

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ 23 - Τ.Κ. 542 49, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΕΥΧΟΣ 28ο • Ιούλιος -Αύγουστος -Σεπτέμβριος 2016

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Θεσσαλονίκης 16
Αριθμός Αδείας
020050

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περιοδική έκδοση
του Παγχάλκιδικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης

«Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Έτος ιδρύσεως 1903

Μαντώ Μαυρογένους 23, Τ.Κ. 542 49 Θεσ/νίκη
Τηλ. 2310/323-839, κιν. 6946/470 157, φαξ 2310/326-108

Ηλεκτρ. δ/ση: www.panchalkidikos.gr

E-mail Συλλόγου: panchalkidikos@gmail.com,

E-mail Προέδρου: mkartsioti@gmail.com

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Επιτροπή Έκδοσης:

Αυγολούπης Σταύρος, Καθηγητής Αστρονομίας του ΑΠΘ

Καραμύχος Ιωάννης, Φιλολόγος

Καρτσιώτης Μιχαήλ, τ. Εκπαιδευτικός, πρόεδρος του Δ.Σ.

του Παγχάλκιδικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης

Κοντογιαννόπουλος Κωνσταντίνος, Μαθηματικός

Παπάγγελος Ιωακείμ, δρ. Αρχαιολόγος

Τσαμουρτζή Μαρία, Αρχιτέκτων

Τσίκουλας Ιωάννης, Καθηγητής Ιατρικής του ΑΠΘ

Ιδιοκτήτης: Παγχάλκιδικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης
Εκδότης - Διευθυντής: Μιχαήλ Θ. Καρτσιώτης, Πρόεδρος
του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

**Το περιοδικό εκδίδεται με χορηγίες συμπατριωτών,
φίλων και φορέων και αποστέλλεται δωρεάν.**

Σελιδοποίηση, Εκτύπωση: GRAFIS

Νέα Ραιδεστός Θεσσαλονίκης, Τηλ. 2310.466.776

e-mail: despoina@lithographia.gr

Αρ. Λογαριασμού: Πειραιώς 6 2 3 3 0 4 0 0 3 2 5 7 2

Χορηγός της έκδοσης του παρόντος 28^{ου} τεύχους είναι
ο Κύριος **Ιωάννης Τζίτζιος**,
πολιτικός μηχανικός, Δήμαρχος Δήμου Σιθωνίας.

Εικόνες εξωφύλλου και οπισθοφύλλου. Από την εκδήλωση
"Ο χορός και το τραγούδι από την εποχή του Αριστοτέλη μέχρι
σήμερα", 8 Ιουνίου 2016. Οι "ιέρειες"-κοπέλες του Παγχάλκιδικού
σε αρχαιοελληνικούς χορούς (βλ. σελ. 28, 29, 41, 48).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Μιχαήλ Θεμ. Καρτσιώτης** (Πετροκέρασα)

Αντιπρόεδρος: **Πάνος Βερροιώτης** (Πολύγυρος)

Γεν. Γραμματέας: **Ιωάννης Κοτσάνης** (Αρναία)

Ταμίας: **Αβραάμ Παπαδόπουλος** (Βράσταμα)

Ειδ. Γραμματέας: **Αστέριος Λυρτζής** (Ταξιάρχης)

Μέλος: **Αναστασία Σούστα-Δάφνα** (Νεοχώρι)

Μέλος: **Θεόδωρος Τσαμούρης** (Αρναία)

Μέλος: **Ανδρομάχη Κωστοπούλου** (Άθυτος)

Μέλος: **Άννα Τσότσου-Κυργιαφίνη** (Βράσταμα)

Αναπληρωματικά μέλη

Χρήστος Σαρ. Κουτσός (Βάβδος)

Αθανάσιος Δημηνός (Παλαιόκαστρο)

Μίνα Γιαννακάρη (Πολύγυρος)

Κονδυλένια Τζούμα-Ζαμπόκα (Ν. Καλλικράτεια)

Εξελεγκτική Επιτροπή

Φώτης Ταλέας (Νέα Ρόδα)

Αστέριος Βαμβακάς (Πολύχρονο)

Γεώργιος Χαλκιάς (Αγ. Νικόλαος)

Αναπληρωματικά μέλη

Αλέξανδρος Οικονομίδης (Ν. Τρίγλια)

Αθανάσιος Χατζηπαπάς (Ν. Μουδανιά)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

■ Κύριο άρθρο. Επιστολή-Πρόσκληση	1
■ Καϊάφα-Σαροπούλου Μίνα, Δεκαπενταύγουστος: Γιορτάζει η Μεγαλόχαρη	2
■ Καρτσιώτης Θεμ. Μιχαήλ, Οι τέσσερις θαυματοουργές εικόνες της Παναγίας στο Άγιον Όρος	4
■ Καραστέργιος Μ. Χρήστος, Ο Απόστολος Παύλος και η Ιερισσός	7
■ Κουτσός Θ. Μιχάλης, Η αριστοτελική ηθική	9
■ Σιμώνης Ορέστης, Αναφορές στον Αριστοτέλη	11
■ Τσαμούρης Θεόδωρος, Η πενία πολλών εστίν ενδεής, η δε απληστία πάντων	12
■ Πάππας Ν. Βασίλειος, Κέντρο αριστοτελικών ερευνών και μελέτης των αρχαίων Σταγείρων	13
■ Τσαμουρτζής Αθανάσιος, Ίδρυση Αριστοτελικού Συνεδριακού Κέντρου στα αρχαία Στάγαιρα	16
■ Πούλιος Μαυροδής, Η Χαλκιδική κι ο Αριστοτέλης (ποίημα)	18
■ Καραμύχος Γιάννης, Ιερή τέφρα (ποίημα)	19
■ Κυρίμης Στυλιανός, Η επανάσταση της Χαλκιδικής την 6η Απριλίου 1854	20
■ Γουδήρας Β. Δημήτρης, Το Λειβάδι Χαλκιδικής στην επανάσταση του 1821	23
■ Χρηστίδης Παν. Πέτρος, Ο Ι.Ν. του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στα Βράσταμα	26
■ Κατσίκας Χ. Γεώργιος, Το Μεταγγίσι και η ιστορική διαδρομή του από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα	31
■ Μακρογιάννης Τιμολέων, Το άθλημα της πάλης στο πανηγύρι του Αγίου Μάμαντος επί τουρκοκρατίας	34
■ Αυγολούπης Ι. Σταύρος, Πιπερού -δροσολογού	35
■ Τσίκουλας Γιάννης, Οι θεατρίνοι	36
■ Κανατάς Δ. Γιάννης, Σαν απόψι τέτοια μέρα...	39
- Η δράση του Συλλόγου μας	40
- Η δράση άλλων Συλλόγων και φορέων	43
- Νέα της Χαλκιδικής μας	45
- Επιστολές που λάβαμε	47
- Βιβλία και λοιπά έντυπα που λάβαμε	47
- Πένθη, ευχαριστήριο και συγχαρητήρια	48
- Η χορηγία και οι χορηγοί	49
- Νέα μέλη του Συλλόγου	50
- Τα τμήματα που θα λειτουργήσουν εφέτος	52
- Παραρτήματα, αντιπρόσωποι και ανταποκριτές	53
- Πρόγραμμα εκδηλώσεων και εκδρομών Δ' τριμήνου	56

Φιλολογική επιμέλεια : Αθανάσιος Χριστιανός

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Όσα δεν φέρουν υπογραφή συντάσσονται από τον εκδότη. Υπενθυμίζεται ότι οι εργασίες προς το περιοδικό δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 1800 - 2000 λέξεις ή 9000 περίπου χαρακτήρες (χτυπήματα).

ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΚΑΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΠΟΥ ΠΕΤΥΧΑΝ ΚΑΙ ΕΙΣΗΧΘΗΣΑΝ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΛΛΑ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥΣ

Ανοιχτή επιστολή-πρόσκληση

Μήνας Αύγουστος 2016. Τα αποτελέσματα για την εισαγωγή στα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ, που με τόση ανυπομονησία περιμέναμε όλοι, ανακοινώθηκαν. Χαρές, χαμόγελα, αγκαλιές και φιλιά γέμισε η κάθε οικογένεια από την επιτυχία του παιδιού της. Ωραίες στιγμές, ωραίες ώρες! Τα συγχαρητήρια, τα κεράσματα, τα λουλούδια και τα τηλέφωνα που κουδουνίζουν δίνουν ένα ξεχωριστό τόνο στα σπίτια. Πολύχρονοι προσδοκίες και όνειρα των νέων και των οικογενειών τους παίρνουν το δρόμο για την πραγμάτωσή τους.

Μαζί χαίρεται και ελπίζει ολόκληρη η ελληνική κοινωνία, που βλέπει χιλιάδες νεαρά κορίτσια και αγόρια, με όνειρα και δυναμισμό, έτοιμα να ριχτούν στον αγώνα για την κατάκτηση της γνώσης και της ζωής. Έτσι, κάθε χρόνο τούτες τις μέρες, ξαναγεννιέται η ελπίδα: τούτα τα παιδιά θα μορφωθούν, θα ζυμωθούν στο καμίνι των Πανεπιστημίων και των άλλων Ανωτάτων Ιδρυμάτων και, όταν με το καλό ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, θα οδηγήσουν τον τόπο μας σε ένα καλύτερο αύριο.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ, λοιπόν! ΚΑΛΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ και ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΠΟΡΕΙΑ!

Αγαπητά μας παιδιά,

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος

στους κόλπους του οποίου εντάχθηκαν, μεγάλωσαν και ανδρώθηκαν τέσσερις γενιές Χαλκιδικιωτών και φίλων, χαίρεται κι αυτός με την επιτυχία σας και

σας καλεί

με την ιδιότητα της φοιτήτριας και του φοιτητή πλέον, ως υπεύθυνους ακαδημαϊκούς πολίτες,

να έρθετε στους κόλπους του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

και να ενταχθείτε στα τμήματά του. Εδώ θα γνωρίσετε κι άλλους νέους, κορίτσια και αγόρια, συμπατριώτες σας. Θα δημιουργήσετε νέες φιλίες κι ελπίζουμε ότι θα βρείτε διέξοδο στις αναζητήσεις σας, τραγουδώντας στη νεανική χορωδία, χορεύοντας στο νεανικό χορευτικό, μετέχοντας σε νεανικές εκδρομές και σε ποικίλες άλλες εκδηλώσεις. Εδώ θα παρακολουθήσετε ενδιαφέρουσες διαλέξεις από σοφούς καθηγητές, θα συμμετάσχετε σε φιλολογικά βραδινά κι επιστημονικές ημερίδες, σε μουσικές βραδιές κι αφιερώματα κλπ., κλπ.

Αγαπητά μας παιδιά,

όλα αυτά, μαζί με τις εκδόσεις του Συλλόγου (περιοδικό ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ κ. ά.) σας προσφέρονται **εντελώς δωρεάν**, χωρίς εγγραφές και συνδρομές. Πληρώνουν οι μεγαλύτεροι για εσάς. Ο σκοπός του Συλλόγου μας είναι ένας, να σας βοηθήσουμε να βρείτε αυτό που θα σας προσφέρει ευχαρίστηση, ψυχαγωγία αλλά και κοινωνική παιδεία, ώστε να γεμίσετε το χρόνο σας επωφελώς για τη συγκρότηση της προσωπικότητάς σας.

Πέραν τούτου, στον «Παγχαλκιδικό» θα γνωρίσετε και πολλούς από τους καθηγητές σας. Πολλοί είναι οι Χαλκιδικιώτες καθηγητές στα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ, τακτικά μέλη του Συλλόγου μας, που συμμετέχουν στην έκδοση του περιοδικού, στην πραγματοποίηση επιστημονικών εκδηλώσεων, αλλά και γενικά στη διοίκηση και τη λειτουργία του Συλλόγου. Θα συγχρωτιστείτε μαζί τους και θα χαρείτε αυτή τη συναναστροφή με ανθρώπους ουσιαστικούς και δημιουργικούς.

Και βέβαια **ΠΡΩΤΑ ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ!** Πρώτα για τα μαθήματα, τα εργαστήρια, τη μελέτη και μετά ο «Παγχαλκιδικός».

Η παρούσα πρόσκληση δεν αφορά μόνο τις νέες φοιτήτριες και τους νέους φοιτητές. Απευθύνεται και αφορά όλα τα νεαρά παιδιά, ήδη φοιτητές, σπουδαστές από προηγούμενα έτη που ήδη σπουδάζουν, παιδιά που θα προετοιμασθούν για μια δεύτερη ευκαιρία, εργαζόμενους, ανέργους κλπ. Η νεολαία για τον «Παγχαλκιδικό» είναι ενιαία χωρίς διαχωρισμούς και αποκλεισμούς.

Φίλοι γονείς,

προτρέψτε τα παιδιά σας, είτε αυτά πέτυχαν εφέτος είτε τα προηγούμενα χρόνια, είτε εργάζονται ή προετοιμάζονται για τη ζωή, να έρθουν στο Παγχαλκιδικό Σύλλογο, που καλύπτει όλη τη Χαλκιδική και τη Θεσσαλονίκη. Γνωρίζετε χρόνια τώρα ότι μέσα σε ένα περιβάλλον σύγχρονο, υπεύθυνο και ασφαλές, ταυτόχρονα με τις σπουδές τους πολλά έχουν να ωφεληθούν. Τα περιμένουμε...

ΚΑΛΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

Το Δ.Σ.

Δ/ση των γραφείων και επικοινωνία στη σελίδα 3

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ: ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ Η ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ

Θεοτόκος μετέστη!... Αληθώς, μετέστη!... και
«...χαίρει πάσα η κτίσις, Αγγέλων το σύστημα και ανθρώπων το γένος»

ΜΙΝΑ ΚΑΪΑΦΑ-ΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
Αρχαιολόγος - Δρ. Αρχιτεκτονικής

Έφτασε και φέτος της Παναγιάς ο μήνας, ο Αύγουστος, ήρθε η ώρα της ύψιστης γιορτής Της. Γιορτάσιμη μέρα η Κοίμηση της Θεοτόκου, γιατί πάει σιμά με τη Θεία Μετάστασή Της κι έτσι η πλάση χαίρει που «...έγυμνώθη ο Άδης...». Τρανό γιόρτασμα η τρανή Της Κοίμηση, γιατί εξυμνεί της ζωής το θρίαμβο. Γιορτάσι μέγα ο Δεκαπενταύγουστος, γιατί η φθορά ενδύεται με την αφθαρσία, γιατί η θλίψη σμίγει και απορροφάται από τη νικήτρια ανείπωτη χαρά. Ευλογημένη μέρα η μέρα τούτη, γιατί γιορτάζει η Παναγιά, που κατά τους νόμους της φύσης κοιμήθηκε, αλλά κατά το σύνταγμα του Θεού μετέστη στο βάθρο της αθανασίας, για να γίνει συγκάτοικος με το Γιο Της, για να γίνει προστάτιδα και μεσίτρια του επίγειου στον ουράνιο κόσμο, σωστικό φάρμακο και ευλογία για όλη την πλάση, θεραπεία για όλους, τείχος και παρηγοριά. Γι' αυτό χαίρουν και οι Άγγελοι και Τη δοξάζουν, αγάλλονται οι Χριστιανοί με «...τήν τεκοῦσαν, τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν,..... τὴν ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς οὐρανὸν μεθισταμένην ἐν δόξῃ...»

Και γίνηκε τούτη η χαρμοσύνη τροπάρια βυζαντινά, ὕμνοι ιεροί, προσευχές εὐχες, ψαλμοί μελωδικοί, αἶνοι και δοξαστικά, όλα πλεγμένα από εγκωμιαστές θεόπνευστους, που πήραν λέξεις και τις έπλεξαν με πίστη και ευλάβεια, ώστε να διασαλπίσουν την Κοίμηση, να βοηθούν τη Μετάσταση. Και γίνηκε το «...τῶν πιστῶν ἀναμφίβολον καύχημα...» ἅγιες εἰκόνες μύριες, κάποιες καμωμένες από χέρια ιερὰ χρωστήρας και μέταλλο, ξύλο και κηρομάστιχο, κλωστή και πέτρα, μετουσιώνονται στη θεία μορφή Της, την κάμουν ένθρονη βρεφοκρατούσα, ολόσωμη δεομένη, ημίσωμη με ή χωρίς Χριστό, ὀρθια ή σε οριζόντια θέση με λιπόσαρκο σώμα και σφαλιστά μάτια. Όπως και να' χει όλες οι εἰκόνες της συστρατεύονται με την καλοκαιρινή Λαμπρή, γιατί όλες με την ίδια θερμή μηδενίζουν την απόσταση μεταξύ της γης και του ουρανού.

Τιμάται η Παναγιά στην Ελλάδα όλη και φέτος, η Παναγιά με τα εκατοντάδες ονόματα και με το περιβόλι Της στη δική μας ευλογημένη Χαλκιδική. Γιορτάζεται μεγαλόπρεπα η Κοίμηση και Μετάστασή Της σε κάθε γωνιά της Ορθόδοξης πατρίδας μας, σε θέσεις αναρίθμητες, ορισμένες τις πιο πολλές φορές μετά από δικό Της θέλημα, άλλες σκαρφαλωμένες σε βουνοπλαγιές, άλλες αντάμα με τη θάλασσα. Η Κυρά των Ποντίων στις κορφές του Βερμίου κρατά τα σκήπτρα της πιο λαμπρής γιορτής στην Ηπειρωτική Ελλάδα, η Παναγιά η προσφυγοπούλα από το όρος Μελά του μακρινού Πόντου, αυ-

τόπτης μάρτυρας της αιματοβαμμένης ιστορίας του. Λαμπρή η πανήγυρη και στο Αιγαίο, σε όλες τις ατάκτως ερριμμένες γήινες σταξίες στο γαλάζιο καμβά του. Πιότερο όμως η πίστη κοχλάζει στην Τήνου το νησί, αφού εκεί η Παναγιά του Ευαγγελισμού υψώνει κάθε χρόνο το πιο ηγεμονικό της παράστημα από όλες. Ανταπαντά θαρρείς απ' το Ιόνιο η Παναγιά η Φιδιώτισσα από την Κεφαλονιά, που επικυρώνει κάθε χρονιά θριαμβικά την ιερότητά Της μετουσιώνοντας τη χάρη Της σε βελούδινα φίδια σταυροσημαδεμένα, για να θυμίζει παντού ότι παραμένει πάντα «...ἀμυντήριον ἐχθρῶν ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν...».

Τιμάται η Παναγιά στην Ελλάδα όλη και φέτος με κατανυκτικούς εσπερινούς που μνημονεύουν την κοίμηση και ενθυμούνται την κήδευσή Της, τιμάται και δοξάζεται η του Θεού μητέρα με πανηγυρικές λειτουργίες, που διαλαλούν το χαροποιόν πένθος, που γιορτάζουν την ένωση Μετάσταση. Προσκυνάται η άφρατη δόξα Της με λιτανείες λαμπαδηφόρες και περιφορές χρυσοποίκιλτων επιταφίων, με μεγαλοπρεπείς πομπές, κόλλυβα και αρτοκλασίες. Ακολουθίες της λύπης και της αγαλλίασης ξεδιπλώνονται στη Σαμαρίνα, ηπειρώτικοι σκοποί αντιλαλούν στη Βίτσα και το Τσεπέλοβο, ενώ στη Σιάτιστα στην Παναγιά του Μικροκάστρου καβαλάρηδες περιστοιχισμένοι από εγκώμια καταφτάνουν για να διαλαλήσουν τη χάρη Της. Οι Χιώτες, χαίρουν και αγάλλονται χορεύοντας χορό χαρούμενο και πεταχτό (Πυργούσικο), ενώ η Παναγιά η Εκατονταπυλιανή, πριν το γιορτινό άκουσμα του Μπάλου, αναμένει βεγγέρα από λαμπαδηφόρους που φτάνουν στη Χάρη Της με καΐκια. Αργόσυρτος και σχεδόν κατανυκτικός είναι κάθε Δεκαπενταύγουστο ο Κάτω Χορός μπρος στην Παναγιά στην Κάρπαθο. Πλέκονται τα βήματα αργά για να ακολουθήσει μετά μεγάλο γλέντι, μία διμερής ιεροτελεστεία θαρρείς, γοητευτική, που ξεδιπλώνεται με μαεστρία, έμπρακτος αντικατοπτρισμός της μεγάλης μέρας, που περιέχει μοιρολόι θρηνητικό και ευθύς αμέσως χαρά ανεκλάλητη. Στη Νίσυρο στην Παναγιά τη Σπηλιανή, την ίδια μέρα, κόλλυβα και λιτανεία σμίγουν με γλέντι τρανό, όπως η άφατη θλίψη έρχεται αντάμα με τη μεγάλη Της δόξα. Ανάλογοι εορταστικοί σφυγμοί χτυπούν και σε περικαλλή ναό στη Μ. Παναγιά, στα κατάφυτα ανατολικά πρηνή του Χολομώντα. Εκεί, στην Χαλκιδική μας τα ψηλώματα, στην Παναγιά τη Ρεβενικιώτισσα καταθέτουν κάθε χρόνο οι πιστοί τιμή και ευλάβεια, με περίλαμπρη λιτανεία και πομπή, κι έτσι γεμίζει ο θάνατος με το μεθύσι της αθανα-

σίας. Ασύχαστη η ανάγκη τους και άσβεστη η επιθυμία τους να γιορτάσουν τη μέρα τούτη στο ιερό προσκύνημά Της, αν και ορφανεμένο από τη θαυματουργή εικόνα, που την άρπαξαν χέρια βέβηλα. Εκεί ηχούν τα μαλαματένια λόγια βυζαντινών ωδών, που ανταμώνουν θαρρείς με τον ήρεμο χόχλο, το διακριτικό κελάρυσμα του αγιάσματος, εκεί σιμά, κι έτσι μπαίνει στο μεδούλι η πίστη, εισχωρεί η ευλογία στα μύχια της κάθε ψυχής.

Χιλιάδες οι προσκυνητές που συρρέουν τις μέρες τούτες για ευλαβικό προσκύνημα, αδήριτη η ανάγκη και συνάμα χρέος τους να γιορτάσουν τούτη την τρανή γιορτή της Παναγιάς, χρέος χλιοτοκισμένο από τις χάρες που χαρίζει καθημερινά στον καθένα μας. Μυριάδες οι πιστοί που προστρέχουν τούτο το μήνα στις ιερές γωνιές Της, για να μπολιάσουν τις ελπίδες με τη χάρη και την ευλογία Της, να ελεηθούν απ' των Αγγέλων την Κυρά, της πλάσης το ακαταμάχητο οχύρωμα. Αναρίθμητοι εκείνοι που κοντοζυγώνουν τα εικονίσματά Της, ψελλίζοντας βυζαντινά άσματα μελωδικά, για να να βυθιστούν στα βαθουλά της μάτια, να χαϊδέψουν την Άγια φιγούρα, που θα ξορκίσει τις ανεμοδούρες στα σπλάχνα τους.

Πάσχα της Παναγιάς μας, έφτασε, λίγο μετά το Πάσχα του Χριστού, που υμνήσαμε του θανάτου τη νέκρωση. Πάσχα της Παναγιάς, των Ελλήνων το Πάσχα του καλοκαιριού, που τρυπώνει σε κάθε κύτταρο της θρησκευτικής μας συνείδησης για να χαιρετίσουμε και πάλι της ζωής το θρίαμβο. Ας γιορτάσουμε τη μεγάλη γιορτή, τη νίκη της αφθαρσίας επί της φθοράς. Κι ας γίνει η δόξα της Παναγιάς σκευή για το καθένα για να αντιμετωπίζει πιο αποτελεσματικά της ζωής τα ανασείσματα, ας γίνει η «...τεκούσα τό φώς...» φως ανέσπερον του καθενός για να φωτίσει της ψυχής τα ανήλιαγα μονοπάτια, ας γίνει η «...ἀκτίς νοητοῦ Ἡλίου...» ηλιόφως για να διαλύσει της ζωής μας τις θαμπάδες, για να δώσει ζωή στις γερμένες μας ελπίδες. Πάσχα της Παναγιάς, της οικουμένης το δεύτερο Πάσχα, που εισχωρεί στις αμόλευτες παιδικές ψυχές για να τις γλυκάνει, αλλά και και σε κείνες των με-

γαλύτερων για να δώσει άλλη διάσταση στις ζωής τους τους αναγραμματισμούς, στων σκέψεων και των πράξεών τους τα στραβοπατήματα.

«Παναγία μετέστη, λοιπόν! Αληθώς, μετέστη!», είναι τούτης της μέρας το επιμύθιο! Γιατί από την κοίμηση πέρασε στη ζωή και τη χαρά του ουρανού, για να πάρει τη θέση της ως η «...τιμιωτέρα τῶν Χερουβίμ» ως η «ένδοξοτέρα τῶν Σεραφίμ». Είθε να χαιρετίσουμε λοιπόν όλοι την Κοίμησή Της, που άφησε σε όλη την πλάση φιλοδώρημα την παντοτινή Της χάρη, είθε να προστρέξουμε όλοι, να γονατίσουμε αντίκρυ Της, να βρούμε απάγγιο στη θαλπωρή των εικόνων Της. Ας κοινωνήσουμε την εκδήμηση και ευθύς ας υμνήσουμε τη μετάσταση, για να γεμίσουν τα μάτια γιορτή, να μεθύσουν από την ιερότητα της μέρας.

«Παναγία μετέστη, λοιπόν! Αληθώς, μετέστη!», είναι της λαμπρής γιορτής το απόσταγμα. Γιατί «.....ἐν τῇ

Κοιμήσει τὸν κόσμον οὐ κατὰ λιβες, Θεοτόκε.....». Περιμένει, λοιπόν, η Παναγία, παρηγοριά και στήριγμα της κάθε μέρας, περιμένει πιότερο στη γιορτή της να πάει ο καθείς μας και να σταθεί αντίκρυ Της με ξεματάλωτη την καρδιά, με το καβαλέτο της συνείδησής του ανά χείρας· περιμένει το καθένα να ξεδιπλώσει μπροστά Της τις πρώτες ύλες της ψυχής του, για να του μεταγγίσει τη χάρης Της. Μας περιμένει όλους να αποθέσουμε τις έννοιες μας στον ιερό της κόρφο, για να γιάνουν της ψυχής τα άλη, να Της καταθέσουμε τα όνειρά μας, τα ολόκληρα ή τα κουτσουρέμενα, να πακετάρουμε τις σκέψεις και τις προσευχές μας και να τις στριμώξουμε εκεί στο άγιο χέρι Της για να τις ταξιδέψει, ως η ύψιστη του κόσμου μεσίτρια, αλάργα στον ουράνιο Παραλήπτη.

Έφτασε λοιπόν και φέτος της Παναγιάς μας η Αθάνατη Κοίμηση και η μέρα είναι ντυμένη στα γιορτάσιμα, δεν προκαλεί την άφατη θλίψη, αλλά γεννά τη ζωοποιό ελπίδα..... Γιατί, «...Μετέστης πρὸς τὴν ζωὴν, μήτηρ ὑάρχουσα τῆς ζωῆς...» και «...χαίρει πᾶσα ἢ κτίσις, ἀγγέλων τὸ σύστημα καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος...». Γιατί.....«Χαίρε, ὦ χαίρε, Νύμφη Ἀνύμφευτε...»!

* * *

συνέχεια από τη σελίδα 1

Επικοινωνία:

Τα ιδιόκτητα γραφεία του Συλλόγου μας βρίσκονται στην περιοχή της Νέας Ελβετίας, Υψηλάντου και Μαντώς Μαυρογένους 23, Τ.Κ. 54249, δίπλα (βόρεια 50 μ. περίπου) από τη γέφυρα της Βούλγαρη. Εξυπηρετούν οι λεωφορειακές γραμμές Νο 10 Χαριλάου ή 31 Βούλγαρη. Η καθορισμένη μέρα για το νεανικό τμήμα είναι προς το παρόν η Δευτέρα. Κάθε Δευτέρα, λοιπόν, ώρες 18.00-21.00, βρίσκεται εκεί ο υπεύθυνος για τη νεολαία Ειδ. Γραμματέας του Συλλόγου κ. **Στέργιος Λυτζής**,

πολιτικός μηχανικός. Από αυτόν μπορείτε να πάρετε κάθε πληροφορία. Ως επίσημη ημερομηνία έναρξης λειτουργίας των νεανικών τμημάτων ορίστηκε η ΔΕΥΤΕΡΑ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ και ΩΡΑ 8.00' το βράδυ. Σας περιμένουμε.

Τηλέφωνα: Γραφεία: 2310323839, κ. Στ. Λυτζής: 6944779345, κ. Μιχ. Καρτσιώτης Πρόεδρος: 2310318840 και 6946470157, fax 2310326108, e-mail panchalkidikos@gmail.com και mkartsioti@gmail.com, ηλεκτρονική δ/ση www.panchalkidikos.gr

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΤΟΥΣΤΟΣ

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙΝ, ΠΟΡΤΑΪΤΙΣΣΑ, ΒΗΜΑΤΑΡΙΣΣΑ, ΚΟΥΚΟΥΖΕΛΙΣΣΑ

Θρύλοι και παραδόσεις

ΜΙΧΑΗΛ ΘΕΜ. ΚΑΡΤΣΙΩΤΗΣ

Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Η επίσκεψη της Παναγίας στο Άγιο Όρος

Το Άγιον Όρος ονομάζεται και Περιβόλι της Παναγίας, γιατί σύμφωνα με ένα θρύλο η επιλογή της χερσονήσου του Άθω ως κοιτίδας της Ορθοδοξίας αποδίδεται στην ίδια την Παναγία. Σύμφωνα λοιπόν με την παράδοση η Θεοτόκος ταξίδευε με τον Ιωάννη τον Ευαγγελιστή για την Κύπρο, για να επισκεφθούν τον Λάζαρο. Φοβερή αναπάντευχη θαλασσοταραχή ανάγκασε το καράβι να περιπλανηθεί και να αράξει τελικά στην παραλία της Αθωνικής χερσονήσου, όπου σήμερα βρίσκεται η Μονή Ιβήρων. Λέγεται λοιπόν, πως η Παναγία, μαγεμένη από την ομορφιά του τοπίου, ζήτησε από το γιό της τον Ιησού να της προσφέρει ολόκληρο το όρος, παρά το γεγονός ότι οι κάτοικοί του ήταν ειδωλολάτρες, με τα εξής λόγια: «Θέλω να έχω ένα δικό μου περιβόλι, όπου να προσεύχομαι και να το φροντίζω». Η απάντηση από τον ουρανό ήρθε αμέσως: «Έστω ο τόπος ούτος κλήρος σος και περιβόλιον σον και παράδεισος, έτι δε και λιμήν σωτήριος των θελόντων σωθῆναι». Στην παραλία όπου αποβιβάστηκε η Παναγία έχει κτιστεί «Καθίσματος» και ναός και ρέει αγίασμα.

Η Παναγία του «Άξιον Εστί»

Σήμερα με τις δύο αυτές λέξεις «Άξιον Εστί» επονομάζεται η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας που βρίσκεται στο Ναό του Πρωτάτου στην πρωτεύουσα του Αγ. Όρους, τις Καρυές. Η παράδοση για τον ύμνο εξαιτίας του οποίου πήρε το όνομά της λέει τα εξής:

Κοντά στις Καρυές, στην περιοχή της Μονής Παντοκράτορος, υπάρχει ένας μεγάλος λάκκος, όπου βρίσκονται διάφορα κελλιά. Σε ένα από αυτά, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, κατοικούσε ένας γέροντας ενάρετος με τον υποτακτικό του. Το εσπέρας ενός Σαββάτου ο γέροντας αποφάσισε να πάει στην αγρυ-

πνία στο Πρωτάτο. Αφού έδωσε οδηγίες στο μαθητή του να διαβάσει τα ιερά κείμενα, αναχώρησε. Είχε νυ-

χτώσει για καλά και το καλογεράκι άρχισε να διαβάσει και να ψάλλει, όταν κάποιος χτύπησε την πόρτα του κελλιού. Σηκώθηκε πήγε άνοιξε και ξαφνιάστηκε γιατί είδε μπροστά του έναν καλόγερο ξένο, άγνωστο εντελώς, τον οποίο δέχτηκε και έμειναν όλη σχεδόν τη νύχτα μαζί ψάλλοντας. Κατά τα μεσάνυχτα έψαλαν και οι δυο

μαζί την Ακολουθία. Όταν ήλθαν στον ύμνο «Την τιμιωτέρα των Χερουβείμ κλπ.», το καλογεράκι έψαλλε έτσι ακριβώς όπως συνήθιζαν μέχρι τότε. Όταν τελείωσε, ο ξένος μοναχός άρχισε να ψάλλει κάνοντας άλλη αρχή του ύμνου: «Άξιον εστί ως αληθώς μακαρίζεις σε την Θεοτόκον, την αιμακάριστον και παναμώμητον και μητέρα του Θεού ημών». Και μετά επισύναψε και την «Τιμιωτέραν...» μέχρι τέλους. Και όλα αυτά ψάλλονταν μπροστά στη μεγάλη εικόνα της Παναγίας που είχε το κελλί. Όταν άκουσε ο καλόγερος τη νέα αρχή προσθήκη του ύμνου γοητεύθηκε και λέγει προς τον ξένο. - Εμείς μέχρι τώρα ψάλλουμε μόνο «Την τιμιωτέραν των Χερουβείμ κλπ.». Το «Άξιον εστί κλπ.» ούτε εμείς το γνωρίζουμε ούτε οι προηγούμενοι από εμάς. Γι' αυτό σε παρακαλώ θερμά γράψε μου τον αυτόν τον ύμνο, για να τον ψάλλω και εγώ στην Παναγία μας. - Ευχαρίστως, του απαντάει, φέρε χαρτί και μελάνι. - Δεν έχω ούτε μελάνι ούτε χαρτί. - Τότε φέρε μια πλάκα. Έτρεξε ο μοναχός βρήκε μια λίθινη πλάκα και του την έδωσε. Ο ξένος την πήρε και έγραψε με το δάχτυλό του επάνω στην πλάκα τον ύμνο «Άξιον εστί ως αληθώς...» μέχρι τέλους. Και ω του θαύματος. Τόσο βαθιά χαράχθηκαν τα γράμματα στην πλάκα με το δάχτυλο, που ήταν σαν να γράφτηκαν σε μαλακό πηλό. Όταν τελείωσε τη γραφή ο ξένος, λέει στον αδελφό του: Από σήμερα και στο εξής έτσι να ψάλλετε όλοι οι ορθόδοξοι. Και αμέσως έγινε άφαντος. Ο ξένος

δεν ήταν απλά ένας ξένος καλόγερος. Ήταν άγγελος, σταλμένος από το Θεό για να αποκαλύψει στον κόσμο ολόκληρο τον ύμνο που πρέπει να ψάλλεται στην Παναγία μας. Και θυλείται μάλιστα πως ήταν ο άγγελος Γαβριήλ.

Όταν γύρισε ο γέροντας από την αγρυπνία και μπήκε στο κελλί, ο υποτακτικός άρχισε να ψάλλει τον ύμνο, όπως τον πρωτοέψαλε ο άγγελος, του διηγήθηκε τα συμβάντα και του έδειξε την πλάκα με τα αγελοχάρακτα γράμματα. Απορημένος και θαμπωμένος και αυτός από το θαύμα, πήρε με τον υποτακτικό την πλάκα και την πήγαν στο Πρωτάτο, όπου διηγήθηκαν στον Πρώτο και τους λοιπούς Γέροντες της Ιερής Επιστασίας τα γενόμενα. Το θαύμα έγινε πολύ γρήγορα ευρύτατα γνωστό. Αμέσως η εικόνα της Παναγίας μπροστά στην οποία πρωτοψάλλθηκε ο ύμνος μεταφέρθηκε στο ναό του Πρωτάτου, τοποθετήθηκε στο 'Αγ. Βήμα, ονομάστηκε Παναγία του ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙΝ και εκεί βρίσκεται μέχρι σήμερα, όπως ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ μετονομάστηκε και το κελλί. Ο δελάκκος έλαβε το όνομα Λάκκος του Άδελφου. Έτσι, είναι ο μοναδικός λάκκος στον κόσμο με

Άξιον Εστί. Πρωτάτο

το όνομά του σε απαρέμφατο, λέγει ο έγκριτος αρχαιολόγος δρ. κ. Ιωακείμ Παπάγγελος.

Θρυλείται και μέχρι ενός σημείου αποδεικνύεται, ότι το θαύμα έγινε το έτος 982. Από τότε ο αγγελικός αυτός ύμνος, πλήρης πλέον, διαδόθηκε σε όλον τον κόσμο για να ψάλλεται στην Παναγία από όλους τους ορθοδόξους: «Άξιον εστί ως αληθώς μακαρίζειν σε την Θεοτόκον την αιμακάριστον και παναμώμητον και Μητέρα του Θεού ημών. Την τιμιωτέραν των Χερουβίμ και εκδοξοτέραν ασυγκρίτως των Σεραφίμ, την αδιαφθόρως Θεόν Λόγον τεκούσα, την όντως Θεοτόκον Σε μεγαλύνομεν».

(Πηγή Αγιορείτικα τετράδια 1, Athos Library, Αγιορείτικη βιβλιοθήκη).

Σημ. Η εικόνα του Άξιον Εστί μεταφέρθηκε προτριετίας στη Θεσσαλονίκη στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων με την συμπλήρωση εκατό ετών από

την απελευθέρωση της πόλεως. Τότε περισπούδαστο άρθρο με θέμα Άξιον Εστί, έγραψε ο δρ. κ. Ιωακείμ Αθ. Παπάγγελος και δημοσιεύτηκε στη θέση του κυρίου άρθρου του τεύχους 13 (Οκτ. Νοέμβρ.-Δεκ. 2012) του περιοδικού μας.

Η Παναγία η Πορταΐτισσα

Για την Παναγία την Πορταΐτισσα της Μονής των Ιβήρων, που βρίσκεται σήμερα μπαίνοντας στο Μοναστήρι των Ιβήρων αριστερά στο παρεκκλήσι της, οι μοναχοί διηγούνται την εξής ιστορία: Μια βραδιά ήρεμη με πεντακάθαρο ουρανό οι μοναχοί είδαν στη θάλασσα μια δυνατή λάμψη σαν τον ήλιο. Αμέσως πήραν βάρκες κατευθύνθηκαν προς τα εκεί και είδαν μια εικόνα να στέκεται όρθια στα κύματα. Όμως όσο την ζύγωναν, αυτή απομακρυνόταν. Επέστρεψαν στη Μονή

Πορταΐτισσα. Ι.Μ. Ιβήρων

και επί τρεις ημέρες ικέτευαν το Θεό να τους χαρίσει την εικόνα. Οι δεήσεις εισακούστηκαν. Ένας ασκητής από την Ιβηρία, ο Γαβριήλ, είδε σε όραμα την Παναγία να τον προστάζει, να περπατήσει δίπλα στη θάλασσα, γιατί έτσι θα γνωρίσει την πρόνοια και την αγάπη της για τη Μονή των Ιβήρων. Ο Γαβριήλ ενημέρωσε τους προϊσταμένους της Μονής

και με πομπή και ψαλμωδίες κατέβηκαν στην παραλία. Άρχισε να περπατάει τότε δίπλα στη θάλασσα και να, ω του θαύματος, η εικόνα «ήρθε» στην αγκαλιά του. Οι Πατέρες την υποδέχθηκαν με σταυροκοπήματα, γονυκλισίες, δάκρυα χαράς και ευφροσύνης και την μετέφεραν στο καθολικό, όπου την τοποθέτησαν σε τιμητική θέση. Αμέσως άρχισαν τριήμερη αγρυπνία, νηστεία και προσευχή. Η εικόνα όμως τα βράδια έφευγε και πήγαινε και στεκόταν δίπλα στην πύλη του Μοναστηριού. Την επανέφεραν, αλλά αυτή πάλι το ίδιο. Έπειτα από δεύτερο όραμα του Γαβριήλ οι Πατέρες έκτισαν δίπλα στην εξώπορτα της Μονής ειδικό εξωκλήσι και την τοποθέτησαν για να βρίσκεται εκεί στην ΠΟΡΤΑ, ακοίμητος φρουρός του μοναστηριού, γι' αυτό και ονομάστηκε Πορταΐτισσα. Επίσης στη θέση της εύρεσης, στην παραλία, έχει κτισθεί μικρός ναός του καθίσματος και ρέει αγίασμα.

(βλ. και άρθρο του Στ. Κουλουμπή στη σελ. 31 του 25ου τεύχους του Παγχαλκιδικού Λόγου)

Η Παναγία η Κουκουζέλισσα (Μονή Μεγ. Λαύρας)

Σύναξη: 21η Φεβρουαρίου

Παναγία η Κουκουζέλισσα είναι η θαυματουργή εικόνα, που βρίσκεται στη Μονή της Μεγίστης Λαύρας. Πήρε το όνομά της από τον πρωτοψάλτη της Μονής μοναχό Ιωάννη Κουκουζέλη, ο οποίος υπήρξε στην ιστορία της ψαλτικής, ως αγγελόφωνος ψάλτης, θεωρείται δε μέχρι σήμερα ο καλύτερος ψάλτης της Ορθοδοξίας όλων των εποχών και είναι ο προστάτης των ιεροψαλτών.

Μπροστά στην εικόνα αυτή λοιπόν ετελείτο από πολύ παλιά στη Λαύρα η Αγρυπνία του Σαββάτου του Ακαθίστου Ύμνου. Ένα Σάββατο, αφού εψάλη ο Ακάθιστος, όλοι οι μοναχοί αποχώρησαν από την εκκλησία. Όμως τον πρωτοψάλτη, μοναχό Ιωάννη, λόγω της κόπωσης από την αγρυπνία, τον πήρε ο ύπνος στο στασίδι που βρισκόταν απέναντι ακριβώς από την εικόνα της Παναγίας.

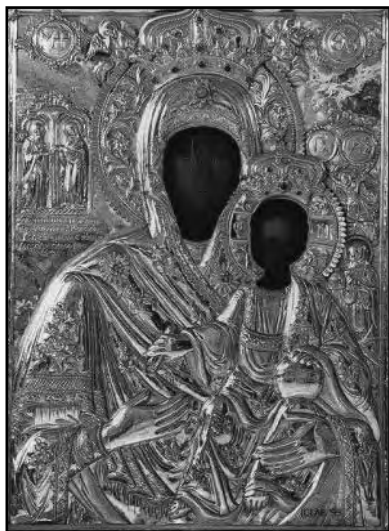
Τότε είδε μπροστά του την Παναγία να βγαίνει από την εικόνα, να του ανταποδίδει τα τόσα «Χαίρε» και να του λέει:

«Χαίρε Ιωάννη! Ψάλλε μου και εγώ δεν θα σε εγκαταλείψω»!

Συγχρόνως του έβαλε στο χέρι και ένα χρυσό νόμισμα, το οποίο κρατούσε πράγματι ο Άγιος όταν ξύπνησε. Οι πατέρες θαύμασαν το γεγονός, τοποθέτησαν το νόμισμα στην εικόνα της Παναγίας και της έδωσαν το όνομά του Παναγία Κουκουζέλισσα.

Όταν, χρόνια αργότερα, πάλι μετά από πολύωρη αγρυπνία και ορθοστασία, στις οποίες επιδόθηκε με ζήλο ο Ιωάννης, ο οποίος είχε σοβαρά ασθενήσει στα πόδια του, η Θεοτόκος πάλι εμφανίστηκε σε ενύπνιο του και τον θεραπεύσε.

Σήμερα η θαυματουργή εικόνα βρίσκεται τοποθε-

Κουκουζέλισσα. Ι.Μ. Μεγ. Λαύρας

τημένη σε ξύλινο θρόνο, μέσα στο παρεκκλήσι που έχει κτισθεί στον περίβολο της Μονής και είναι το παρεκκλήσι της Παναγίας της Κουκουζέλισσας. Πανηγυρίζει δε στις 21 Φεβρουαρίου.

Σημ. Ο μοναχός Ιωάννης, ο οποίος ας σημειωθεί ότι ανακηρύχθηκε Άγιος,, ονομάσθηκε Κουκουζέλης διότι όταν τον ρωτούσαν τι έτρωγε, αυτός απαντούσε πάντοτε: κούκον και ζέλια, δηλαδή κουκιά και χόρτα.

Η Παναγία η Βηματάρισσα (Μονή Βατοπαιδίου)

Για την Παναγία την Κτιτόρισα ή Βηματάρισσα της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου υπάρχει η εξής παράδοση: Όταν κάποτε έγινε επιδρομή των Αράβων στη μονή, ο ιεροδιάκονος και βηματάρης (επιμελητής του ιερού βήματος και συνεπώς, υπεύθυνος για τα άγια λείψανα και λοιπά κειμήλια που φυλάσσονται εκεί) πρόλα-

βε και έκρυψε μέσα στο φρεάτιο της Αγίας Τράπεζας (Αρχαϊκό χωνευτήριο) μια πολύτιμη εικόνα της Θεοτόκου και ένα Σταυρό, τοποθετώντας μπροστά τους μια αναμμένη λαμπάδα. Το μοναστήρι λεηλατήθηκε και οι μοναχοί οδηγήθη-

Βηματάρισσα. Ι.Μ. Βατοπαιδίου

καν αιχμάλωτοι στην Κρήτη, από όπου μετά εβδομήντα χρόνια ο επιζήσας ιεροδιάκονος απελευθερώθηκε και επέστρεψε στο μοναστήρι του. Εκεί βρήκε νέους αγνώστους μοναχούς που δεν ήξεραν τίποτα για κρυμμένα κειμήλια. Τότε άνοιξαν το φρεάτιο και βρήκαν την εικόνα και το Σταυρό όρθια πάνω στο νερό, ενώ η λαμπάδα έκαιγε ακόμη. Η εικόνα αυτή βρίσκεται σήμερα στο σύνθρονο του ιερού βήματος γι' αυτό λέγεται Βηματάρισσα, λέγεται δε και «Κτιτόρισα», από το γεγονός ίσως ότι η ανεύρεσή της σχετίζεται με την ανοικοδόμηση της μονής από τους τρεις αδελφούς και κτίτορές της, Αθανάσιο, Νικόλαο και Αντώνιο, που μόνασαν περί τα τέλη του 10ου αιώνα.

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Το επόμενο 29ο τεύχος θα κυκλοφορήσει τέλος Νοεμβρίου με αρχές Δεκεμβρίου 2016. Οι συνεργασίες των αρθρογράφων και τα σημειώματα των Συλλόγων κλπ. πρέπει να περιέλθουν στα χέρια του εκδότη (τηλ. 6946470157) το αργότερο μέχρι 10 Νοεμβρίου 2016.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ Η ΙΕΡΙΣΣΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ Μ. ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ

Στις 29 Ιουνίου η Ιερισσός ετοιμάζεται να γιορτάσει τη μνήμη των ισαποστόλων Πέτρου και Παύλου ή την “γιορτή του Αγίου Παύλου”, όπως είναι γνωστή στους ντόπιους Ιερισσιώτες. Μία γιορτή βαθιά ριζωμένη στη θρησκευτική παράδοση της Ιερισσού.

Η λατρεία του Αποστόλου Παύλου είναι βαθειά ριζωμένη μέσα στους αιώνες στη θρησκευτική και πολιτισμική παράδοση της Ιερισσού και της Χαλκιδικής.

Κατά την παλιότερη σωζόμενη μαρτυρία του 1550ⁱ, ο Απόστολος Παύλος πέρασε για να διδάξει το λόγο του Χριστού από την αρχαία Άκανθο (Ιερισσό). Οι ειδωλολάτρες τότε Ακάνθιοι τον κυνήγησαν για να τον σκοτώσουν και ο Απόστολος κρύφτηκε πίσω από ένα κοπάδι βόδια ανατολικά του οικισμού. Εκεί τον βρήκαν οι κάτοικοι, αλλά ο Θεός άκουσε την παράκλησή του και άνοιξε ένα χάσμα στη γη, που τον οδήγησε στη χερσόνησο της Κασσάνδρας. Η παράδοση αυτή άλλαξε τον 19ο αιώνα και το κυνήγι του Αποστόλου Παύλου το απέδωσαν οι Ιερισσιώτες στους Λαδιαβίτες, μία σαφή πληθυσμιακή ομάδα ενταγμένη στην κωμόπολη της Ιερισσού, προερχόμενη από το κατεστραμμένο, το 1700, χωριό της Λαδιάβαςⁱⁱ.

Κατά τη νεότερη παράδοση, όπως σώζεται καταγεγραμμένη στο «Μικρασιατικό Ημερολόγιο» του 1912ⁱⁱⁱ, ο Απόστολος Παύλος ερχόταν με μία βάρκα στην Άκανθο για να διδάξει το λόγο του Θεού. Στα ανοιχτά του κόλπου βρήκε κάποιους Λαδιαβίτες ψαράδες που ψάρευαν. Πεινασμένος ο Άγιος τους ζήτησε λίγο ψωμί για να φάει, αλλά οι Λαδιαβίτες νευριασμένοι τον έδιωξαν. Λίγο αργότερα που ανέβασαν τα δίχτυα τα βρήκαν άδεια και τρυπημένα από τα ορκίνια^{iv}. Την ατυχία τους την έριξαν στον Άγιο και αποφάσισαν να τον κυνηγήσουν για να τον σκοτώσουν. Ο Απόστολος Παύλος κρύφτηκε πίσω από μια αγελάδα και όταν τον βρήκαν, χτύπησε με το ραβδί του το βράχο στον οποίο βρίσκεται σήμερα η εκκλησία Πέτρου και Παύλου και άνοιξε ένα μεγάλο χάσμα. Αυτό τον οδήγησε στο πρώτο πόδι της Χαλκιδικής, στη Κασσάνδρα. Εκεί σήμερα σώζεται ομώνυμη σπηλιά με αγίασμα και εκκλησία του Αποστόλου Παύλου, κοντά στο σημερινό χωριό της Νέας Φώκαιας. Όμως οι Λαδιαβίτες δεν έμειναν ατιμώρητοι. Ο Άγιος Παύλος τους καταράστηκε “να τους έρχεται αίμα από πίσω”, όταν τρώνε αγελαδινό

κρέας. Κάτι που ισχύει- όπως λένε- σε πολλούς Λαδιαβίτες ως σήμερα!

Την παράδοση αυτή τη βρίσκουμε καταγεγραμμένη με ελαφρές διαφοροποιήσεις στο ανέκδοτο έργο «Τα Μαδεμοχωριακά» του ηπειρώτη δασκάλου, εγκατεστημένου στην Ιερισσό, Νικολάου Βουργαρελίδη το 1883, στο βιβλίο του Γεράσιμου Σμυρνάκη, «Το Άγιον Όρος», το 1903, στο άρθρο του Ι. Αποστολίδη, «οι Παυλοκαταραμένοι» στα Χρονικά της Χαλκιδικής, τ.2, 1961, και σε π.ά.

Το σπήλαιο στην Ιερισσό, υποστηρίζει ο κος Ιωακείμ Παπάγγελος, είναι αρχαία στοά υδρομαστεύσεως, σκαμμένη στον μαλακό ασβεστολιθικό βράχο^v. Ο Ιωάννης Αποστολίδης πιστεύει ότι στο σημείο αυτό υπήρχε αρχαίο μαντείο του Απόλλωνα^{vi}. Την εικασία αυτή, ότι κάποιο ιερό υπήρχε κατά τους αρχαίους χρόνους, ενισχύει η ανακάλυψη από τους οικοδόμους του ναού το 1872, δύο ανάγλυφων αρχαίων αγαλμάτων στο χώρο της σημερινής εκκλησίας. Δυστυχώς, από ό,τι μας σώζει ο συντάκτης του άρθρου της εφημερίδας «Νεολόγος» Κων/πόλεως στις 25-12 του 1872, σ.1, τα ανάγλυφα αυτά θρυμματίστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν ως οικοδομικό υλικό!

Από την πρωτοχριστιανική Άκανθο σώζεται σήμερα, σε ερειπώδη κατάσταση, η παλαιοχριστιανική βασιλική της Ιερισσού του 4ου- 5ου αιώνα^{vii}.

Η πρώτη αναφορά^{viii} στο προσκύνημα του Αποστόλου Παύλου στην Ιερισσό γίνεται τον 11ο αιώνα και στα βυζαντινά χρόνια χτίστηκε εκκλησία με εξαιρετικά μαρμάρινα αρχιτεκτονικά μέλη. Ένα από αυτά διασώθηκε και εκτίθεται σήμερα στην συλλογή του Πύργου του Προσφορίου στην Ουρανούπολη, (Ιωακείμ Παπάγγελος, [Ο Απόστολος Παύλος στην Χαλκιδική] 2013).

Μέχρι το 1937 ο ναός και το αγίασμα ανήκαν στο μετόχι της Ι. Μονής Κουτλουμουσίου και την ευθύνη της πανήγυρης την είχαν οι πατέρες του Μοναστηριού. Το 1937 το μετόχι απαλλοτριώθηκε και δόθηκε σε ακτήμονες της Ιερισσού.

Παλιότερες αναφορές του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα κάνουν λόγο για 2 σπήλαια από όπου ανάβλυζε αγίασμα (Ν. Βουργαρελίδης, Γ. Σμυρνάκης κ.α). Στην εφημερίδα «Νεολόγος»^{ix} του 1872 διαβάζουμε: (...)

εις τὰ ἀριστερά τοῦ ἄντρου ὑπάρχει ἕτερόν τι μικρότερον ἐξ οὗ πηγάζει ἄφθονον ὕδωρ, «ἀγίασμα» ὑπὸ τῶν ἐγγυρῶν καλούμενον...). Σήμερα το δεύτερο και μικρότερο σπήλαιο έχει χαθεί.

Κατά τη διάνοιξη της εθνικής οδού Ιερισσοῦ- Ουρανούπολης στις αρχές του 1970 ἀπὸ τη MOMA, μαρτυρεῖται ἀπὸ τους εργάτες του δρόμου ἡ ὑπαρξη «χάσματος» στο ὕψος της ἐκκλησίας του Αποστόλου Παύλου, που ἀναγκάστηκαν να το μπαζώσουν.

Ο παλιὸς ναὸς καταστράφηκε στον καταστρεπτικὸ σεισμό του 1932. Τὴν ἐκ νέου οἰκοδόμησή του τὴν ἀνέλαβαν οἱ γυναῖκες της «Χριστιανικῆς Κίνησης Ιερισσοῦ» με ἐπικεφαλὴς τὴν Πολυγυρινὴ δασκάλα της Ιερισσοῦ Στέλλα Ζαμποῦνη-Κουντούρη. Αεικίνητες συμπαραστάτριες εἶχε τὴν Εὐαγγελία Τσακούλη, τὴν Μαρίκα Σωτηρίου καὶ τὴν Αθηνά Τσιριγώτη^ι. Οἰκοδομικὸ υλικὸ ἐστέλνε το Ἅγιον Ὅρος καὶ με μεγάλο κόπο καὶ θυσίες ο ναὸς ἀποπερατώθηκε το 1952.

Βρίσκεται ἀνατολικά της σημερινῆς κωμόπολης σε μιὰ ὁμορφὴ ἀμφιθεατρικὴ τοποθεσία που ἀδικεῖται ἀπὸ τὴν παρακείμενὴ εθνικὴ οδὸ Θεσσαλονίκης- Ουρανούπολης. Πρόσφατα ἀνακαινίστηκε με τὴν οικονομικὴ βοήθεια του Ἰωάννη Καρρά.

Εντὸς του ναοῦ βρίσκεται το σπήλαιο καὶ το ἀγίασμα του Αποστόλου Παύλου. Κάθε χρόνο στὴν πανήγυρη, οἱ πιστοὶ κατεβαίνουν τα σκαλοπάτια που οδηγοῦν στο σπήλαιο καὶ, ἀφὺν πάρουν το ἀγίασμα, σχηματίζουν σταυρό, οἱ γυναῖκες στον κόρφο τους καὶ οἱ ἄνδρες στο μέτωπο, ἀπὸ τα ἀσβεστολιθικά πετρώματα της σπηλιάς. Ἀντίστοιχη πανήγυρη γίνεται καὶ στὴν ἐξοδὸ του Αποστόλου Παύλου στο σπήλαιο

της Κασσάνδρας.

Ἡ βαθιὰ ριζωμένη θρησκευτικὴ παράδοση της ἐλευσης του Αποστόλου Παύλου στὴν Ιερισσό εἶναι βαθιὰ ριζωμένη καὶ σε πολλὰ παλιὰ χωριά της Χαλκιδικῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ το ἀγίασμα καὶ τὸν ναὸ του Αποστόλου Παύλου στὴν χερσόνησο της Κασσάνδρας, που ὅπως εἶδαμε εἶναι στενά συνδεδεμένα καὶ ἀποτελοῦν συνέχεια της παράδοσης της Ιερισσοῦ, ἐντονὴ εἶναι ἡ παρουσία του καὶ στὴ θρησκευτικὴ παράδοση του χωριοῦ της Νικητῆς. Ἐκεῖ του ἀποδίδονται πολλὰ θαύματα καὶ μαγικὲς ιδιότητες. Στὴν περιοχή «Ελιά» ὑπῆρχε παλαιοχριστιανικὸς ναὸς των Αποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου που καταστράφηκε τὸν 6ο αἰῶνα^{ιι}. Στὸ χωριὸ Δουμπιά ἀναφέρεται ὅτι διήλθε ο Ἀπόστολος Παῦλος καὶ σταμάτησε να δροσιστεῖ καὶ να λουστεῖ στις γνωστὲς ἱαματικὲς πηγές του χωριοῦ.

Ο Ι. Ν. των ἱσαποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου στὴν Ιερισσό

Κατὰ τὸν κ. Ἰωακείμ Παπάγγελο^{ιιι}: «ἡ σύνδεση τῶσων μερῶν της Χαλκιδικῆς με τὴν «δράση» του Παύλου δεν πρέπει να περάσει ἀπαρατήρητη... Ἡ ἀνυπαρξία κάποιας ἀναφοράς στις Πράξεις των Αποστόλων για ἐπαφές του Παύλου με τὴν Κασσάνδρεια ἢ ἄλλον τόπο της Χαλκιδικῆς δεν ἀποτελεῖ στοιχεῖο ἀρνητικό, γιατί εἶναι γνωστὲς καὶ ἄλλες περιοχές, ὅπου ἐδράσε ο Ἀπόστολος, χωρὶς οἱ Πράξεις να ἀναφέρουν κάτι σχετικό...^{ιiv}».

Με αὐτὸν τὸν τρόπο δε μπορούμε να δεχτοῦμε με σιγουριά ἀλλὰ οὔτε καὶ να ἀποκλείσουμε τὴν ἐλευση του Αποστόλου Παύλου στὴ Χαλκιδική. Πρέπει να σεβαστοῦμε καὶ να στηριχτοῦμε στὴν παράδοση του λαοῦ, ὅπως τὴν σέβεται καὶ στηρίζεται πάνω της αἰῶνες τὴν Ὁρθόδοξη ἐκκλησία.

φιλολογικὴ ἐπιμέλεια Ολυμπία Μαρίνου

ⁱ Ἰωακείμ Παπάγγελος, [Ο Ἀπόστολος Παῦλος στὴν Χαλκιδική], Παγχαλκιδικὸς Λόγος, τεῦχος 15, Ἀπρίλιος- Μάιος- Ἰούνιος 2013, σ. 9- 10.

ⁱⁱ Χρήστος Καραστέργιος, [Αλαδιάβα, τὸ ξεχασμένο χωριό], Κῦτταρο Ιερισσοῦ, τεῦχος 06/2011, σ. 1-4-5.

ⁱⁱⁱ Ἀναδημοσίευση στο «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» το 1913.

^{iv} Ορκίνι, εἶδος μικροῦ τόνου που ἀναπαράγεται στο κόλπο της Ιερισσοῦ. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ψάρι πήραν οἱ Ιερισσιῶτες τὸ προσωνύμιο «Ορκινάδες»!

^v Ἰωακείμ Παπάγγελος, [Ο Ἀπόστολος Παῦλος στὴν Χαλκιδική], Παγχαλκιδικὸς Λόγος, τεῦχος 15, Ἀπρίλιος- Μάιος- Ἰούνιος 2013, σ. 9- 10.

^{vi} Ι. Αποστολίδης, Οἱ «Παυλοκαταραμένοι» της Ιερισσοῦ, Χ.Τ.Χ, τ. 2/1961, σ. 233.

^{vii} Ἰωακείμ Αθ. Παπάγγελος- Κλεάνθης Δημ. Δούκας, Ἡ παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ της Ιερισσοῦ, Κῦτταρο Ιερισσοῦ 6 (2011),

σ.14.

^{viii} Ενδιαφέρον παρουσιάζει ὅτι στὴν περιοχή αὐτὴ γίνεται ἀναφορὰ τὸν 10ο αἰῶνα στὴν Πατριαρχικὴ μονὴ του Σπηλαιώτου. Απορροφήθηκε ἀργότερα ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴ των Ἰβήρων. Δεν ἔχει ἀκόμα ἐντοπισθεῖ.

^{ix} Εφ. Νεολόγος, 25- 12- 1872, σ.1.

^x Μήπως ἦταν σπήλαια;

^{xi} Στέλλα Ζαμποῦνη Κουντούρη, Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν Ιερισσό, Κῦτταρο Ιερισσοῦ, τεῦχος 03/2010.

^{xii} Δημήτριος Παπάζης, Παραδόσεις για διέλευση του Αποστόλου Παύλου ἀπὸ τη Χαλκιδική, σ. 426.

^{xiii} Με τὴν ἀποψη αὐτὴ συμφωνεῖ ο α. καθηγητῆς της Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας της Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Θεσσαλονίκης κος Δημήτριος Παπάζης

^{xiv} Δημήτριος Παπάζης, Παραδόσεις για διέλευση του Αποστόλου Παύλου ἀπὸ τη Χαλκιδική, σ. 426- 427.

2016: ΕΤΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Η ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

(Από τη σοφία των προγόνων μας και την πίστη των πατέρων μας)

ΜΙΧΑΗΛΣ Θ. ΚΟΥΤΣΟΣ

Φιλολόγος

Η αρχαία ελληνική σκέψη στηρίζεται στη **γνώση, τη λογική και τον ορθό λόγο**. Για τον Αριστοτέλη δεν υπάρχει αντικείμενο, χώρος αυτού του φυσικού κόσμου, που να μην τον εξετάζει με συστηματικό και επιστημονικό τρόπο στηριζόμενος στον ορθό λόγο.

Ο Αριστοτέλης ως βάση της επιστήμης έθετε το πείραμα και την παρατήρηση, ως σκοπό δε κάθε επιστήμης όριζε την γνώση των αιτίων των πραγμάτων και φαινομένων εκείνων, όσα υπόκεινται στην πείρα, δηλαδή το γεγονός.

Πολλές επιστήμες οφείλουν τη γένεση τους στον Αριστοτέλη, όπως η **Βιολογία, η Λογική, η Λαογραφία, η Μεταφυσική, Η Ζωολογία, η Πολιτειολογία, η Ηθική** και πολλές άλλες.

Η ΗΘΙΚΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Ο Αριστοτέλης είναι ο πρώτος που ασχολήθηκε συστηματικά με το ηθικό πρόβλημα, είναι ο ιδρυτής της Ηθικής ως φιλοσοφικής επιστήμης. Η ηθική του Αριστοτέλη είναι μια ορθολογιστική ηθική. Πηγή της Αριστοτελικής ηθικής είναι ο ορθός λόγος. Αυτός ανακαλύπτει και προσδιορίζει το ηθικό πρόβλημα. Στην εκτίμηση της ηθικής πράξης δεν έχει θέση το συναίσθημα, η συνείδηση ή κάποιος θεϊκός νόμος. Το ηθικό πρόβλημα ο Αριστοτέλης το εξετάζει στα **ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ**.

Από το **βιβλίο Β'** θα σταθούμε σε μερικά σημεία, απαντώντας σε καίριες ερωτήσεις.

1. Τι είναι αρετή και ποια τα είδη της;

Τα είδη της αρετής ποικίλλουν ανάλογα με τα είδη της εποχής. Στον Αριστοτέλη οι αρετές έχουν σχέση με τη διμερή διαίρεση της ψυχής. Έτσι το **καθαρά λόγον έχον μέρος της ψυχής** (που έχει σχέση με το λογιστικόν του Πλάτωνα) περιέχει διανοητικές αρετές, όπως είναι η σοφία, η φρόνηση και η σύνεση, και **το μέρος που μετέχει και του αλόγου και του λόγον έχοντος** (που έχει σχέση με το επιθυμητικόν του Πλά-

τωνα) περιέχει ηθικές αρετές, όπως είναι η ανδρεία, η σωφροσύνη, η δικαιοσύνη, η μεγαλοψυχία, η πραότητα κλπ.

2. Πώς γεννιούνται και αυξάνονται οι διανοητικές αρετές

Κατά τον Αριστοτέλη οι διανοητικές αρετές δεν είναι κληρονομικές, δεν προέρχονται εκ φύσεως αλλά αποκτούνται με τη διδασκαλία. Υπάρχει βέβαια η φυσική προδιάθεση σε κάθε άνθρωπο να δεχτεί και να αυξήσει τις αρετές αλλά, αν δεν δεχτεί την επίδραση του περιβάλλοντος και μάλιστα της διδασκαλίας, αρετές δεν αποκτούνται. Μια τέτοια όμως διαδικασία απαιτεί εμπειρία ζωής και χρόνο.

3. Σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει ο Αριστοτέλης στο θέμα αυτό;

Οι αρετές δεν είναι ούτε σύμφωνες με τη φύση ούτε αντίθετες προς τη φύση. Υπάρχει κάποια προδιάθεση φυσική να δεχόμαστε τις αρετές και να τις τελειοποιούμε

με τον εθισμό που προϋποθέτει συχνή άσκηση. Επομένως η κατάκτηση της αρετής για τον Αριστοτέλη δεν είναι δώρο και χάρισμα της φύσης. Δεν πιστεύει στα προικισμένα μυαλά και στους χαρισματικούς ηγέτες, ούτε στους ανθρώπους που είναι καλοί από τη φύση τους, αλλά στην προσωπική κατάκτηση της αρετής. Η ολοκλήρωση, δηλαδή η τελειοποίηση του ανθρώπου, θα γίνει με την κατάκτηση των αρετών, διανοητικών και ηθικών.

4. Ποια η διαφορά ανάμεσα στις έμφυτες ικανότητες και τις επίκτητες;

Οι έμφυτες ικανότητες προϋπάρχουν, ενώ οι επίκτητες αποκτούνται με τη χρήση. Τη δυνατότητα της όρασης ή της ακοής για παράδειγμα δεν τις αποκτούμε με το να βλέπουμε ή να ακούμε συχνά, αλλά επειδή έχουμε τα ανάλογα αισθητήρια όργανα που έχουν από τη φύση αυτές τις ικανότητες. Αντίθετα την ικανότητα στη ζωγραφική ή τη μουσική τις αποκτούμε με

το να ζωγραφίζουμε συχνά και με το να παίζουμε ένα μουσικό όργανο.

5. Ποια η διαφορά ανάμεσα στις έμφυτες και επίκτητες ικανότητες;

Οι έμφυτες ικανότητες δεν αποκτούνται με τη χρήση, βελτιώνονται όμως με το χρόνο και την εξάσκηση. Οι επίκτητες ικανότητες αποκτούνται με τη γνώση και άσκηση και βελτιώνονται και αυτές με το χρόνο και την εξάσκηση. Η διαδικασία της απόκτησης είναι: Προηγείται η κατάρτιση (μαθόντες), ακολουθεί η άσκηση (ποιείν), ενδυναμώνεται με την εξάσκηση (ποιούντες) κι έτσι επέρχεται η εμπέδωση (μανθάνομεν). Έτσι και για οποιαδήποτε μάθηση χρειάζεται πρώτο κατανόηση, δεύτερο εφαρμογή, τρίτο εξάσκηση, για να φτάσουμε στην κατοχή της γνώσης.

6. Ποιο είναι το μέσο σε σχέση με το ίδιο πράγμα;

Ένα πράγμα μπορεί να διαιρεθεί είτε σε μεγαλύτερα και μικρότερα τμήματα είτε σε δυο ή περισσότερα ίσα τμήματα. Αν είναι δυο τα τμήματα, τότε αναγκαστικά θα έχουμε δύο περιπτώσεις: 1η ένα μεγαλύτερο και ένα μικρότερο τμήμα και 2η δυο ίσα τμήματα. Το μέσο ενός πράγματος είναι αυτό που απέχει εξίσου από τα άκρα. Για παράδειγμα ανάμεσα στο 2 και στο 10 το μέσο είναι το 6, γιατί το 6 είναι τέσσερις μονάδες μεγαλύτερο από το 2 και τέσσερις μονάδες μικρότερο από το 10, άρα απέχει εξίσου και από τα δύο άκρα. Αυτό είναι το μέσο σύμφωνα με την αριθμητική αναλογία. Αυτό το μέσο είναι ένα και είναι παραδεκτό από όλους. Κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει.

7. Ποιο είναι το μέσο σε σχέση με μας τους ανθρώπους;

Το μέσο σε σχέση με μας τους ανθρώπους δεν είναι αυτό που απέχει εξίσου από τα δύο άκρα, όπως γίνεται για τα πράγματα, όπου υπάρχει κάτι εντελώς αντικειμενικό και παραδεκτό από όλους. Για παράδειγμα, αν κάποιος τρώει δέκα μερίδες φαγητό και ένας άλλος τρώει δύο μερίδες, το κανονικό, το μέσο, δεν είναι έξι μερίδες, γιατί και πάλι οι έξι μερίδες για κάποιον μπορεί να είναι λίγο, ενώ για έναν άλλον να είναι πολύ. Το μέσο επομένως σε σχέση με τον καθένα μας είναι υποκειμενικό και ένας άλλος το ορίζει, ας πούμε ο προπονητής για έναν αθλητή. Τα μόνα κριτήρια είναι η υπερβολή και η έλλειψη, αλλά αυτά οριοθετούνται στα άκρα και αφήνουν ένα μεγάλο περιθώριο προσδιορισμού του μέσου.

8. Τι παρατηρούμε σχετικά με τις δύο αυτές μεσότητες;

Το μέσο σε σχέση με το ίδιο το πράγμα (αντικειμενικό) είναι ένα και παραδεκτό από όλους χωρίς καμιά αμφισβήτηση, γιατί είναι μετρήσιμο, με οποιαδήποτε μέτρα κι αν μετρηθεί. Αντίθετα το μέσο σε σχέση με μας τους ανθρώπους (υποκειμενικό) δεν είναι ένα αλλά περισσότερα. Είναι παραδεκτό από μερικούς, ενώ από άλλους όχι, κι αυτό γιατί υπεισέρχονται πολ-

λοί άλλοι παράγοντες στην υποκειμενική κρίση του ανθρώπου.

9. Ποιο είναι το αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται η ηθική;

Το αντικείμενο της ηθικής αφορά τα πάθη και τις πράξεις. **Πάθη** για τον Αριστοτέλη είναι οι άλογες παρορμήσεις της ψυχής, που συνοδεύονται από ηδονή ή λύπη, όπως η επιθυμία, η οργή, ο φόβος, το θάρρος, η χαρά, η φιλία, το μίσος κλπ. Τα πάθη αυτά ο Αριστοτέλης τα βλέπει ως βιολογικές ιδιότητες και δεν έχουν καμία σχέση με την ηθική. Παράλληλα με τα πάθη ο άνθρωπος έχει και τις **δυνάμεις**, δηλαδή τις στάσεις που κρατάει ο άνθρωπος απέναντι στα πάθη. Και οι δυνάμεις δεν έχουν σχέση με την ηθική. Η ηθική αρχίζει να εμφανίζεται από την καλή ή κακή στάση που θα κρατήσουμε απέναντι στα πάθη. Το ίδιο ισχύει και για τις πράξεις, γιατί τα πάθη εξωτερικεύονται με τις πράξεις, γίνονται δηλαδή κίνητρα που μας ωθούν σε ορισμένες ενέργειες.

10. Σε ποιες αρετές αναφέρεται ο Αριστοτέλης κάνοντας λόγο για τη μεσότητα;

Η μεσότητα αφορά τις ηθικές αρετές και όχι στις διανοητικές. Οι διανοητικές αρετές, όπως η σοφία, δεν είναι μεσότητες, γιατί αυτές είναι ασυμβίβαστες με τις έννοιες «υπερβολή» και «έλλειψη». Ένα πράγμα ή το γνωρίζουμε ή δεν το γνωρίζουμε, μέση λύση δεν υπάρχει. Αντίθετα στις ηθικές αρετές η μεσότητα προσδιορίζεται υποκειμενικά, ανάλογα με το άτομο και τις περιστάσεις χωρίς τις ακρότητες της υπερβολής και της έλλειψης.

11. Ποια άλλα πράγματα έχουν σχέση με τη μεσότητα;

Η **έννοια της μεσότητας παρατηρείται και στα πάθη και στις πράξεις**. Όλα τα πάθη τα συνδέει με δυο βασικά συναισθήματα, την **ηδονή** και τη **λύπη**. Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι τα συναισθήματα αυτά ο άνθρωπος τα έχει κοινά με τα ζώα, αλλά στα ζώα η ηδονή και η λύπη συνδέονται με το ένστικτο της αυτοσυντήρησης, ενώ στον άνθρωπο με τη λογική. Έτσι τα πάθη και ειδικότερα η ηδονή και η λύπη δεν είναι ούτε κακά ούτε καλά αλλά γίνονται τέτοια, όταν λείπει το μέτρο, η μεσότητα, την οποία η λογική του ανθρώπου θα την καθορίσει. Από την άλλη οι πράξεις έχουν ως αφετηρία τα πάθη, είναι εκδήλωση των παθών και επομένως, ό,τι ισχύει για τα πάθη ισχύει και για τις πράξεις.

12. Κάτω από ποιες προϋποθέσεις τα πάθη και οι πράξεις οδηγούν στην αρετή;

Η εκδήλωση των παθών πρέπει να γίνεται κάτω από ορισμένο χρόνο, κάτω από ορισμένες συνθήκες, σε κάποιους ανθρώπους, για κάποιο λόγο και με κάποιο τρόπο. Ποιος όμως θα τα καθορίσει όλα αυτά; Ο ίδιος ο άνθρωπος. Και με ποια κριτήρια; Με τα κριτήρια της εποχής του και της κοινωνίας μέσα στην οποία ζει.

13. Πώς γίνεται η ταύτιση της αρετής με το μέσο και το άριστο;

Αν η δειλία και η θρασύτητα είναι τα άκρα, διότι η δειλία είναι η έλλειψη θάρρους και η θρασύτητα υπερβολή θάρρους, η ανδρεία είναι το θάρρος στη σωστή δόση. Από την άποψη αυτή η αρετή είναι μεσότητα. Όμως η ανδρεία αυτή καθεαυτή για να είναι ανδρεία πρέπει να είναι τέλεια, γιατί αλλιώς δεν θα είναι αρετή, εφόσον η αρετή είναι η κατοχή μιας ιδιότητας στον υπέρτατο βαθμό. Άρα η ανδρεία αξιολογικά, ως αρετή που είναι, έχει την τελειότητα στον υπέρτατο βαθμό.

14. Ποιος είναι ο τελικός ορισμός της αρετής;

«Η αρετή είναι μια **συνήθεια προαιρετική**, που βρίσκεται στο **μέσο**, το οποίο καθορίζεται από τη **λογική του σώφρονος**». Βασικό γνώρισμα της αρετής είναι η **προαίρεση**, η οποία περιλαμβάνει: α. τη **σκέψη** (μετά λόγου και διανοίας), β. την ελεύθερη και έλλογη **βούληση** (επιλογή) και γ. την **προσπάθεια** για πραγμάτωση τη απόφασης. Η προαίρεση δηλαδή προϋποθέτει έναν έλλογο, εφικτό σκοπό και εξετάζει

πώς μπορεί αυτός να πραγματοποιηθεί. Από την άποψη αυτή και η αρετή είναι ένας λογικός σκοπός, εφικτός, που πραγματοποιείται με συγκεκριμένο τρόπο.

15. Ποια η σχέση της αρετής με τη λογική;

Ενώ οι διανοητικές αρετές, όπως είπαμε και πιο πάνω, δεν έχουν διαβάθμιση, και δεν υπόκεινται στην υπερβολή και την έλλειψη, διότι βρίσκονται στον υπέρτατο βαθμό, οι ηθικές στηρίζονται στη λογική του σώφρονος, ο οποίος θα καθορίσει το μέσο σε σχέση με μας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο σκοπός της ζωής κατά τον Αριστοτέλη είναι η ευδαιμονία και η Αρετή έχει μια σαφή σχέση με αυτήν, που σημαίνει ότι δεν μπορεί να είναι κάποιος ευτυχισμένος, χωρίς να είναι ενάρετος. Αν θέλουμε λοιπόν να κατακτήσουμε την αρετή και να γίνουμε ευτυχισμένοι στην ζωή μας, πρέπει να αποφεύγουμε τις ακραίες επιλογές και να ακολουθούμε την μέση οδό της Αρετής.

* * *

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ

Αρχιτέκτων

Αριστοτελική πρόταση.

Ο Αριστοτέλης ανταποκρίθηκε στην επιτακτική ανάγκη της εποχής του, που ήταν η θεμελίωση των επιστημών οι οποίες θα βοηθούσαν θετικά στην παραπέρα ανάπτυξη του ανθρώπου.

Η πρότασή του ήταν μια σύμβαση του νου με την πραγματικότητα για τον καθορισμό της αντικειμενικής γνώσης, το θεμέλιο των επιστημών.

Η πρόταση του Αριστοτέλη έγινε δεκτή σαν σύμβαση, που γεφύρωνε το λόγο με την πράξη, το όλο με το μερικό, το δικαίωμα με την ανάγκη, τις επιστήμες με τη ζωή, το υποκείμενο με το αντικείμενο. Αλλά πολύ πριν από τον εικοστό αιώνα, που αποκαταστάθηκε και επιστημονικά, πέρασε τα όρια της σύμβασης κι έγινε βίωμά μας.

Σήμερα γίνεται προσπάθεια ανασύστασης της Αριστοτελικής Σκέψης σ'ορισμένες επιστήμες κι ορισμένους τομείς της καθημερινής μας ζωής.

Αριστοτελική μεσότητα.

Ο Αριστοτέλης μέσω της συμμετρίας της μεσότητας μας αποκαλύπτει την δημιουργικότητα του μηδενός. Όλα από το τίποτα.

Η ηθική στη γνώση.

Πρώτος ο Πλάτων και στη συνέχεια ο Αριστοτέλης εξόπλισαν την γνώση με την ηθική. Αν αφαιρέσουμε την ηθική από την γνώση, η γνώση γίνεται επικίνδυνη για τον άνθρωπο και για όλη τη φύση.

Ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης για τον Όμηρο.

Ο Πλάτων, άκρως ρεαλιστής, κατηγορεί τον Όμηρο γιατί περιγράφει την ημέρα της καταστροφής της Τροίας με μαύρα σύννεφα, ενώ ήταν ηλιόλουστη. Αντίθετα ο Αριστοτέλης, ιμπρεσιονιστής, επικροτεί την συναισθηματική φόρτιση της περιγραφής, αντί της φυσικής.

Ο Αριστοτέλης πρώτος περιέγραψε την "Epigenetik".

Στην πρόσφατη βιβλιογραφία, (QUANTEN PHILOSOPHIE του Ulrich Warnke, έκδοση SCORPIO, σελ. 168) αναφέρεται η "Epigenetik", ως καθορισμός της ενέργειας των γονιδίων από έξω κυτταρικούς παράγοντες και σήμερα χρησιμοποιείται κυρίως στην θεραπευτική ιατρική. Αλλά πρώτος την περιγράφει, ο Αριστοτέλης, ως την εξέλιξη ξεχωριστών οργανικών μορφών από την αρχέγονη άμορφη ουσία.

Η ΠΕΝΙΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΣΤΙΝ ΕΝΔΕΗΣ, Η ΔΕ ΑΠΛΗΣΤΙΑ ΠΑΝΤΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΑΜΟΥΡΗΣ

Πολιτικός Μηχανικός

Ο Μέγας Σταγειρίτης Φιλόσοφος Αριστοτέλης, κατά την ανάπτυξη της κοινωνικής και οικονομικής του θεωρίας, τον απησχόλησε το θέμα της απληστίας, ως οφειλόμενο κατ' αρχήν στη διπλή χρήση ιδεών και αντικειμένων, άρα και του νομίσματος ως αντικειμένου, όταν δηλαδή δεν χρησιμοποιείται κοινά στον φυσικό του προορισμό, που είναι η ανταλλαγή οικονομικών αγαθών και έχει όριο την αυτάρκεια, αλλά χρησιμοποιείται για αλλότριους σκοπούς, που δεν έχουν κανένα όριο, πχ. Καζίνο, Λόττο και πάσης φύσεως χρηματοοικονομικά προϊόντα.

Μελετώντας το θέμα, προσδιόρισε και το κυρίως ποιητικό αίτιο της απληστίας, που είναι η φυσική επιθυμία του ανθρώπου να ζήσει επ' άπειρον.

Συνιστά δε στους πολίτες και στους άρχοντες των πόλεων να δώσουν βάρος και να εντατικοποιήσουν την παιδεία, στο θέμα του ελέγχου των επιθυμιών τους και ειδικότερα, της καθ' υπερβολήν κτητικής επιθυμίας (απληστίας), διότι αυτή διαστρέφει, διαφθείρει, αλλοτριώνει και αποξενώνει το άτομο· οι πολιτείες καταρρέουν, όντας για αυτόν το λόγο η καταστρεπτικότερη δύναμη στον πλανήτη.

Το απόφθεγμα δε αυτής της επικεφαλίδος αποτελεί και τον επίλογο του θέματος και μας λέγει νεοελληνικά ότι «της φτώχειας της λείπουν αρκετά, της απληστίας όμως τα πάντα».

Την ίδια άποψη και γνώμη εξέφρασε και ο Αϊνστάιν, όταν του τέθηκε το ζήτημα του κινδύνου που διατρέχει η ανθρωπότητα και ο πλανήτης γενικότερα, από την τρομακτική δύναμη της διασπάσεως του ατόμου. Απάντησε ατάραχος, ότι δεν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος, διότι η μεγαλύτερη δύναμη που απειλεί τον πλανήτη είναι η απληστία, η οποία είναι και η μητέρα του φόβου και της ανοησίας, που καταλαμβάνει τον άνθρωπο.

Ας δούμε όμως τώρα με τη σειρά τους τα δύο ποιητικά αίτια της απληστίας κατά τον φιλόσοφο.

Πρώτο ποιητικό αίτιο

Η επιθυμία του ανθρώπου να ζήσει επ' άπειρον. Η ουτοπική αυτή επιθυμία, όταν καταλάβει τον άνθρωπο, αυτομάτως προκύπτει και η ανάγκη άπειρων οικονομικών αγαθών, ικανή και αναγκαία προϋπόθεση για τη διατήρηση και διασφάλιση της άπειρου ζωής.

Όμως ο άνθρωπος γνωρίζει, ότι τόσο η ζωή, όσο και τα οικονομικά αγαθά, δεν χωρούν εις το άπειρον, άρα η επιθυμία για ζωή και κτήση επ' άπειρον είναι καθαρή ουτοπία και οδηγεί τον άνθρωπο στην καταστροφή. Δι-

ότι η συγκέντρωση πολλών αγαθών, είναι αδύνατο να διατηρηθεί και να φυλαχθεί από έναν άνθρωπο, με συνέπεια να διακατέχεται συνεχώς από το φόβο της απώλειας και υπό καθεστώς φόβου διαπράττει την ανοησία.

Δεύτερο ποιητικό αίτιο

Η μη χρήση του μέσου ανταλλαγής (νομίσματος) κατά τον φυσικό του προορισμό, αλλά για αλλότριους σκοπούς. Όταν ο άνθρωπος χρησιμοποιεί το νόμισμα κατά το φυσικό του προορισμό, η ανταλλαγή οικονομικών αγαθών έχει όριο την αυτάρκεια. Πχ. αγοράζουμε ψωμί, έως ότου καταστήσουμε αυτάρκεις.

Όταν όμως θέλουμε να αποκτήσουμε άπειρα οικονομικά αγαθά, για την άπειρο ζωή, τότε το νόμισμα χρησιμοποιείται για αλλότριους σκοπούς, που όπως ελέγχθη παραπάνω δεν έχουν όριο, πχ. η συλλογή νομισμάτων από το ίδιο το νόμισμα δεν έχει όριο (χρηματιστήριο, καζίνο κλπ.).

Εξαρτημένο τότε το άτομο από την ουτοπική επιθυμία για άπειρο ζωή, άρα και άπειρα οικονομικά αγαθά, αφοσιώνεται απολύτως στη συγκέντρωση νομισμάτων και τότε, όπως λέγει ο φιλόσοφος, «και την όποια κατεχόμενη αρετή δεν την χρησιμοποιεί κατά φύση, αλλά κατ' εκτροπή».

Πχ ο στρατηγός δεν χρησιμοποιεί τη στρατηγική για τη νίκη, ο γιατρός την ιατρική για την υγεία, ο δάσκαλος τη διδασκαλική για την παιδεία κ.ο.κ, αλλά για τη συγκέντρωση χρημάτων. Κατά αυτόν τον τρόπο διαφθείρεται και αλλοτριώνεται και οδηγείται στην καταστροφή, ταυτόχρονα με την πόλη του.

Επικαιροποιώντας σήμερα το εν λόγω απόφθεγμα, μπορούμε άνετα να διαπιστώσουμε ότι η παγκόσμια αναταραχή και κρίση οφείλεται ακριβώς στην απληστία των μεγάλων δυνάμεων να συγκεντρώσουν στα χέρια τους τα οικονομικά αγαθά του πλανήτη, που έχουν όριο, δεν είναι άπειρα και χρησιμοποιούν τη δύναμη του νομίσματος και των όπλων για την επιδίωξη του μάταιου σκοπού τους. Αν λοιπόν οι μεγάλοι του πλανήτη δεν συνειδητοποιήσουν την πλάνη τους, από το φόβο της απώλειας των επιπλέον αγαθών τους, θα διαπράξουν την ανοησία της διπλωματίας με άλλα μέσα, δηλαδή πόλεμο, κατά τον ορισμό του Κλαούζεβιτς.

Αν ζούσε σήμερα ο φιλόσοφος, δεν θα πίστευε στα μάτια του, βλέποντας τον πλανήτη να έχει γίνει ένα διεθνές καζίνο, όπου παίζονται τα αποθεματικά των ταμείων των ασφαλισμένων και οι καταθέσεις τους στις τράπεζες.

ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΤΑΓΕΙΡΩΝ (Της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής)

ΔΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ν. ΠΑΠΠΑΣ
Δικηγόρος - πρ. Βουλευτής Ν. Χαλκιδικής

Ήταν Οκτώβριος του 1987, όταν σε ξενοδοχειακή μονάδα της Κασσάνδρας Χαλκιδικής η Εταιρεία μας περάτωσε τις Εργασίες τριήμερου Συμποσίου της με θέμα την ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΗ ΣΚΕΨΗ. Ως πρόεδρος του Συμποσίου, που είχε πανελλαδική εμβέλεια, αλλά και της Εταιρείας, προσπαθούσα να στέκομαι κάθε στιγμή κοντά στον διακεκριμένο, μεταξύ άλλων, προσκεκλημένο μας, στον διανοητή, φιλόσοφο και μεγαλύτερο Έλληνα αριστοτελιστή, τον ακαδημαϊκό Κωνσταντίνο Δεσποτόπουλο, που μας έκανε την μεγάλη τιμή να αποδεχθεί να συμμετάσχει στο εν λόγω Συμπόσιό μας, αναλαμβάνων μάλιστα την επιστημονική φροντίδα του. Η συμμετοχή του ήταν μια επιτυχία που εξασφάλισα με τον φίλο πανεπιστημιακό δάσκαλο Ιω. Καλογεράκο (στενό συνεργάτη του Δεσποτόπουλου).

Πριν προβεί ο Δεσποτόπουλος στο κλείσιμο των Εργασιών του Συμποσίου, μας εκμυστηρεύθηκε τον ενθουσιασμό του για το γεγονός ότι ευρίσκετο στη γενέτειρα του μεγάλου φιλοσόφου Αριστοτέλη, αλλά και για την άποψη και από κάθε άποψη άρτια οργάνωση του Συμποσίου. Το σπουδαιότερο όμως ήταν η ανεκτίμητη ιδέα που μας έδωσε για την ίδρυση ενός Αριστοτελικού Κέντρου στη Χαλκιδική. Και πράγματι. Μετά από λίγες ώρες, κλείνοντας τις Εργασίες και αφού έκαμε τον απολογισμό των εισηγήσεων που ακούσθηκαν, έδωσε και το θετικό στίγμα για την Αριστοτελική προοπτική που διαθέτει η Χαλκιδική.

Είπε χαρακτηριστικά:

«Το Συνέδριο ήταν ριζωμένο στη γη της Χαλκιδικής που έδειξε ένα σκίρτημα γνήσιο για να διεκδικήσει μια αποστολή Πνευματικού Κέντρου της Ελλάδας ή αν θέλετε της ακραίας αυτής περιοχής της Ευρώπης, σε μια περίοδο που μεγάλα προβλήματα βαραίνουν και την Ευρώπη και τον Ελληνισμό! Η Ευρώπη, η πολυεθνική, σ' αυτή την τάση προς ενοποίηση, που έχει επιβληθεί από ορισμένη ιστορική συγκυρία ακαταμάχητη, θα αντιμετωπίσει προβλήματα κρισιμότητας... Εκεί, εμείς οι αισιόδοξοι, πιστεύουμε ότι η Ελλάς έχει μια αποστολή να δώσει προς την Ευρώπη ένα κοινό παρονομαστή πνευματικότητας και ότι η Χαλκιδική ίσως περισσότερο από τους Δελφούς είναι προορισμένη για την αποστολή αυτή, η Χαλκιδική που είναι δεμένη με τους νεώτερους αιώνες του Ελληνισμού και με τους αρχαίους, ενώ οι Δελφοί από τον καιρό του Ιουλιανού δηλώθη-

κε ότι έχουν εκπληρώσει και εξαντλήσει την αποστολή τους, μία αποστολή άλλωστε και κάπως αμφίβολη, και όχι συνολικά εκφραστική της ελληνικής πραγματικότητας. Λοιπόν η Χαλκιδική που περιέχει το Άγιο Όρος και που περιέχει τα Στάγειρα, σύμβολο του οικουμενικού πνεύματος «Αριστοτέλης», έχει έναν ιστορικό προορισμό έξοχο. Και εύχομαι – καταλήγει ο κορυφαίος μας ακαδημαϊκός δάσκαλος- ο ενθουσιασμός αυτός, ο τόσο υψηλός, που διακατέχει τους εκπροσώπους των κοινοτήτων αλλά και τους άλλους κατοίκους και τους λογίους της Χαλκιδικής, υπό τη σκέπη του Αριστοτέλη, να απολήξει σε λειτουργία του γεωγραφικού αυτού χώρου, που θα τιμήσει όχι μόνον τον εαυτό του αλλά όλο τον Ελληνισμό και θα υπηρετήσει την Ευρώπη».

Ακολούθησε ψήφισμα που κατέθεσα στους Συνέδρους, αποσπώντας τη σύμφωνη και ομόφωνη γνώμη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας και της Οργανωτικής Επιτροπής, το οποίο και εγένετο αποδεκτό ενθουσιωδώς. (Αργότερα η απόφαση επικυρώθηκε από τον Γενική Συνέλευση των μελών της ΙΛΕΧ).

Το εν λόγω ψήφισμα αναφερόταν στην ίδρυση Αριστοτελικού Κέντρου στην βορειοανατολική Χαλκιδική (στη συνέχεια, ως Παράρτημα της Εταιρείας μας έλαβε την επωνυμία ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΤΑΓΕΙΡΩΝ) με την παρακάτω αυτολεξεί στόχευση: «Το Κέντρο αυτό επιδιώκει μέσα σε μια κοσμογονική εποχή, όπως η δική μας, να στρέψει το ενδιαφέρον των επιστημόνων, των ερευνητών αλλά και του ευρύτερου κοινού στο έργο του Μεγάλου Μακεδόνα πρωτοπόρου. Ένα έργο που αποτέλεσε και αποτελεί τη βάση όλων των σύγχρονων επιτεύξεων. Ζητείται καθημερινά η συνεργασία παλαιότερων και νέων επιστημών γι' αυτήν την υπεύθυνη επιστροφή στις ρίζες της σύγχρονης επιστημονικής παιδείας.

Στόχος του Κέντρου δεν είναι μόνο ο στενός ελλαδικός χώρος, αλλά ο ευρύτερος Ευρωπαϊκός. Πέρα ωστόσο από την Ευρώπη, στοχεύει, με μια ευρύτερη θεώρηση, σ' όλον τον κόσμο. Εφόσον όλος ο κόσμος, για να επιβιώσει στην επικίνδυνη ισορροπία του μέλλοντος, χρειάζεται να επιστρέψει συνειδητά στις μεγάλες αξίες: άρα στον Αριστοτέλη. Συγχρόνως, αποβλέπει στη μελέτη των αρχαίων Σταγείρων, της γενέθλιας

πόλης του μεγάλου φιλοσόφου και στη δημιουργία εκθεσιακού χώρου των αρχαιολογικών ευρημάτων της».

Από εκείνη τη στιγμή που η ιδέα της ίδρυσης του Αριστοτελικού Κέντρου καθολικά υιοθετήθηκε από τους συνέδρους, έγινε ο βασικός στόχος της Εταιρείας μας. Άλλωστε, αποτελούσε και αίτημα των κατοίκων της Χαλκιδικής, που ήταν σχετικά έντονα ευαίσθητοποιημένοι. Επιπλέον η ιδέα αυτή υλοποιούμενη θα κάλυπτε μία ανάγκη του πνευματικού κόσμου της χώρας και όλων γενικά, όσων στ' αλήθεια πίστευαν ότι πρέπει να προβληθεί το έργο του μεγάλου Σταγειρίτη.

Μέσα από την πραγματική σταυροφορία που ξεκίνησε για να γίνει πραγματικότητα η ιδέα μας, θέλαμε να περάσουμε το ενδιαφέρον μήνυμα ότι πολλαπλά και σημαντικά θα είναι τα οφέλη από την λειτουργία του εν λόγω Κέντρου, όπως: Η προβολή της Ελλάδος και ειδικότερα της Μακεδονίας στον πνευματικό κόσμο του εξωτερικού, μέσω των διεθνών εκδηλώσεων για τον Αριστοτέλη, η αναβάθμιση της πνευματικής ζωής της περιοχής, όπου θα λειτουργεί το Κέντρο λόγω της προσέλευσης επισκεπτών υψηλού οικονομικού, τουριστικού κ.λ.π. επιπέδου, η ευρύτερη παρουσία της Χαλκιδικής και η προβολή της διαχρονικότητας του πολιτισμού της στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της Εταιρείας, η προσέλευση επιστημόνων με σκοπό την επιτόπια έρευνα και συστηματική μελέτη του έργου του Αριστοτέλη, η δημιουργία και ανάπτυξη σχέσεων με ιδρύματα εκτός Ελλάδος καθώς και η οργάνωση αμοιβαίων εκδηλώσεων. Επιπλέον όφελος θα αποτελέσει η οικουμενοποίηση του μακεδονικού ελληνισμού μέσω του Αριστοτελικού έργου και η δημιουργία μόνιμου Κέντρου πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής, που θα λειτουργεί είτε ως Κέντρο Έρευνας, είτε ως βιβλιοθήκη, είτε ως τόπος εκδηλώσεων, είτε τέλος ως μουσείο του αρχαιολογικού πλούτου της γενέθλιας πόλης του Αριστοτέλη, αλλά και του ανεκτίμητου αριστοτελικού έργου.

Εξάλλου, προαναγγέλετο και στην ονομασία του Κέντρου ο διττός χαρακτήρας της αποστολής του: Το μεν Κέντρο Αριστοτελικών Ερευνών θα περιελάμβανε ένα κτήριο με αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, ήτοι βιβλιοθήκη, αναγνωστήριο, αρχείο, κοιτώνες για την φιλοξενία συνέδρων, ερευνητών, μικρό αμφιθέατρο για συνέδρια και άλλους μόνιμους εκθεσιακούς χώρους. Το δε Κέντρο Μελέτης των Αρχαίων Σταγείρων θα ήτο ουσιαστικά ένα αριστοτελικό Μουσείο, όπου θα εκτίθετο το αρχαιολογικό υλικό από τις διενεργούμενες ανασκαφικές δραστηριότητες στην περιοχή των αρχαίων Σταγείρων, αλλά και το υλικό απ' το οποίο ο επισκέπτης θα μπορούσε να ενημερωθεί για το έργο του φιλοσόφου, βιβλιογραφία (ελληνική και ξένη) και αναφορές σε προγράμματα ξένων ιδρυμάτων για τη διδασκαλία του αριστοτελικού έργου. Εν αρχή, χώροι εξυπηρετούντες το πρώτο σκέλος του σκοπού του Κέν-

τρου σχεδιάσθηκαν στην περιοχή Σταγείρων-Στρατονίκης, το δε δεύτερο στην περιοχή της Ολυμπιάδος. Δεν αποκλείοντο ωστόσο και άλλες περιοχές του σημερινού Δήμου ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ που εξεδήλωσαν τότε ανάλογο ενδιαφέρον (Αρναία, Ιερισσός κλπ).

Για την προβολή και προώθηση του σκοπού της η Εταιρεία μας συνέστησε τρεις Επιτροπές (τιμητική, οργανωτική και εκτελεστική) με συμμετέχοντες σημαίνουσες προσωπικότητες.

Στην τιμητική Επιτροπή του Κέντρου συμμετείχαν ο Μητροπολίτης Μιλήτου Απόστολος ως εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο Μητροπολίτης Κασσανδρείας Συνέσιος, ο Μητροπολίτης Ιερισσού, Αγ. Όρους και Αρδαμερίου Νικόδημος, ο Πρώτος του Αγίου Όρους, ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Κοσμόπουλος, πρόεδρος του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη '97», ο καθηγητής και ακαδημαϊκός Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος, τ. Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών, ο καθηγητής και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών Κωνσταντίνος Βαβούσκος, πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, η καθηγήτρια και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών Τερέζα Πεντζοπούλου Βαλαλά, γενική Γραμματέας της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Παρισιών και διευθύντρια του Κέντρου Ζωρζ Πομπιντού Ελένη Γλύκαντζη - Αρβελέρ, ο καθηγητής και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών Νικόλαος Μουτσόπουλος, ο καθηγητής και ιστορικός Απόστολος Βακαλόπουλος, ο ποιητής και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών Γ. Θ. Βαφόπουλος, ο σκηνοθέτης και συγγραφέας Νέστορας Μάτσας, η μεγάλη ευεργέτης της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής Αικατερίνη Στεφ. Κοτσίανου και ο πρόεδρος της ίδιας Εταιρείας (Ι.Λ.Ε.Χ.) δικηγόρος Βασίλειος Ν. Πάππας.

Η οργανωτική Επιτροπή του Κέντρου αποτελείτο από τον εκάστοτε περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας, νομάρχη Χαλκιδικής, πρόεδρο ΤΕΔΚ Χαλκιδικής, προϊστάμενο ΠΕΧΩΔΕ Κεντρικής Μακεδονίας, την καθηγήτρια της Φιλοσοφικής του ΑΠΘ και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών Τερέζα Πεντζοπούλου- Βαλαλά, την έφορο Κλασικών Αρχαιοτήτων Ιουλία Βοκοτοπούλου, τον διευθυντή ανασκαφών των αρχαίων Σταγείρων Κωνσταντίνο Σισμανίδη, τον πρόεδρο της ΙΛΕΧ, δικηγόρο, Βασίλειο Ν. Πάππα και την υπεύθυνη εκδόσεων της ΙΛΕΧ, λυκειάρχη, Ερατώ Ζέλλιου-Μαστοροκώστα. Γραμματεία: Ιωάννης Π. Ιακώβου, φοιτητής.

Τέλος, την εκτελεστική Επιτροπή του Κέντρου αποτελούσε το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Χ..

Πέραν όμως των Επιτροπών που επιβάλετο να συσταθούν – χωρίς, είναι αλήθεια, να προλάβουν να προχωρήσουν συλλογικά στο έργο τους – απευθυν-

θήκαμε κατά κύριο λόγο στην Πολιτεία, για να ζητήσουμε τη συνδρομή των αρμοδίων Υπουργείων Πολιτισμού και Μακεδονίας – Θράκης. Είχαμε δε πράγματι την συμπαράστασή τους για εκδηλώσεις και εκδόσεις του Κέντρου μέσω της Εταιρείας μας που, όπως προαναφέρθηκε, αποτελούσε Παράρτημά της. Οι απλοί και συμπαθείς συμπατριώτες μας Χαλκιδικιώτες ήδη είχαν αρχίσει να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Χαρακτηριστική κίνηση η προσφορά οικοπέδου στην Ολυμπιάδα από την ομώνυμη Κοινότητα για την ανέγερση του Κέντρου. Στο σημείο αυτό οφείλουμε να επαινέσουμε το μέλος της Εταιρείας μας τον πολ. μηχανικό κ. Μιχαήλ Κουιμτζή που αδαπάνως μας είχε παραχωρήσει ολοκληρωμένη τεχνική έκθεση για το εν λόγω Κέντρο, με πλήρη κοστολόγηση για την αξιοποίηση όλων των χώρων του κτηριακού συγκροτήματος. Αλλά και οι τοπικές αρχές και πνευματικοί φορείς στάθηκαν από νωρίς στο πλευρό μας (σύμφωνα με τα σχετικά έγγραφα κατωτέρω), όπως η Νομαρχία Χαλκιδικής, η τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Χαλκιδικής, το Επιμελητήριο Ν. Χαλκιδικής κ.α.. Πέρα ωστόσο από την τοπική σε επίπεδο νομού υποστήριξη, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, η Ακαδημία Αθηνών, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, το Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, η Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, Εφορίες Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής και πολλοί άλλοι επιστημονικοί φορείς μάς προέτρεψαν αλλά και μας συμβούλευαν. Και θεωρούσαμε την συμβουλή τους πολύτιμη. Θα πρόσθετα ακόμη αριστοτελιστές από όλο τον κόσμο και γενικά ανθρώπους του Πνεύματος και της Τέχνης που πιστεύουν αληθινά στο έργο του μεγάλου Σταγειρίτη. Δεν θά 'θελα όμως να παραλείψω και κάποιες ενέργειες που έγιναν διαχρονικά με πρωτοβουλία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χαλκιδικής για ίδρυση Αριστοτελικού Κέντρου με τη συμμετοχή φορέων του πολιτισμού, όπως τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης, τον Σύλλογο Αποφοίτων Γυμνασίου Αρναίας και άλλους συλλογικούς φορείς με έδρα την Χαλκιδική και την Θεσσαλονίκη.

Ο φίλος αρχαιολόγος Κων/νος Σισμανίδης, διευθυντής ανασκαφών των αρχαίων Σταγείρων, ήτο πάντα στο πλευρό μας, προσφέροντας τις πολύτιμες επιστημονικές του γνώσεις από τα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης. Παράλληλα δε, με θέρμη, να στηρίζει την προσπάθεια της Εταιρείας για τη δημιουργία Αριστοτελικού Κέντρου στη Χαλκιδική. Μάλιστα θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι στα πλαίσια των πρωτοβουλιών του, με δική του πρόταση, ανατέθηκε η εκπόνηση

διπλωματικής εργασίας στο Α.Π.Θ..

Προσωπικά είχα πραγματοποιήσει σειρά ομιλιών και συνεντεύξεων τύπου στο εξωτερικό με την Κοινοβουλευτική μου ιδιότητα, ως Γραματέας Απόδημου Ελληνισμού, αλλά και ως ιδιώτης (με ιδίαις δαπάναις) για τον Αριστοτέλη και δη στις ΗΠΑ, Αυστραλία και Ν. Αφρική. Θεωρώ μεγάλη τη στιγμή των αποκαλυπτηρίων της προτομής του φιλόσοφου Αριστοτέλη στην περιοχή Astoria («Αγορά των Αθηνών») της Ν. Υόρκης, η οποία στήθηκε με δαπάνες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χαλκιδικής. Σ' εκείνη την πανηγυρική τελετή, εξεφώνησα τον πανηγυρικό λόγο, παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αμερικής κ.κ. Δημητρίου, γερουσιαστών και ομοσπονδιακών βουλευτών των ΗΠΑ, της ελληνικής αντιπροσωπίας της Βουλής των Ελλήνων και ενός ένθερμου ακροατηρίου Ομογενών μας. Ακόμη είχα καταθέσει Ερώτηση στη Βουλή (ΥΠΠΟ, ΥΠΕΧΩΔΕ, Υπ.Μακ.Θρ.) για το Κέντρο που όντως ανεγνωρίζετο ως Παράρτημα της Εταιρείας μας. Τέλος, απήχηση είχε και η εισήγησή μου στην Πολιτιστική Ολυμπιάδα (ως βουλευτής – μέλος της Επιτροπής) στα πλαίσια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Κλείνω με τη ικανοποίηση ότι τις ενέργειές μας συνόδευαν πάντα οι ευλογίες της ΑΘΠ του Οικουμενικού Πατριάρχη κκ. Βαρθολομαίου και του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλου.

Αξίζει στο σημείο αυτό να γίνει αναφορά και στην αφιλοκερδή συνεισφορά του συμπατριώτη αρχαιολόγου - προγραμματιστή Βασιλείου Αθ. Οικονόμου για την δημιουργία ιστοσελίδας της Εταιρείας, με την οποία διασφαλίζεται η προβολή του Αριστοτελικού Κέντρου στο διαδίκτυο. Όπως επίσης, στην επίπονη εργασία του επί σειρά ετών Γεν. Γραμματέα της Εταιρείας, συντ. Λυκειάρχη, Κων/νου Κοντογιαννόπουλου για την συλλογή βιβλιογραφικού υλικού της Εταιρείας για τον Αριστοτέλη. Τους ευχαριστώ θερμά.

Ωστόσο, λόγοι οικονομικοί, κοινωνικοί και άλλης φύσεως δεν επέτρεψαν ως σήμερα που εορτάζουμε το 2016 ως επετειακό Έτος Αριστοτέλη, να φέρουμε εις πέρας τον στόχο μας. Όμως αισιοδοξούμε. Αισιοδοξούμε και φιλοδοξούμε, με όραμα και σεβασμό στις μεγάλες αξίες, να προσεγγίσουμε, μέσα από την ευαισθησία των νέων καιρών, το ελεύθερο πνεύμα του Σταγειρίτη πρωτοπόρου. Να παλέψουμε με όλες μας τις δυνάμεις, με μπροστάρηδες τους απλοϊκούς κατοίκους της καθαρόαιμης Μακεδονικής γης, της απροσκύνητης Χαλκιδικής μας, να κτίσουμε το μέλλον της για τις γενιές που έρχονται, πάνω στην μακραίωνη ιστορία της.

Από το βιβλίο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ (1960-2016), έκδοση της ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ

ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΤΑΓΕΙΡΩΝ), Επετειακό έτος Αριστοτέλη, Θεσσαλονίκη, 2016, σ.11-19.

ΙΔΡΥΣΗ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΣΤΑΓΕΙΡΑ

Περί Ενός Μεγάλου ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ,
Διεθνών Προδιαγραφών, στα Αρχαία Στάγειρα

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΜΟΥΡΤΖΗΣ
Μηχανολόγος - Ηλεκτρολόγος Ε.Μ.Π.

Με ενθουσιασμό και με μεγάλη επισημότητα γιορτάστηκε πρόσφατα η ίδρυση στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ενός Αριστοτελικού Κέντρου Μελετών, γεγονός το οποίο χαιρετίστηκε από πολλές πλευρές σαν μεγάλο επιστημονικό γεγονός.

Η προσπάθεια ίδρυσης Αριστοτελικού Κέντρου Μελετών είναι παλαιά, πολύ παλαιά. Έχουν γίνει στο παρελθόν πολλές προσπάθειες. Υπήρξαν πολλές ενέργειες από πολλές πλευρές, από τοπικούς φορείς και από... διακεκριμένες προσωπικότητες. Εγιναν πολλές συσκέψεις στη Νομαρχία Χαλκιδικής. Έχουν γίνει και πολλές δημοσιεύσεις στον τύπο. Ήταν γενικά ένα πολύ παλαιό αίτημα της Χαλκιδικής.

Το αίτημα ικανοποιήθηκε σήμερα με την ίδρυση του Αριστοτελικού Κέντρου Μελετών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το Κέντρο είναι πλέον μία πραγματικότητα. Αναμφίβολα δόθηκε μία λύση στο θέμα, ίσως να είναι και η καλύτερη.

Εμείς χωρίς να έχουμε οιαδήποτε αντίρρηση στη δοθείσα λύση θα επιθυμούσαμε να προσθέσουμε και τα εξής:

Παλαιότερα είχαμε την ίδρυση ενός άλλου παρόμοιου κέντρου, του Δελφικού Κέντρου Μελετών, το οποίο είχε άριστη γραφειοκρατική υποστήριξη και επαρκή χρηματοδότηση. Σ' αυτό υπηρέτησαν πολλές διακεκριμένες προσωπικότητες του κλάδου, η αφρόκρεμα του τομέα. Σήμερα κανείς δεν το θυμάται πλέον. Εμείς τουλάχιστο δεν έχουμε ακούσει τίποτε το σχετικό εδώ και πολλά χρόνια.

Παρόμοια ιστορία είχε και το Αριστοτελικό Κέντρο Ερευνών της Μιέζας, της λεγόμενης Σχολής του Αριστοτέλη, στη Νάουσα

Οι δυσχέρειες επί του προκειμένου και για το Αριστοτελικό Κέντρο, που ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, είναι προφανείς. Οι απόψεις και οι γνώσεις περί Αριστοτέλη είναι γνωστές εδώ και πολ-

λούς αιώνες. Το σχετικό γνωστικό αντικείμενο δεν έχει σήμερα πολλά περιθώρια περαιτέρω διερεύνησης ή αποσαφήνισης. Ήταν το αντικείμενο της τρέχουσας επιστημονικής πρακτικής και μελέτης πάνω από 1500 χρόνια, ναι 1500 χρόνια χωρίς υπερβολή.

Από τον Αριστοτέλη ξεκίνησαν όλες σχεδόν οι σημερινές επιστήμες. Αυτός συγκέντρωσε και ταξινόμησε τις πρώτες γνώσεις με επιστημονική μεθοδολογία, η οποία ακόμη και σήμερα τηρείται ευλαβώς από όλους. Ιδρυσε και ανέπτυξε κλάδους της Επιστήμης, μερικοί των οποίων λίγο αναπτύχθηκαν έκτοτε.

Ο Αριστοτέλης υπήρξε ένας και μοναδικός. Ήταν μία ανεπανάληπτη επιστημονική προσωπικότητα. Σήμερα παραμένει ακόμη

έντονα ζωντανό το όνομά του. Κατά γενική παραδοχή, ο Αριστοτέλης υπήρξε ο μέγιστος των επιστημόνων. Τιμάται και αναγνωρίζεται έτσι από όλους, από όλα τα πανεπιστημιακά Ιδρύματα σ' όλο τον κόσμο χωρίς καμία εξαίρεση.

Δεν υπάρχει άλλη ιστορική προσωπικότητα με τέτοια καθολική αναγνώριση στο χώρο της επιστήμης. Η προτομή του, σε περίοπτη θέση, κοσμεί τις επίσημες αίθουσες τελετών όλων των πανεπιστημίων. Το όνομά του είναι συνεχώς στην επικαιρότητα.

Αυτό το ουσιώδες στοιχείο πρέπει να εκμεταλλευτούμε μπλέκοντας και την ιδιωτική πρωτοβουλία προς όφελος της Χαλκιδικής, για να καταστεί βιώσιμο και το Αριστοτελικό Κέντρο του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης.

Πρότασή μας είναι παράλληλα με το ιδρυθέν Κέντρο ν' αναζητηθεί επενδυτής, ένας εξειδικευμένος επενδυτής, προκειμένου αυτός να δημιουργήσει ένα μεγάλο Συνεδριακό Κέντρο, διεθνών προδιαγραφών στη γενέτειρα του Αριστοτέλη, στα Αρχαία Στάγειρα, που τυχαίνει και σήμερα ακόμη να βρίσκονται σε μια περιοχή με απίθανο φυσικό κάλος

Ποιός καθηγητής πανεπιστημίου, ποιός μελετητής,

*Η Α' πλευρά του τάφου του Αριστοτέλη.
Στο βάθος η Ολυμπιάδα*

κάθε επιστημονικού τομέα, δεν θα ήταν υπερήφανος, δεν θα ονειρεύονταν, δεν θα ήθελε να παρουσιάσει την εργασία του ή ν' ακούσει τις εργασίες άλλων συναδέλφων του σ' ένα μεγάλο και καλά οργανωμένο Αριστοτελικό Συνεδριακό Κέντρο κοντά, σχεδόν μέσα στη γενέτειρα του Αριστοτέλη, στα Αρχαία Στάγειρα.

Συγχρόνως θα ήταν μία ευκαιρία γι' αυτόν, σε κάθε συνέδριο, να περάσει τις διακοπές του σ' ένα μαγευτικό μεσογειακό περιβάλλον με δυνατότητα να γνωρίσει το μοναδικό Άγιον Όρος και τη Βυζαντινή Θεσσαλονίκη. Και όχι μόνο αυτά. Μπορεί ακόμη να επισκεφθεί την Αμφίπολη με το μεγάλο και μοναδικό Τύμβο της και το γύρω θαλάσσιο χώρο παγκοσμίου προβολής. Η Αμφίπολη ήταν το λιμάνι απ' όπου ξεκίνησε ο στρατηλάτης των Εθνών γιά τη μεγάλη περιπέτειά του με την οποία σφράγισε ανεξίτηλα την παγκόσμια ιστορία.

Το συγκρότημα αυτό θα συνέβαλλε αποφασιστικά στην προβολή της ανεπανάληπτης πολιτιστικής μας κληρονομιάς: Στάγειρα - Αμφίπολη - Άγιον Όρος - Βυζαντινή Θεσσαλονίκη, στην οποία θα μπορούσε να ενταχθεί και μία άλλη μεγάλη επίσης πολιτιστική μας κληρονομιά της ευρύτερης περιοχής μας, εκείνης των Αιγών με τους τάφους του Φιλίππου και άλλων επιφανών Μακεδόνων, με παγκόσμια και αυτών προβολή σήμερα και παλαιότερα.

Ξεχωριστές εντυπώσεις, που παραμένουν εσαεί στη μνήμη κάθε επισκέπτη και ιδιαίτερα αυτών που θα συμμετείχαν στα συνέδρια ως και σε κάθε άλλο διερχόμενο, που θα επισκέπτονταν την περιοχή.

Η υλοποίηση όλων αυτών θα μπορούσε να γίνει απλά και γρήγορα με την παραχώρηση σ' έναν μεγάλο και εξειδικευμένο επενδυτή μιάς έκτασης κατάλληλης γης στη περιοχή - μάλλον παραθαλάσσιας γης - π.χ. γύρω στα 100 στρέμματα (περισσότερα καλύτερα) για 100 χρόνια - και με την προκήρυξη ενός διεθνούς διαγωνισμού για τη δημιουργία ενός μεγάλου Συνεδριακού Κέντρου, του Αριστοτελικού Συνεδριακού Κέντρου των Αρχαίων Σταγείρων της γενέτειρας του Αριστοτέλη, με πολλά ξενοδοχεία υψηλών, προφανώς, προδιαγραφών και με πολλές μεγάλες και μικρότερες αίθουσες συνεδρίων.

Η εύρεσης της κατάλληλης γής δεν είναι ανυπέρβλητο πρόβλημα. Η συγκεκριμένη περιοχή έχει σήμερα μικρό σχετικά εμπορικό ενδιαφέρον.

Θα δημιουργηθούν εκατοντάδες θέσεις εργασίας. Θα είναι ένας από τους πρώτους τουριστικούς προορισμούς υψηλού επιπέδου, παγκοσμίου προβολής με ότι αυτό συνεπάγεται για τη Χαλκιδική και για την Ελλάδα γενικότερα.

Το συγκρότημα αυτό θα απευθύνεται κατά βάση στη πανεπιστημιακή κοινότητα όλου του κόσμου, σε χιλιάδες πανεπιστήμια, σε εκατομμύρια πανεπιστημιακών δασκάλων και ερευνητών όλου του Κόσμου, ως και άλλων βεβαίως ενδιαφερομένων, που θα ήθελαν

να επισκεφθούν την περιοχή.

Θα μπορούσε να εξελιχθεί ακόμη και σε μεγάλο κέντρο, φιλοξενίας και άλλων μεγάλων ή και μικρότερων διεθνών συνεδριακών συναντήσεων, που ευδοκιμούν τελευταία στη Πατρίδα μας.

Θα βρίσκεται σε χώρο εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς (θαλάσσιες και ορεινές),

θα είναι σε εύκολα προσπελάσιμη περιοχή, κοντά σε αυτοκινητόδρομο υψηλών προδιαγραφών,

θα βρίσκεται όχι μακριά, στο μέσον δύο μεγάλων αεροδρομίων Θεσσαλονίκης και Καβάλας,

στη περιοχή υπάρχουν ακόμη και τρία λιμάνια, που μπορούν να προσεγγίζουν μεγάλα κρουαζιερόπλοια (Θεσσαλονίκης, Καβάλας ίσως και του Σταυρού),

θα είναι πολύ κοντά στο Άγιον Όρος και στην Αρχαία Αμφίπολη,

Όλα αυτά είναι μεγάλα κίνητρα που συνηγορούν και ενισχύουν τη βιωσιμότητα της Μονάδος.

Θα ήταν το μοναδικό Συνεδριακό Κέντρο σ' όλο τον κόσμο, που θα μπορούσε να φέρει το προνομιακό όνομα του Αριστοτέλη, δακτυλοδεικτούμενο, γεγονός που θα συνέβαλλε και αυτό στην προβολή και βιωσιμότητα της Μονάδος.

Θα μπορούσε στο Κέντρο αυτό, με υποχρέωση του Αναδόχου και με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, να δημιουργηθεί μεταξύ άλλων και μία Αριστοτελική Βιβλιοθήκη ψηφιακής μορφής με σκοπό τη συγκέντρωση σ' αυτήν όλων των κειμένων του Αριστοτέλη και των συναφών δημοσιευμάτων όλων των εποχών όλου του κόσμου, γεγονός που θα ενίσχυε τα επιστημονικά ενδιαφέροντα και σε τελική ανάλυση θα ήταν προς το συμφέρον και του ιδίου του επενδυτή.

Ενας συνολικός σχεδιασμός αξιοποίησης της συγκεκριμένης αυτής τεράστιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς, που βρίσκεται συγκεντρωμένη μέσα και γύρω από τη Χαλκιδική, θα ήταν προφανώς χρήσιμος και επιβεβλημένος από πολλές πλευρές. Η βαθμιαία δε υλοποίησή του θα ήταν η μόνη πρακτική αντιμετώπιση του μεγάλου αυτού σχεδίου προς όφελος όχι μόνο της Χαλκιδικής αλλά όλου του Ελληνισμού.

Λόγω της σπουδαιότητας και του μεγέθους της προσπάθειας πολύ χρήσιμο θα ήταν, εάν με πρωτοβουλία ενός ή περισσότερων θεσμικών οργάνων της περιοχής μας δημιουργείτο μία σοβαρή συγκροτημένη ομάδα προβολής και προώθησης του έργου.

Το έργο είναι πολύ μεγάλο και σπουδαίο. Χρειάζεται εξ αρχής οργανωμένη να είναι και η σχετική προσπάθεια για να έχουμε καλά και γρήγορα αποτελέσματα.

Πρέπει κάποτε να ξεκινήσουμε. Αξίζει τον κόπο. Το όφελος θα είναι τεράστιο όχι μόνο για τους Χαλκιδικώτες. Για όλους.

Η ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΚΙ Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

ΜΑΥΡΟΔΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Φιλολόγος

Γνωστή 'ναι η Χαλκιδική απ' τ' αρχαία χρόνια
Κυρίως απ' τα κλασικά, που θε να ζουν αιώνια.

Μα κι απ' τα προϊστορικά, μέρη της κατοικούνται
Και τα ευρήματα από κει σπουδαία θεωρούνται.

Ετούτ' η παρουσία της σε όλους τους αιώνες
Με ενεργή συμμετοχή σε όλους τους αγώνες.

Αγώνες πάσης φύσεως, πνευματικούς και άλλους
Κοινωνικούς και εθνικούς, μικρούς μα και μεγάλους.

Γνωστή η ιστορία της από τα χρόνια εκείνα
Το μήλο ήταν της έριδος για Σπάρτη και Αθήνα.

Πόλεμοι έγιναν γι αυτήν, σφοδροί ανάμεσα τους
Γιατί χρόνια την ήθελε πολύ η καθεμιά τους.

Με πόλεις αξιόλογες σε όλα της τα μέρη
Που η κάθε μία απ' αυτές τρανή σφραγίδα φέρει.

Με πρώτες την Ποτίδαια, την Όλυνθο κυρίως
Σάνη, Τορώνη, Στάγειρα, γνωστός τους που ειν' ο βίος.

Των Ολυνθίων το κοινό ήταν η συμμαχία
Που μεταξύ τους ίδρυσαν για να 'χουν ησυχία.

Κι ήτανε έτσι δυνατοί όλοι τους ενωμένοι
Με μία σχέση φιλική για χρόνια να τους δένει.

Ο Φίλιππος αργότερα σε μια του εκστρατεία
Με νίκη την προσάρτησε εις τη Μακεδονία.

Που έγινε κράτος ισχυρό μετά τα χρόνια εκείνα
Κάνοντας πια υποτελείς τη Σπάρτη, την Αθήνα.

Και ο Αλέξανδρος μετά την τράνεψε και άλλο
Κι έγινε η Μακεδονία μας κράτος πολύ μεγάλο.

Και με την εκστρατεία του που ήταν το κάτι άλλο
'Εκαν' ένα κατόρθωμα, πάρα πολύ μεγάλο.

Κι έγινε ο Αλέξανδρος ο πρώτος των Ελλήνων,
Γιατί στ' αλήθεια ποιος μπορεί να συγκριθεί μ' εκείνον!

Κι έγινε θρύλος στους λαούς που είχε κατακτήσει,
Γιατί είχε ως μέλημα τρανό, να τους εκπολιτίσει.

Τη σκέψη την Ελληνική σ' αυτούς να μεταδώσει
Τα φώτα των προγόνων μας σ' όλους αυτούς να δώσει.

Τ' Αριστοτέλη μαθητής ήταν ο στρατηλάτης
Και των σοφών προγόνων μας έγινε ιχνηλάτης.

Πρόγονοι τόσο ξακουστοί αλλού δεν έχουν γίνει
Και η σοφή η σκέψη τους τρανή χαρά μας δίνει.

Ρήτορες βγάλαμε τρανούς κι ιστορικούς μεγάλους
Φιλόσοφους και ποιητές ασύγκριτους με άλλους.

Ποια άλλη χώρα έβγαλε Όμηρο, Ιπποκράτη
Αριστοτέλη, Σοφοκλή, Πλάτωνα και Σωκράτη;

Ακόμη οι ιδέες τους σ' όλο τον κόσμο μένουν
Και με το σύγχρονο άνθρωπο πολύ ωραία δένουν.

Μια έρευνα παγκόσμια εσχάτως έχει γίνει
Τίνος η σκέψη πιο πολύ στον κόσμο έχει μείνει.

Κι απ' όλους πρώτον έβγαλε τον μέγα Αριστοτέλη
Που η επιρροή του φαίνεται, είναι η πρώτη εν τέλει.

Τι να πρωτοσκεφτεί κανείς, τι να πρωτοθαυμάσει
Το μέγα μας φιλόσοφο κανείς δεν έχει φτάσει.

Η σκέψη, οι ιδέες του για πάντα θα κρατάνε
Και τα σοφά τα έργα του αιώνια θε να 'ναι.

Κι είναι φέτος επίκαιρο γι 'αυτόν να συζητάμε
Και τον τρανό φιλόσοφο όλοι μας να τιμάμε.

Γιατ' ειν' η φετινή χρονιά τ' Αριστοτέλη έτος
Και εκδηλώσεις για αυτόν πολλές θα γίνουν φέτος.

Η ΟΥΝΕΣΚΟ τ' ανακήρυξε έτος τ' Αριστοτέλη,
Π' αυτό να γίνουμε πολλά σ' όλον τον κόσμο θέλει.

Θα γίνουμε συνέδρια, όπου και θα μιλάνε,
Μεγάλοι επιστήμονες γι 'αυτόν θα συζητάνε.

Θα προβληθούν τα Στάγειρα σ' όλη την οικουμένη
Κι ή πόλη που τον γέννησε γνωστότερη θα γένη.

Κι έτσι θα διαφημιστεί και η Χαλκιδική μας
Η ένδοξη πατρίδα του, που είναι και δική μας.

Είναι μεγάλη η τιμή να 'σαι Χαλκιδικιώτης
Κα του τρανού μας στοχαστή να 'σαι συμπατριώτης.

Τιμή στον «Παγχαλκιδικό» που φέρει το όνομα του,
Ο μέγας μας φιλόσοφος είναι το καύχημα του.

Με έργο τόσο πλούσιο ως στόχο του έχει βάσει
Την όμορφη Χαλκιδική παντού να την προβάσει.

Κι εδώ και χρόνια φαίνεται πως έχει καταφέρει
Του Σταγειρίτη τ' όνομα επάξια να φέρει.

Ευχή μεγάλη όλων μας συνέχεια να προσφέρει,
Γιατί το θέλουμε πολύ και μας ενδιαφέρει.

Να συνεχίσει ευχόμαστε το έργο του για χρόνια
Και η Χαλκιδική κι αυτός να ζουν μαζί αιώνια.

ΙΕΡΗ ΤΕΦΡΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ Χ. ΚΑΡΑΜΙΧΟΣ
Φιλολόγος - Ποιητής

Στον Κώστα Σισμανίδη

Στη φλεγόμενη βάτο της Γνώσης,
στην απόλυτη σιωπή του πεταλόσχημου τάφου,
στη μεθυστική διάχυση της μυροφόρας χλωρίδας
η φωνή του αρχαιολόγου^[1], χαμηλόφωνη,
ψίθυρος και λυγμός αντάμα,
χαϊδεύει τις αισθήσεις των επισκεπτών:
Τάφος, βωμός, χάλκινη υδρία,
νεκρική τέφρα, Αριστοτέλης ...
Πυρακτωμένα καρφιά οι λέξεις
κτίζουν τη μεγάλη Αλήθεια.
Τα βλέμματα υπνωτισμένα
ξεστρατίζουν στην παραίσθηση.
Αραχνοϋφαντο, γκριζο σύννεφο στάχτης,
άγιο φυλαχτό του χρόνου,
τυλίγει τα σώματα των πιλοφόρων εκδρομέων.
Παράξενα μοιάζουν αγάλματα,
φυτεμένα στα ριζά του τάφου.

Και να, μέσα από το βαθύ λουλακί της θάλασσας,
ντυμένος το φθαρτό του σαρκίο ο Δάσκαλος,
οδεύει στην ανωφέρεια του δύσβατου δρομίσκου.
Οστεομένος, προφητικός και Έλληνας
να αναπαυτεί γυρεύει στη γενέτειρά του.

Ιεροφάντης της υπομονής,
οδοπόρος του παρελθόντος,
απόμακρος και εξαϋλωμένος,
ο θηρευτής του ονείρου σκαπανέας,
μοιάζει να βγαίνει από τα σπλάχνα
της πληγωμένης γης.
Η φωνή του, όρκος και υπόσχεση,
ηχώ και αντίλαλος διαχέεται
στην κοιμωμένη Πολιτεία των Αρχαίων Σταγείρων.

*Ο Κώστας Σισμανίδης ανακοινώνει την μεγάλη είδηση,
μπροστά στον τάφο του Αριστοτέλη (15-5-2016)*

Τα αρχαία Στάγειρα. Μερική άποψη

Σημ. Το ποίημα γράφτηκε με αφορμή την επίσκεψη του Παγγαλκιδικού Συλλόγου «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» στα Αρχαία Στάγειρα στις 15 Μαΐου 2016. Ο Κώστας Σισμανίδης προέβη στην πρώτη, παγκοσμίως, ανεπίσημη ανακοίνωση για τη θέση του τάφου του Αριστοτέλη που έφερε στο φως η αρχαιολογική του σκαπάνη. Την επίσκεψη κάλυψε η ΕΡΤ3. (βλ. ανωτέρω φωτογραφίες).

[1] Πρόκειται για τον Δρ της Αρχαιολογίας Κώστα Σισμανίδη, ανασκαφέα επί εικοσαετία των Αρχαίων Σταγείρων.

- Το ποίημα γράφτηκε με αφορμή την επίσκεψη του Π.Σ. «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» στα Αρχαία Στάγειρα στις 15 Μαΐου 2016. Ο

Κώστας Σισμανίδης προέβη στην πρώτη, παγκοσμίως, ανεπίσημη ανακοίνωση για τη θέση του τάφου του Αριστοτέλη που έφερε στο φως η αρχαιολογική του σκαπάνη. Την επίσκεψη κάλυψε η ΕΡΤ3.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΗΝ 6^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1854

ΚΥΡΙΜΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

Αντιστράτηγος ε.α

Η **έναρξη** του Ρωσοτουρκικού πολέμου, του λεγόμενου και Κριμαϊκού, αναπτέρωσε τις ελπίδες των ελεύθερων και υπόδουλων Ελλήνων, οι οποίοι ελπίζοντας σε νίκη των Ρώσων νόμιζαν ότι με την υποστήριξη αυτής μεγάλο μέρος των υπόδουλων αδελφών θα περιερχόταν στην ελεύθερη πατρίδα. Μάλιστα ο Δημ. Καραϊσκάκης (γιός του μεγάλου οπλαρχηγού του 1821 Γ. Καραϊσκάκη), αξιωματικός του Ελληνικού στρατού, και πολλοί άλλοι έφθασαν στο σημείο να ονειρεύονται επανίδρυση της μεγάλης Ελλάδας μετά των Σέρβων και Βουλγάρων.

Οι τότε Βασιλείς της Ελλάδας Όθων και Αμαλία πρωτοστατούσαν στον πολεμικό αυτό οργανισμό που κατέλαβε τον Ελληνικό λαό. Πολλά θα γινόταν τότε, αλλά δυστυχώς δεν υπήρχε η στρατιωτική δύναμη και η οργάνωση και όλα στηριζόταν σε εθελοντικά και ανταρτικά σώματα.

Χρονολογικά την 8η Ιανουαρίου 1854, εξερράγη επανάσταση στη νότια Ήπειρο. Μετά από δέκα ημέρες έφθασε στο στρατόπεδο των επαναστατών περνώντας τα σύνορα (τότε τα σύνορα της Ελλάδας έφθαναν μέχρι τη γραμμή Παγασητικού - Αμβρακικού κόλπου) ο Δημ Καραϊσκάκης με πολλούς στρατιώτες και ανέλαβε την αρχηγία του αγώνα.

Εντός του μηνός Ιανουαρίου, όλη η Ήπειρος βρισκόταν σε επανάσταση. Περί τα τέλη Φεβρουαρίου η επανάσταση είχε εξαπλωθεί και στη Θεσσαλία, με αποτέλεσμα ολόκληρη πλέον η υπαίθρος χώρα των παραπάνω περιοχών να βρίσκεται στα χέρια των επαναστατών. Οι Τουρκικές δυνάμεις που εστάλησαν να καταστείλουν τον επαναστατικό αγώνα των Ελλήνων κατανικήθηκαν.

Προ αυτής της μεγάλης εξέγερσης της Ελλάδας, δεν ήταν δυνατόν να παραμείνει αμέτοχη η Μακεδονία και ειδικότερα η Χαλκιδική η οποία περίμενε την κατάλληλη ευκαιρία να επαναστατήσει. Έτσι τριαντατρία (33) χρόνια μετά την επαναστατική κίνηση του Εμμ. Παπά και του Στάμου Χάψα, ένα νέο επαναστατικό κίνημα εκδηλώνεται στη Χαλκιδική με αρχηγό τον συνταγματάρχη Δημήτριο (Τσάμη) Καρατάσο, υπασπιστή του βασιλιά Όθωνα και γιό του οπλαρχηγού του

1821 Γεροκαράτασου από τη Νάουσα.

Ο Καρατάσος αφού παραιτήθηκε από τις τάξεις του στρατού και αφού είχε έλθει σε μυστικές συνεννοήσεις με πολλούς κατοίκους της Χαλκιδικής, στις 29 Μαρτίου 1854, απέπλευσε με ιστιοφόρα για τη Μακεδονία, διαφεύγοντας την προσοχή του συμμαχικού Αγγλογαλλικού και του Τουρκικού στόλου που είχε αποκλείσει την τότε Ελλάδα.

Την 1η Απριλίου έφθασε στις βόρειες Σποράδες (νήσος Παναγιά), όπου παρέμεινε επί τριήμερο λόγω θαλασσοταραχής. Εκεί συγκρότησε στρατόπεδο εθελοντών στρατιωτών αποτελούμενο από 1000 άνδρες, πλαισιούμενο και από τους εκεί ευρισκόμενους Χαλκιδικιώτες.

Στις 4 Απριλίου μετά από τις απαραίτητες προετοιμασίες επιβιβάστηκε σε δέκα πλοία των νησιών Σκιάθου και Σκοπέλου και μετά από ολονύκτιο πλου, προς αποφυγή των Τουρκικών περιπολικών σκαφών, αποβιβάστηκε στις 6 Απριλίου σε ασφαλές λιμάνι της Σιθωνίας, το Καλαμίτσι, υψώνοντας και πάλι την Ελληνική Σημαία.

Την άφιξη του Καρατάσου και των στρατιωτών του υποδέχθηκαν

με ενθουσιασμό οι πρόκριτοι του χωριού Συκιάς και των άλλων γύρω χωριών μαζί με τους ιερείς και μοναχούς των μετοχιών, ψάλλοντας δέηση για την ευόδωση του αγώνα με συγκινητικές εκδηλώσεις, πιστεύοντας ότι ήρθε το τέλος της δουλείας.

Τότε οι παραπάνω κάτοικοι πληροφόρησαν τον «Τσάμη» για την ύπαρξη ενός Τουρκικού λόχου πεζικού στη Συκιά. Αμέσως ο Καρατάσος απέστειλε τμήμα 40-50 ανδρών με επικεφαλής τον Ιωάννη Στυλούδη από τη Λαμία ως εμπροσθοφυλακή, ενώ ο ίδιος με την υπόλοιπη δύναμη κινήθηκε άμεσα, διέλυσε τον εχθρικό λόχο και κατέλαβε τη Συκιά, πλην ενός μικρού αριθμού ανδρών του Τουρκικού λόχου, οι οποίοι διασκορπισθέντες οχυρώθηκαν μέσα στην εκκλησία του Αγίου Αθανασίου και ενός παλαιού πύργου.

Στη συνέχεια μετά από έφοδο, ο Πύργος καταλήφθηκε. Οι ευρισκόμενοι όμως στην εκκλησία Τούρκοι, όχι μόνο δεν αποχώρησαν, όπως είχαν υποσχεθεί, αλλά αντίθετα σκότωσαν και τεμάχισαν έναν μονα-

Ο αρχιστράτηγος
Τσάμης Καρατάσος, 1821

χό που είχαν συλλάβει και πετούσαν τα μέλη του έξω από τα παράθυρα.

Προ αυτής της καταστάσεως ο Καρατάσος διέταξε να καταληφθεί πάση θυσία η εκκλησία. Τότε οι στρατιώτες, βλέποντας ότι δεν μπορούσαν να εισέλθουν, επειδή οι πόρτες ήταν εσωτερικά κλειδωμένες, έβαλαν φωτιά και έτσι λύθηκε η πολιορκία.

Μετά την Συκιά ο Καρατάσος με τους άνδρες του κατευθύνθηκε προς τη Νικήτη, όπου έφθασε στις 9 Απριλίου (ημέρα Μ. Παρασκευής), γενόμενος δεκτός από τους κατοίκους με ενθουσιασμό. Μάλιστα, αφού εξοπλίστηκαν, άρχισαν να πολιορκούν τους ευρισκόμενους εκεί Τούρκους, που αριθμούσαν τους τριακόσιους περίπου. Εν τω μεταξύ εκτός από την Νικήτη και τα γύρω χωριά, όπως ο Αγ. Νικόλαος και Παρθενώνας, μόλις πληροφορήθηκαν την άφιξη του «Τσάμη», επαναστάτησαν και έστειλαν εθελοντές για ενίσχυσή του.

Ακολουθώντας συνέχισε την κίνησή του προς τον Αγ. Νικόλαο και στις 11 Απριλίου, ημέρα Πάσχα, έφθασε στο χωριό, όπου και γιόρτασε μαζί με τους κατοίκους. Την ίδια ημέρα Γαλλικό πολεμικό πλοίο, συνοδευόμενος δύο Τουρκικά πλοία, βύθισαν στο λιμάνι του Αγ. Νικολάου ένα Ελληνικό πλοίο (γολέτα του καπετάνιου Βαλσάμη από τη Σκόπελο), όπου υπήρχαν τα πυρομαχικά του εκστρατευτικού σώματος.

Ενέργειες Τούρκων

Οι Τουρκικές αρχές της Θεσσαλονίκης, μόλις πληροφορήθηκαν την απόβαση του Καρατάσου στη Χαλκιδική και τις μέχρι της στιγμής εκείνης ενέργειές του, ως ομοίως και την επανάσταση των κατοίκων αυτής, προέβησαν στη λήψη σύντομων μέτρων αντιμετώπισης της κατάστασης.

Συγκεκριμένα στρατολόγησαν 2500 άνδρες τους οποίους, ενισχύοντας με άλλους άτακτους και 5 πυροβόλα, απέστειλαν υπό τον φρούραρχο Μεχμέτ Μπέη κατά του Καρατάσου, ζητώντας συγχρόνως βοήθεια από τον Βόλο. Παράλληλα ο Βελής (Πασάς) Θεσσαλονίκης ζήτησε βοήθεια από το Γάλλο πρόξενο, όπως τα ευρισκόμενα στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης πλοία αποκόψουν κάθε επικοινωνία του Καρατάσου από τη θάλασσα.

Τα στρατεύματα αυτά, που στρατολόγησαν οι Τούρκοι, τα απέστειλαν στην περιοχή της Ορμύλιας με σκοπό να απαγορεύσουν την κίνηση του Καρατάσου προς τον Πολύγυρο, η οποία μπορούσε αφενός μεν να μεταφέρει την επανάσταση στο κέντρο της Χαλκιδικής και αφετέρου να εμποδίσει τον Πασά της περιοχής Μεχμέτ Βοζνάκ Ζαδέ, ο οποίος εκτός των 800 ανδρών που είχε, στρατολογούσε και άλλους Τούρκους πολίτες, προκειμένου να τους αποστείλει προς ενίσχυση των τμημάτων της Ορμύλιας και να καταπνίξει, όπως έλεγε, κάθε επαναστατικό κίνημα.

Ενέργειες Καρατάσου

Ο Καρατάσος μόλις πληροφορήθηκε για την απο-

στολή Τουρκικών δυνάμεων στην Ορμύλια και τη στρατολόγηση-συγκέντρωση ομοίων στον Πολύγυρο ενήργησε ως εξής:

Απέστειλε άμεσα δύο τμήματα, ένα προς Πολύγυρο και ένα προς Αγ. Μάμα, με σκοπό να αποκόψουν την περαιτέρω ενίσχυση αυτών και να διακόψουν τον ανεφοδιασμό τους, ενώ άλλα μικρότερα αποσπάσματα απεστάλησαν προς την Ιερρισό και Γαλάτιστα.

Έτσι το μεν τμήμα προς Πολύγυρο υπό τον λοχαγό Αθαν. Μαυρομιχάλη, μετά από πρόσκληση των Πολυγυρινών την επομένη ημέρα εισήλθε στον Πολύγυρο γενόμενο δεκτό με ενθουσιασμό. Μάλιστα το τμήμα αυτό ενισχυόμενο από Πολυγυρινούς εθελοντές επιτέθηκε εναντίον Τουρκικού τμήματος 400 ανδρών που εκινείτο προς την Ορμύλια, το διέλυσε και σκότωσε 65 Τούρκους (το Τουρκικό αυτό τμήμα διερχόμενο από τον Πολύγυρο, σκηνοθέτησε επεισόδιο, συλλαμβάνοντας τους προκρίτους τους οποίους και κατά-κρεοῦρησαν).

Το άλλο τμήμα που εστάλει προς Αγ. Μάμα συνάντησε Τουρκικό τμήμα 300 ανδρών που εκινείτο προς Ορμύλια και αφού του επιτέθηκε το διέλυσε προκαλώντας του πολλές απώλειες. Το κύριο εκστρατευτικό σώμα υπό τον ίδιο τον Καρατάσο επιτέθηκε εναντίον των στρατευμάτων της Ορμύλιας, χωρίς όμως να κατορθώσει να την καταλάβει, λόγω ισχυρής αντίστασης.

Έτσι αναγκάστηκε να προβεί σε πολιορκία αυτής επί τριήμερο χωρίς όμως αποτέλεσμα, λόγω αφίξεως στην περιοχή νέων ισχυρών ενισχύσεων των Τούρκων από ξηρά και θάλασσα.

Ο Καρατάσος, βλέποντας ότι δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπίσει και να καταστρέψει τον συγκεντρωθέντα Τουρκικό στρατό, αποφάσισε να κινηθεί προς Πολύγυρο, πιστεύοντας ότι θα αναγκάσει τους Τούρκους να διαλύσουν το ισχυρό στρατόπεδο της Ορμύλιας κατανέμοντας τη δύναμη αυτού σε μικρά τμήματα, προκειμένου να του δοθεί έτσι η δυνατότητα να καταπολεμήσει το καθένα από αυτά χωριστά.

Πράγματι η είσοδος του Καρατάσου στον Πολύγυρο δημιούργησε μεγάλες ανησυχίες στις αρχές της Θεσσαλονίκης αλλά και της Πύλης. Τότε οι Τούρκοι επιχείρησαν με παροχή αρχικά αμνηστίας να περιορίσουν την επανάσταση ή να την καταστείλουν, ενώ συγχρόνως προωθούσαν νέες ισχυρές δυνάμεις προς τον Πολύγυρο.

Ο Καρατάσος εκτιμώντας τη νέα κατάσταση αποφάσισε να επιτεθεί αιφνιδιαστικά κατά των πρώτων αποσταλθέντων Τουρκικών τμημάτων στην τοποθεσία Καβρόλακας και να τα διαλύσει. Πλην όμως με την άφιξη νέων τμημάτων (800 τακτικοί και 4000 άτακτοι στρατιώτες και δυο πυροβόλα) στη νέα σύγκρουση που έλαβε χώρα και κράτησε μέχρι στις 22 Απριλίου 1854, λόγω του ολιγάριθμου των επαναστατών και

της έλλειψης πυρομαχικών, χάθηκαν και οι τελευταίες-ελπίδες για νίκη και συνέχιση του αγώνα. Οι Τούρκοι με κυκλωτικό ελιγμό, που ενήργησαν, ανάγκασαν τον Καρατάσο να υποχωρήσει αρχικά στα γύρω υψώματα του Πολυγύρου και από εκεί να κινηθεί με ασφάλεια στο Βατοπεδινό μετόχι της Ορμύλιας.

Στη συνέχεια οι Τούρκοι ανενόχλητοι πλέον, έφθασαν στον Πολύγυρο τις εσπερινές ώρες, σκορπίζοντας την καταστροφή και τον τρόμο στον άμαχο πληθυσμό. Μάλιστα ήταν τόσο μεγάλο το μένος εναντίον των κατοίκων, που δεν δίστασαν να προβούν στον αποκεφαλισμό των προκρίτων (από τους 30 σώθηκαν μόνο τρεις) οι οποίοι είχαν μεταβεί ως επιτροπή να τους εξευμενίσουν. Μεταξύ των εκτελεσθέντων ήταν και ο πρόεδρος της κοινότητας Ιωάννης Αικατερινάρης, γιος του σφαγιασθέντα κατά την επανάσταση του 1821, Κύρκου Παπαγιωργάκη.

Περαιτέρω ενέργειες του Καρατάσου

Μετά τη μάχη του Καβρόλακα, όπως είδαμε, ο Καρατάσος αρχικά κατευθύνθηκε προς το Βατοπεδινό μετόχι της Ορμύλιας. Από εκεί μαζί με τους συντρόφους του, αποφάσισε να κινηθεί προς το λαιμό του όρους Άθω, με σκοπό να φέρει αντιπερισπασμό στις Τουρκικές δυνάμεις και με την ελπίδα επέκτασης της επανάστασης και σε άλλα σημεία της Μακεδονίας. Προς τούτο υποχωρώντας υπό την πίεση του εχθρού και μαχόμενος πολλές φορές σώμα με σώμα κατόρθωσε, αφού προηγουμένως εξόντωσε τη Τουρκική φρουρά των Βραστών, να φθάσει μαζί με τους άνδρες του στην περιοχή της μονής Χελανδαρίου και στη θέση Κομίτσα όπου εγκατέστησε το στρατηγείο του.

Από εκεί ο Καρατάσος εξέδωσε προς τους Έλληνες Μακεδόνες δύο προκηρύξεις, με τις οποίες προέτρεπε σε άλλους τη συνέχιση του αγώνα και σε άλλους τον ξεσηκωμό. Δυστυχώς όμως παρά τη συγκίνηση που προκάλεσαν οι προκηρύξεις αλλά και οι επισκέ-

ψεις του στην Αρναία και το Παλαιοχώρι στις 13 Μαΐου, δεν επέφεραν κανένα αποτέλεσμα.

Ισχυρές Τουρκικές δυνάμεις, οι οποίες έφθασαν στην περιοχή της Ιερισσού από ξηρά και θάλασσα, επιτέθηκαν εναντίον του στρατοπέδου των επαναστατών, το οποίο βομβαρδιζόταν συγχρόνως και από δύο πολεμικά πλοία.

Τα παλικάρια του Καρατάσου αμύνονταν με αυτοθυσία και πείσμα υπερασπίζοντας το έδαφος σπιθαμή προς σπιθαμή.

Ο αγώνας ήταν άνισος από πλευράς δυνάμεων και πυρός των Τούρκων, αλλά η προσπάθεια και η πάλη των αγωνιστών υπεράνθρωπος και γενναία και κράτησε έξι ολόκληρες ημέρες. Τελικά η αντίσταση των ηρώων κατέρρευσε, αφού είχαν εξαντληθεί όλα τα πυρομαχικά τους.

Χάρτης μάχης Κομίτσας (16 Μαΐου 1854)

Στη μεγάλη και σκληρή αυτή μάχη, η οποία είναι γνωστή και ως μάχη της Κομίτσας, έπεσαν τριακόσια παλικάρια υπερασπιζόμενα την ελευθερία της πατρίδας, όπως οι τριακόσιοι του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες.

Τέλος ο Καρατάσος, υποχωρώντας συντεταγμένα, κατόρθωσε με τους εναπομείναντες άνδρες του να περάσει στον ορεινό όγκο του Άθω και από εκεί με πλοία μέρος των ανδρών του να διαφύγουν στα νησιά και

να επιστρέψουν στην ελεύθερη Ελλάδα. Ο ίδιος ευρισκόμενος στο Αγ. Όρος, ειδοποιήθηκε από το Βασιλιά Όθωνα να επιστρέψει στην Αθήνα, καθόσον οι σύμμαχοι (Αγγλο γάλλοι), του είχαν αποστείλει τελεσίγραφο με ημερομηνία 29 Απριλίου όπως εντός 15 ημερών αποκηρύξει την επανάσταση.

Μετά από αυτά ο Καρατάσος, υπακούοντας στη διαταγή του Βασιλιά, εγκατέλειψε τον αγώνα και μαζί με τους λιγοστούς του άνδρες επιβιβάσθηκε στο Γαλλικό πολεμικό πλοίο «Σόλων» στο λιμάνι της Δάφνης και αναχώρησαν για τον Πειραιά. Έτσι έληξε και η δεύτερη μεγάλη επανάσταση.

Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα μας

Εδώ και καιρό στην ιστοσελίδα μας www.panchalkidikos.gr αναρτώνται από το Δ.Σ.

όλα τα ενδιαφέροντα: αποφάσεις, ανακοινώσεις, ενημερώσεις, προσκλήσεις κλπ.

Καλό θα είναι πλέον να τη βλέπουμε αν μπορούμε καθημερινά.

Επίσης είναι αναρτημένα και τα τεύχη του Παγχαλκιδικού Λόγου.

ΤΟ ΛΕΙΒΑΔΙ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Β. ΓΟΥΔΗΡΑΣ

Καθηγητής Ψυχοπαιδαγωγικής ΠΑ.ΜΑΚ.

Στο τέλος του 18ου και την αρχή του 19ου αιώνα το Λειβάδι ήταν μια ευημερούσα κοινότητα της περιοχής των Μαντεμοχωρίων (Sidrekapsi= Σιδηροκαύσια) με αμιγή χριστιανικό πληθυσμό. Ανήκε στον ναχιγιέ της Παζαρούδας (Selanik sancağı tabi Pazargah nahiyesi). Στην πληθυσμιακή και οικονομική ανάπτυξη του Λειβαδίου συνετέλεσε ως έναν βαθμό και η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση που είχαν οι κάτοικοι (το έτος 1715 κατέβαλαν ως φόρο 2.890 άσπρα και 2.727 το 1822) καθόσον από το 1484 ο Βάβδος, η Γαλάτισσα και το Λειβάδι ανήκαν στα χωριά του βακουφιού του Ισχάκ Πασά (Kura-i vakfi-i Ishak paşa), τα οποία συνεισέφεραν στη συντήρηση του Αλατζά Ιμαρέτ της Θεσσαλονίκης, όπως προκύπτει από διάφορες γραπτές μαρτυρίες.

Με την έναρξη της Επανάστασης στη Χαλκιδική, τον Μάιο του 1821, πολλοί

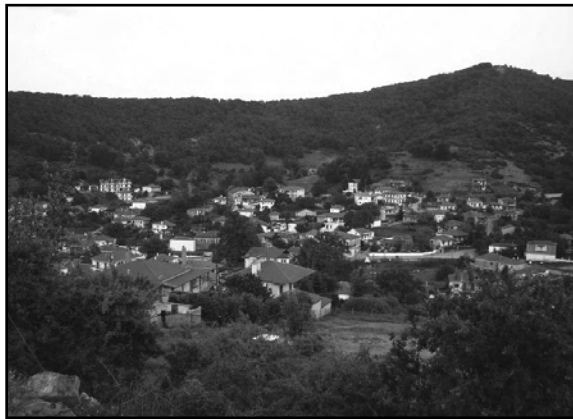
οπλارχηγοί και αγωνιστές καταγόμενοι από το Λειβάδι εντάχτηκαν στο σώμα του Εμμανουήλ Παπά και συμμετείχαν στις μάχες που έγιναν στη Ρεντίνα και το Εγρί Μπουτζάκ (Ν. Απολλωνία), ενώ ορισμένοι από τους αμάχους που είχαν καταφύγει τις ημέρες του χαλασμού στη μονή της Αγίας Αναστασίας διέφυγαν προς το Λειβάδι.

Μετά την ηρωική μάχη που έδωσαν στις 10/13 Ιουνίου 1821 ο οπλارχηγός Σταμάτης (Στάμος) Χάσας και οι συμπολεμιστές του με το τουρκικό ιππικό του Μπαϊράμ πασά της Θεσσαλονίκης και του Αχμέτ μπέη των Παννιτών στη θέση «Στου Τσεπέλ' τις πέτρες» (σήμερα «Στα Συκιωτάκια» ή «Κομμένοι», στο πεδινό μέρος ανατολικά των Βασιλικών), το τουρκικό ιππικό στράφηκε εναντίον της μονής της Αγίας Αναστασίας, την οποία πυρπόλησε και κατέστρεψε ολοσχερώς.

Μετά από τα δραματικά αυτά γεγονότα, ένα μέρος του τουρκικού ιππικού ήρθε στο Λειβάδι και στρατοπέδευσε στην κεντρική πλατεία του χωριού, «τα Πλατάνια», την 21 Ιουνίου 1821, αναγκάζοντας τους κατοίκους να συγκεντρωθούν εκεί και να παραδώσουν τα όπλα. Οι περισσότεροι άντρες βρίσκονταν στον Αγώνα και τα γυναικόπαιδα παρέδωσαν κάποια πα-

λαιά και άχρηστα όπλα. Οι Τούρκοι εξοργίστηκαν από το γεγονός και προς εκδίκηση έκαψαν την εκκλησία του Αγίου Αθανασίου και τα σπίτια που ήταν στον δρόμο προς αυτή, ενώ βασάνισαν, θανάτωσαν και οδήγησαν στην εξορία πολλούς κατοίκους, κυρίως γυναίκες και παιδιά.

Τα γεγονότα αυτά μνημονεύονται στην προφορική παράδοση, η οποία επιβεβαιώνεται από πολλές μαρτυρίες και καταγραφές. Ο Ιωάννης Βασδραβέλλης (1967:138-139) γράφει ότι μετά την ηρωική μάχη του Καπετάν Χάψα και των άλλων αγωνιστών, οι τουρκικές δυνάμεις στράφηκαν προς τα γύρω χωριά, τα οποία κατέστρεψαν. «Κατά το διάστημα τούτο εκ Βασιλικών μια ισχυρή τουρκική φάλαγγ κατευθύνθη εις τα ελληνικά χωρία Επανομή και Μεσημέρι

Το Λειβάδι Χαλκιδικής

ένθα μη ευρούσα κατοίκους ελεηλάτησε και επυρπόλησε ταύτα. Άλλη δε φάλαγγ κατευθύνθη δια του χωριού Λειβάδι εις Ραβνά και το Ζαγκλιβέρι, τα οποία ελεηλάτησεν επίσης και επυρπόλησεν, παρόλον ότι ταύτα δεν είχαν επαναστατήσει».

Ο ίδιος ιστορικός παραθέτει στη συνέχεια του βιβλίου του (1967:159-160) έναν κατάλογο των χωριών του Δήμου Παζαρούδας της Χαλκιδικής, τα οποία οι Τούρκοι απάλλαξαν από την καταβολή φόρων το 1821 «... διότι δεν εκαλλιέργησαν, ούτε είχαν προσόδους κατά το έτος 1237 (1821) τα κατωτέρω χωρία, άτινα εκάησαν, οι δε κάτοικοι αυτών διεσκορπίστησαν.» Στη θέση 7 του καταλόγου αυτού αναγράφεται το Λειβάδι. Η μαρτυρία αυτή περιέχεται και στο βιβλίο του Απόστολου Βακαλόπουλου (1989:407), καθηγητή της Ιστορίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Από την αρχή της Επανάστασης, οι καταγόμενοι από το Λειβάδι οπλارχηγοί Αγγελής, Θεοδόσιος και Δημήτριος Στέριου, ο Δημήτριος Αθανασίου και ο Δημήτριος Στάμου καθώς και πολλοί άλλοι αγωνιστές με επικεφαλής τον Θεοδόσιο Στέριου έλαβαν μέρος μαζί με τις δυνάμεις του Εμμανουήλ Παπά στις μάχες ενα-

ντίον των Τούρκων στη Ρεντίνα, την Ν. Απολλωνία, την Κασσάνδρα και αλλού. Ύστερα από την ολοσχερή καταστροφή της Κασσάνδρας (τον Οκτώβριο του 1821) και πολλών χωριών και κωμοπόλεων της Χαλκιδικής (συνολικά 42 χωριών), οι οπλαρχηγοί αυτοί και πολλοί άλλοι λειβαδιώτες αγωνιστές με τις οικογένειές τους και άλλους οπλαρχηγούς από τη Χαλκιδική κατέφυγαν μαζί με τον Εμμανουήλ Παππά στα επαναστατημένα νησιά Σκιάθο, Σκόπελο και Ύδρα και συνέχισαν τον ένοπλο αγώνα στο Αιγαίο, την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα.

Μετά την επικράτηση της Επανάστασης του 1821 στη Νότια Ελλάδα και την απελευθέρωση του Ελληνικού Έθνους, από τον Μάιο του 1828 οι λειβαδιώτες οπλαρχηγοί και αγωνιστές που είχαν καταφύγει στη Σκιάθο, τη Σκόπελο και στα άλλα νησιά των Βόρειων Σποράδων άρχισαν να κατατάσσονται μαζί με τους άλλους μακεδόνες οπλαρχηγούς στο κεντρικό στρατόπεδο του ελληνικού τακτικού στρατού που οργάνωσε ο Κυβερνήτης της Ελλάδας Ιωάννης Καποδίστριας στα Μέγαρα Αττικής, λαμβάνοντας καθένας τον στρατιωτικό βαθμό που αναλογούσε στην αγωνιστική του δράση. Πολλοί από αυτούς έλαβαν μέρος στους αγώνες των Ελλήνων εναντίον του Δράμαλη, του Ομέρ Βρυώνη, του Ιμπραήμ και άλλων. Ορισμένοι κατέληξαν τελικά στη Νέα Πέλλα της Αταλάντης της Λοκρίδας και εγκαταστάθηκαν μόνιμα εκεί.

Τα ονόματα και η δράση των οπλαρχηγών και αγωνιστών της Χαλκιδικής και της Μακεδονίας είναι καταγεγραμμένα σε διάφορες ιστορικές πηγές, όπως στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Καποδιστριακό Αρχείο, Οθωμανικό Αρχείο, Φάκελοι Αγωνιστών του 1821, Αριστεία Αγωνιστών του 1821), στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, στο Αρχείο Αγωνιστών της Εθνικής Βιβλιοθήκης, στους καταλόγους διανομής κτημάτων της Νέας Πέλλας το 1836 και σε άλλα ιστορικά ντοκουμέντα (Χιονίδης, 1972). Στις ιστορικές αυτές πηγές εμφανίζονται, βέβαια, οι επιζήσαντες μακεδόνες οπλαρχηγοί και αγωνιστές, ενώ δεν υπάρχουν στοιχεία για όσους έπεσαν ηρωικά στα πεδία των μαχών. Μαζί με αυτούς πρέπει να συναριθμήσουμε τους αφανείς αγωνιστές που μετείχαν ενεργά στον αγώνα της Εθνεγερσίας, τις γυναίκες, τα παιδιά και τους άνδρες που βασανίστηκαν, αιχμαλωτίστηκαν, εξανδραποδίστηκαν ή θανατώθηκαν. Λεπτομερείς μαρτυρίες για τη ζωή και τη δράση των οπλαρχηγών και αγωνιστών της Χαλκιδικής μπορεί να αναζητήσει κάποιος στο υπό έκδοση βιβλίο του Νίκου Παπαοικονόμου με τίτλο: «Προσωπογραφία Αγωνιστών του 1821 από τη Χαλκιδική και τη Θεσσαλονίκη», τον οποίο ευχαριστούμε για την ευγενή παραχώρηση των ιστορικών στοιχείων.

Η αίτηση που υπέβαλε ο οπλαρχηγός Θεοδόσιος Στέριου ή Μουστάκας (1779) το 1841 προς την «Επι-

τροπή Εκδουλεύσεων», ζητώντας τη δικαίωση των αγώνων του κατά την Επανάσταση, απεικονίζει κατά βάση την προσφορά στον Αγώνα και την κατάληξη και των άλλων λειβαδιωτών οπλαρχηγών και αγωνιστών, για αυτό και την παραθέτουμε.

«Ο υποφαινόμενος από αρχής του αγώνος λαβών τα όπλα εις χείρας μου ακόμη από την κωμόπολη μας Λιβιάδι της επαρχίας Αρδαμερίου της Μακεδονίας με όλους τους συμπολίτας μου επικεφαλής των οποίων ως οπλαρχηγός αντιπαρετάχθην εκεί και εις τα περίξ αυτής κατά του από Θεσσαλονίκης διορισθέντος αρχηγού Ισμαήλ Αγά Κεσίμογλου έχοντος περίπου 5000 εχθρικών στρατεύμα. Επομένως με διαφόρους εν διάφορα μέρη ακροβολισμούς διατηρήσας τα γυναικόπαιδα του μέρους εκείνου έφθασα εν τη χερσόνησο Κασσάνδρα όπου και κατετάχθην υπό την οδηγίαν του γενικού της Μακεδονίας αρχηγού Εμμανουήλ Παπά Σερραίου με τους υπό την διεύθυνσίν μου στρατιώτας και υπηρέτησα εις όλην την διάρκεια του πολέμου έως της καταστροφής της από το εχθρικών του σατράπη Λουμπούτ πασά και άλλων 40000 όλων εχθρικών στρατεύμα. Επομένως καταφυγών ως τοιούτος εις Πελοπόννησον με τους υπό την οδηγίαν μου εναπομείναντας στρατιώτας, κατετάχθην εις το σώμα του αρχηγού Παναγιώτη Ζαφειρόπουλου εις τας μάχας Δερβενακίων και Άργους κατά του Δράμαλη και άλλων. Επομένως υπό την οδηγίαν του Νικολάου Σουλιώτου κατά του ίδιου Δράμαλη και άλλων πάλι εις Άργος και εις τα περίξ. Έπειτα υπό την οδηγίαν του Θεοδωράκη Ζαχαρόπουλου κατά του Ιμπραήμ πασά εις τα μέρη της Καλαμάτας και των περίξ. Έπειτα υπό την οδηγίαν του Καρατάσιου κατά του Ιμπραήμ εις Σχοινόλακκα. Έπειτα υπό την οδηγίαν του ταγματάρχου Κωνσταντίνου Δουμπιώτου εις διάφορα μέρη της Πελοποννήσου όπου και όπως το εκάλεσεν η χρεία τότε. Έπειτα υπό την οδηγίαν του Δημητρίου Κριεζή Υδραίου εις την Ύδραν και επομένως εις την πολιορκίαν των Παλαιών Πατρών και αλλαχού. Έπειτα επανελθών κατά το 1826 εις τας νήσους Σκιάθον και Σκόπελον συσσωματωθείς με το Μακεδονικό σώμα του προειρηθέντος Κωνσταντίνου Δουμπιώτου αντιπαρετάχθημεν εις την Ορμύλιαν με τον Ομέρ Βεργιόνην, εις Τρίκερην με τον Νούρκα μπέη και εις την Αταλάντην με τον Μουστά μπέη. Έπειτα εδιορίσθην εις την Σκόπελον πολιάρχης δια την ευταξίαν. Ότε μετέβησαν τα στρατεύματα εις Μέγαρα να οργανωθούν και μη ευρεθείς εκεί να οργανωθώ έμεινα ζημιωμένος από του βαθμού κ.τ.λ. Έπειτα το 1830 μετοίκησα εις χωρίον Σκεντέραχα της Λοκρίδος εις το έτος 1836 έδωσα τα αποδεικτικά μου εις το επαρχείον Λοκρίδος και δεν ηξιώθην έκτοτε απάντησιν τινά επί των δικαιωμάτων και θυσιών και αγώνων μου, ήδη δε αποκατασταθείς εις την Νέαν Πέλλην της Λοκρίδος-Συνοικισμού των Μακεδόνων. Δυστυχώς ων εις ηλικίαν περίπου 60, διο και απεκδεχόμενος έυελπισ το αίσιον αποτέλεσμα των αναφερομένων δικαιωμάτων μου

υποσημειούμαι ευσαβάστως.

Εν Αταλάντη τη 1η Δεκεμβρίου 1841.»

Στη συνέχεια παραθέτουμε έναν κατάλογο 25 γνωστών οπλαρχηγών και αγωνιστών που γεννήθηκαν στο Λειβάδι και η ελληνική Πολιτεία τους τίμησε με αργυρά, χάλκινα και σιδηρά μετάλλια αριστείας και άλλες διακρίσεις αναγνωρίζοντας την προσφορά τους στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 (Παπαοικονόμου, Χρονικά της Χαλκιδικής, τευχ.54-55; 2013; 2010).

Καταγόμενοι από το Λειβάδι Χαλκιδικής οπλαρχηγοί και αγωνιστές του 1821.

Αγγελής Στέρριου ή Μουστάκας (1794), Δημήτριος Στέρριου ή Μουστάκας (1793), Θεοδόσιος Στέρριου ή Μουστάκας (1779), Δημήτριος Αθανασίου (1803), Δημήτριος Στάμιου (1804), Νικόλαος Σπύρου (1806), Νικόλαος Αγγελίδης, Μαργαρίτης Αγγέλου (1793), Στεριανός Αθανασίου (1804), Πασχάλης Αναστασίου (1808), Άγγελος Γεωργίου, Αθανάσιος Εμμανουήλ (1803), Νέστορας Εμμανουήλ (1786), Άγγελος Κανάκης (1805), Ιωάννης Κωνσταντίνου, Αναστάσιος Λιβαδιώτης του Αθανασίου (1790), Αθανάσιος Νέστορας (1804), Εμμανουήλ Νέστορας (1801), Δημήτριος Νικολάου (1798), Ιωάννης Στεριανού ή Κοντογιάννης (1800), Ξάνθος Στεριανού ή Κοντογιάννης, Δημήτριος Στέρριου ή Μουστάκας (1800), Ιωάννης Στέρριου του Δημητρίου (1800), Παννάκης Τρατούδης του Ευστρατίου (1803), Παναγιώτης Φίνου (1798).

Σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές, έλαβαν αριστεία οι εξής οπλαρχηγοί: Αθανασίου Δημήτριος, Εμμανουήλ και Αθανάσιος, Σπύρου Νικόλαος, Στάμιου Δημήτριος, Στέρριου Αγγελής, Δημήτριος και Θεοδόσιος. Εκτός από αυτούς, προτά-

θηκαν πολλοί άλλοι για την απονομή αριστείων, χωρίς να γνωρίζουμε το αποτέλεσμα (Παπαοικονόμου, Χρονικά της Χαλκιδικής, τεύχος 54-55, σελ. 201).

Στους κατοίκους της Κοινότητας Λειβαδίου έγκειται, επομένως, το ιερό χρέος να αναδείξουν την ένδοξη ιστορία και την ηρωική δράση των γενναίων προγόνων τους και να απονείμουν σε αυτούς τιμή και δόξα αντάξιες της προσφοράς τους στο ελληνικό Έθνος.

Βιβλιογραφία

Πελαγία Αστροειδίου-Κωτσάκη, αρχιτέκτων, Κοσμική ζωγραφική στο Άγιο Αθανάσιο στο Λιβάδι.

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, Πηγές της Ιστορίας της Μακεδονίας 1354-1833, Θεσσαλονίκη 1989.

Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης, Οι Μακεδόνες κατά την Επανάστασιν του 1821, Θεσσαλονίκη 1967.

Δημητρίου Κύρου, Η μάχη των Βασιλικών και τα νεώτερα ιστορικά στοιχεία για το μετά από αυτήν ολοκαύτωμα της Μονής της αγίας Αναστασίας κατά την Επανάσταση του 1821, Οι Αγιαναστασίτες, τεύχος 35, 2015, σελ. 22-25.

Νίκος Εμμ. Παπαοικονόμου, Προσωπογραφία Αγωνιστών του 1821 από τη Χαλκιδική και τη Θεσσαλονίκη (υπό έκδοση).

Νίκος Εμμ. Παπαοικονόμου. Η πορεία της έρευνας για τους αγωνιστές του 1821 από τη Χαλκιδική, Χρονικά της Χαλκιδικής. Αγωνιστές του 1821 από τη Χαλκιδική και τη Θεσσαλονίκη, τεύχος 54-55. σ. 183-203.

Ν. Παπαοικονόμου. «Οι Χαλκιδικιώτες αγωνιστές του 1821 στον στρατό του Καποδίστρια», περ. «Πολύγυρος», τευχ. 55/Ιαν.-Φεβρ. 2010, σελ.8.

Νίκος Εμμ. Παπαοικονόμου. Ελευθέριος Ιωάννου. Ένας ξεχασμένος ήρωας του 1821 από τη Λιαρίγκοβη, ΑΡΝΑΙΑ, τεύχος 98, έτους ΚΣΤ, Ιανουάριος – Μάρτιος 2013.

https://el.wikipedia.org/wiki/Λιβάδι_Θεσσαλονίκης

Γ. Χιονίδη, “Οι εις τα μητρώα των αγωνιστών του 1821 αναγραφόμενοι Μακεδόνες”, Μα-

κεδονικά 12 (1972), σ. 34-65.

Αργυρό Αριστείο που απένειμε ο βασιλιάς Όθων στον Αγγελή Στέρριου (Γενικά Αρχεία του Κράτους)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ορίστηκε η ημερομηνία των αρχαιρεσιών του Συλλόγου

Η θητεία του παρόντος Δ.Σ. λήγει τον Ιανουάριο 2017.

Οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέων οργάνων διοικήσεως με απόφαση του Δ.Σ. **ορίστηκε να γίνουν στις 15-1-2017.**

Δικαίωμα ψήφου κλπ. έχουν όσοι θα βρεθούν γραμμένοι στο μητρώο μελών μέχρι και 15 Δεκεμβρίου 2016, δηλαδή ένα μήνα προ των εκλογών.

Η σχετική προκήρυξη θα δημοσιευθεί στο επόμενο τεύχος.

Το Δ.Σ.

Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΑ ΒΡΑΣΤΑΜΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΝ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

Συντηρητής-Διαχειριστής εκκλησιαστικών κοιμηλίων

Τα Βράσταμα ή Βραστά, σημαντικός οικισμός της Κεντρικής Χαλκιδικής, μαρτυρείται από τους βυζαντινούς ακόμη χρόνους ως περιοχή άσκησης του Οσίου Ευθυμίου του Νέου, αλλά και σε έγγραφο μετοίκησης κάποιας οικογένειας τον 14ο αιώνα. Σύμφωνα με οθωμανικό έγγραφο απογραφής, το 1694 ο οικισμός κατοικείται από 195 οικογένειες που ασχολούνται με την παραγωγή ξυλανθράκων για

την εξυπηρέτηση των μεταλλίων στα γειτονικά Σιδηροκάυσια. Η συμμετοχή της κοινότητας στην εκμετάλλευση του αργύρου, συνέβαλε στην οικονομική άνθισή της, με αποτέλεσμα στις αρχές του 19ου να συγκαταλέγεται ανάμεσα στους ισχυρότερους οικισμούς της Χαλκιδικής. Τότε τοποθετείται και η πρωτοβουλία ανέγερσης του νέου ναού της κοινότητας, αφιερωμένου στον Άγιο Γεώργιο στην κορυφή ενός μικρού λόφου, όπου έχουν επισημανθεί αρχαιολογικά λείψανα από την προϊστορική ακόμη περίοδο.

Σύμφωνα με τρεις εντοιχισμένες επιγραφές, η ανέγερση του ναού ολοκληρώθηκε το 1814, αλλά λίγα χρόνια αργότερα πυρπολήθηκε στο πλαίσιο των αντιποίνων κατά την καταστολή της επανάστασης του 1821. Όταν επήλθε η απαραίτητη ηρεμία, οι κάτοικοι των Βραστών προχώρησαν στην αναστήλωση του ναού, τον οποίο αφιέρωσαν στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Σύμφωνα με τις χρονολογίες στις εικόνες, ο εξοπλισμός του νέου ναού ολοκληρώθηκε τη δεκαετία του 1880, στοιχείο που δείχνει ότι η ανακατασκευή του ναού έγινε σταδιακά κάτω από αντίξοες συνθήκες.

Τυπολογικά, ο ναός ανήκει στον τύπο της τρίκλιτης ξυλόστεγης βασιλικής, με νάρθηκα και υπερώο. Στην ανατολική πλευρά προεξέχουν τρεις κόγχες, μια πεντάπλευρη στο κέντρο και δυο τρίπλευρες εκατέρωθεν. Τα τρία κλίτη χωρίζονται από δυο κιονοστοιχίες με δεκατέσσερα (7x2) ξύλινα υποστυλώματα. Συστοιχίες στασιδίων είναι προσαρμοσμένες στους περιμετρικούς τοίχους, αλλά και κατά μήκος των κιονοστοιχιών. Τα δύο πλάγια κλίτη απολήγουν προς

ανατολάς σε παρεκκλήσια, αφιερωμένα στους Αγίους Μόδεστο (βόρειο) και Χαράλαμπο (νότιο). Ο σημερινός νάρθηκας, που αρχικά ήταν μια ανοικτή στοά, έχει όροφο - γυναικωνίτη που προεκτείνεται προς τον χώρο του κυρίως ναού. Εκτός της κεντρικής εισόδου στον άξονα της δυτικής πλευράς, υπάρχουν και δύο πλάγιες εισοδοί που παλαιότερα εξυπηρετούσαν την ανεξάρτητη πρόσβαση προς τον νάρθηκα και τον

γυναικωνίτη. Η σημερινή ξύλινη κλίμακα της νότιας πλευράς που οδηγεί στο υπερώο είναι μεταγενέστερη. Η τοιχοδομία, αποτελείται από αργολιθοδομή σε αμελείς οριζόντιες στρώσεις αδρά λαξευμένων λίθων. Στο τοξωτό τύμπανο των παραθύρων της κάτω ζώνης τοποθετούνται λιθανάγλυφα τα οποία σε συνδυασμό με πλίνθινα διακοσμητικά

ποικίλουν την εξωτερική τοιχοποιία.

Ο ναός διαθέτει σημαντικό αριθμό κειμηλίων θρησκευτικής και ιστορικής αξίας. Αξίζει να γίνει μνεία στο μέταλλο με τον Παντοκράτορα στο κέντρο της οροφής του κεντρικού κλίτους και στον νεοκλασικό διάκοσμο των εσωτερικών τοίχων (20ος αι.). Το τέμπλο, ο άμβωνας, ο Δεσποτικός θρόνος και δύο προσκυνητάρια συγκροτούν ένα ενιαίο αξιόλογο σύνολο με λαϊκότροπη ζωγραφική διακόσμηση.

Πλήθος εικόνων για τη λειτουργική εξυπηρέτηση του ναού στις αρχικές τους θέσεις, αλλά και παλαιότερες εικόνες της ενορίας και των εξαρτημάτων της, συγκρότησαν μια αξιόλογη συλλογή που χρονολογείται από τον 17ο αιώνα μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Οι περισσότερες εικόνες σχετίζονται με την επαναλειτουργία του ναού (από το 1830 και εξής) μετά την πυρπόλησή του. Προέρχονται από τοπικά εργαστήρια, όπως των Γαλατσιάνων αγιορειτών μοναχών που είχαν ιδιαίτερα μεγάλη παραγωγή τον 19ο αιώνα, του παπα-Γιάννη Οικονόμου από τον Πολύγυρο και άλλων ζωγράφων της περιοχής. Τρεις από τις κεντρικές δεσποτικές εικόνες (Χριστός, Θεοτόκος, Ευαγγελισμός) υπογράφονται από τον γνωστό Γαλασιάνο αγιογράφο Μακάριο Β' το 1834.

Από τις εκδηλώσεις και τις εκδρομές του Συλλόγου μας

Παρουσίαση του βιβλίου του Γιάννη Κανατά (24-2-2016)

Το ακροατήριο

Ι. Κανατάς

Αθ. Χριστιανός

Ι. Τσίκουλας

Δ. Κοσμάς

Διάλεξη του Ι. Α. Παπάγγελου (9-3-2016)

Το ακροατήριο

Ι. Α. Παπάγγελος

Διάλεξη του Μιχαήλ Κουτσού (23-3-2016)

Το ακροατήριο

Μιχ. Κουτσός

Άλλες εκδηλώσεις

Στέψη προτομής Καπετάν Χάψα (25-3-2016)

Στο Δέλτα Αξιού (16-4-2016)

Βέρροια.
Στο Βήμα του Απ. Παύλου (16-4-2016)

Βραδιά αφιερωμένη στον Νίκο Καββαδία (20-2-2016)

Ο ομιλητής κ. Δημ. Κοσμάς

Η μουσική παρέα του Κώστα Τσουλοδήμου

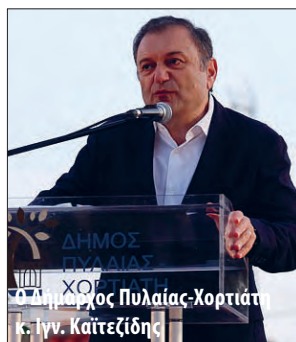
Ο ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡ

Τετάρτη 8 Ιουνίου 2016. Ανοιχτό 6

Συμμετέχουν οι Σύλλογοι: Ομβριανός Πετροκεράσων, Σαρακατσάνων φοιτητών

Συμβολή στο εορτασμό 2400 χρόνων

Διοργάνωση: Παγχαλκιδικός Σύλλογος Θεσσαλον

Οι "ιέρειες"-κοπέλες του Παγχαλκιδικού σε συμβολικούς σχηματισμούς χορού από τον αρχαιότητα (1 έως 5)

ΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Θέατρο 1ου Λυκείου Πανοράματος

ΑΠΘ, Ένωση Ποντίων Πανοράματος, Παγκυαλκιδικός Σύλλογος "Ο Αριστοτέλης".

ον από τη γέννηση του Αριστοτέλη.

ίκης Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ & Δήμος Πυλαίας-Χορτιάτη

ΔΗΜΟΣ
ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ

Αρχαία Ελλάδα - Άλωση της Πόλης - Γενοκτονία Ποντίων
Ένωση Ποντίων Πανοράματος (συμμετοχή)

Επανάσταση του 1821
Σαρακατσάνοι φοιτητές του Α.Π.Θ. (συμμετοχή)

Βυντάντιο

Μικρασιατική καταστροφή

Εμφύλιος
"Χαροκαμέ η μάννα"
η κ Ζωή Ντελή

Ο Μ.Α.Σ. Ομβριανός Πετροκεράσων (συμμετοχή)

Η σύγχρονη Ελλάδα - τα χορευτικά συγκροτήματα του Παγκυαλκιδικού και του "Ομβριανού"

Από τον εορτασμό της 195ης επετείου της μάχης των Βασιλικών. (12-6-2016)

Οι επίσημοι καλεσμένοι στην τέλεση του μνημοσύνου

Ομιλητής κ. Δημ. Ρήγας

Η χορωδία μας και οι μαθητές του Γυμνασίου Γαλάτιστας

Η επιμνημόσυνη δέηση μπροστά στην εικόνα του καπετάν Χάψα

Κατάθεση στεφάνου εκ μέρους της Βολής των Ελλήνων
από τον βουλευτή κ. Γ. Βαγιωνά

Κατάθεση στεφάνου από τον Πρωτοπρεσβύτερο Παγκληρικικού
κ. Μιχάλη Καρσιώτη με τα λιλιπούτσια εγγονάκια του

Από την εκδρομή στα νησιά: Πάρος, Νάξος. (28-5/1-6-2016)

Στην Πάρο

Στην Νάξο

ΤΟ ΜΕΤΑΓΓΙΤΣΙ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ

Συνταξιούχος Δάσκαλος

Το Μεταγγίτσι βρίσκεται σε υψόμετρο 150 μέτρων και απέχει από τη θάλασσα περίπου τέσσερα χιλιόμετρα. Στέκει σαν παρατηρητής πάνω από το μυχό του Συγγιτικού κόλπου και είναι το φυσικό πέρασμα από τη νότια Χαλκιδική προς τη χερσόνησο του Άθω. Σήμερα το Μεταγγίτσι ανήκει στο Δήμο Σιθωνίας Χαλκιδικής, έχει 800 κατοίκους και η γεωγραφική του θέση, καθώς και η κτηματική ευρύτερη περιοχή του, ευνόησαν την εγκατάσταση ανθρώπων από αρχαιοτάτων χρόνων. Ταυτόχρονα, οι πολλές επίπτεδες καλλιεργήσιμες εκτάσεις και οι παρεμβολές απότομων

Το Μεταγγίτσι

δυσπρόσιτων λόφων, κατάλληλων για δημιουργία οχυρών οικισμών, αλλά και η ύπαρξη μεταλλευμάτων και ικανοποιητικής ποσότητας νερού στον ποταμό Χαβρία, συνέτειναν στη διαρκή εγκατοίκηση της περιοχής.

Σχετικά με την ονομασία του χωριού υπάρχουν δύο εκδοχές. Στην πρώτη λένε ότι το χωριό λεγόταν Μέλαν γης από τα κοκκινοχώματα της περιοχής και χάριν συντομίας έγινε Μεταγγίτσι. Στην δεύτερη και την πιο πιθανή ότι το χωριό πήρε τη σημερινή ονομασία από την μετακίνηση – μετατόπιση (μετάγγιση) των πληθυσμών από τους παλαιότερους οικισμούς, όπου έμεναν, στη θέση που βρίσκεται σήμερα.

Στα όρια του Μεταγγιτίσιου προς τον Άγιο Νικόλαο υπήρχαν προϊστορικοί οικισμοί (Καστέλια) από την πρώιμη εποχή του σιδήρου (περίπου 1200 π.χ). Κατά την κλασική εποχή πιθανολογείται ότι στα όρια της περιοχής βρίσκονταν δύο γνωστές πόλεις, Άσσα και Πίλωρος. Αναφορά για τις πόλεις αυτές κάνει ο Ηρόδοτος «ο μεν νυν ναυτικός στρατός ως απειθεί από Εέρξεω και διεξάπλωσε την διώρυγα την εν τω Άθω γενομένην, διέχουσα δε εκ κόλπον εν τω Άσσα τε πόλιν και Πίλωρος και Σίγγος και Σάρτη οίκηνται». (Ηροδότης ιστορία Ζ 122 σελ.)

Οι πόλεις αυτές στα χρόνια των Μακεδονομάχων συναποτέλεσαν την πρώτη παγκοσμίως ομοσπονδία «το κοινό των Χαλκιδέων» με πρωτεύουσα την Όλυνθο. Αυτό φαίνεται από κείμενα που βρέθηκαν γραμμένα πάνω σε μαρμαρίνες πλάκες και αφορούσαν πω-

λήσεις χωραφιών, δάνεια με εγγύηση κλπ. Αυτές οι πλάκες που βρέθηκαν στα όρια της περιοχής του Μεταγγιτίσιου, είναι μοναδικές στο είδος τους για τα ελληνικά αρχαιολογικά δεδομένα και όλες καθορίζουν την χρονολόγησή τους λέγοντας ότι έγιναν επί ιερέως Εφραντίδη του Αριστοτίμου. Πρόκειται για ιερέα της Ολύνθου. Οι πλάκες γράφτηκαν γύρω στο 352 π.Χ. ενώ, όπως είναι γνωστό, καταλύθηκε το κοινό

των Χαλκιδέων το 349 π.Χ. με την καταστροφή της Ολύνθου από το Φίλιππο, οπότε εξαφανίζονται και οι πόλεις της περιοχής. Μια άλλη ει-
κασία θέλει την πόλη Άσσα να καταστρέ-

φεται ολοσχερώς από τους Ρωμαίους και τους ελάχιστους κατοίκους, που σώθηκαν, να δημιουργούν μικρούς οικισμούς στη γύρω περιοχή. Η αρχαιολογική έρευνα τοποθετεί την Άσσα στο Μαρμαρά και στους γύρω λόφους της περιοχής Μεταγγιτίσιου και από θρύλους αλλά και διάφορες ιστορικές μαρτυρίες και ευρήματα συμπεραίνουμε ότι απλωνόταν μέχρι την παραλία, όπου υπήρχε μεγάλο εμπορικό λιμάνι. Σύμφωνα με διαβεβαιώσεις αρχαιολόγων η περιοχή Μαρμαράς Μεταγγιτίσιου είναι ο πιο πλούσιος αρχαιολογικός χώρος στη Μακεδονία παρά τις καταστροφές των αρχαιοκαπήλων. Διάσπαρτοι οικισμοί στην περιοχή υπήρχαν πάντοτε. Κάποτε όμως συγκεντρώθηκαν στη θέση του σημερινού χωριού. Πρώτη αναφορά στο χωριό με το όνομα Μεταγγίτσι έγινε κατά τις απογραφές πληθυσμού που έκαναν οι Τούρκοι κατά τα έτη 1519, 1527, 1568.

Απογραφικός πίνακας Μεταγγιτίσιου

Χρονολογία	X.N	X.A	X.X
1519	67	5	4
1527 24	3	-	-
1568 31	29	-	-

Σημ. X.N = χριστιανικά νοικοκυριά X.A = χριστιανοί άγαμοι X.X = χριστιανές χήρες
(διδασκτορική διατριβή Ηλία Κολοβού 2000 σελ. 86)

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας «Το χωριό Άγιος Νι-

κόλαος πριν το 1568 παραχωρήθηκε από το Σουλτάνο με πλήρη κυριότητα (temlik) στο Μεγάλο Βεζίρη (sokolt Mehmed Pasa), ο οποίος το μετέτρεψε μαζί με τα γειτονικά χωριά Μεταγγίτσι και Πλανά σε βακούφι». (Ηλίας Α. Κολοβός διδακτορική διατριβή 2000 σελ. 41).

Κατά το έτος 1793, ο Γάλλος Πρέσβης στη Θεσσαλονίκη Κουζινερί που περιόδευε τη Χαλκιδική πέρασε από το Μεταγγίτσι κατά την επιστροφή του από το Άγιον Όρος και περιγράφει τον τρόπο των κατοίκων, όταν αντίκρισαν την έφιππη συνοδεία του, που έτρεξαν να κρυφτούν στα δάση, επειδή τις προηγούμενες ημέρες είχαν δεχτεί επίθεση των πειρατών.

Το Μεταγγίτσι αρχικά στις 28-06-1918 συναποτελέσσε κοινότητα με τον Άγιο Νικόλαο και με το βασιλικό διάταγμα της 25-06-1920 ΦΕΚ Α. 158/1920 έγινε ξεχωριστή κοινότητα.

Οι Μεταγγιτισinoί έλαβαν μέρος σε όλους σχεδόν τους αγώνες που διεξήγαγε η πατρίδα μας η Ελλάδα και έχουν θύματα που μνημονεύονται κατά τις μεγάλες εθνικές μας γιορτές. Η ύπαρξη Μεταγγιτισινών προσφύγων στις Σποράδες και τη Φθιώτιδα μας δίνει τη βεβαιότητα ότι το Μεταγγίτσι, όπως και πολλά άλλα χωριά της Σιθωνίας, της Κασσάνδρας και της Κεντρικής Χαλκιδικής, καταστράφηκε, πυρπολήθηκε και οι κάτοικοι του σφαγιάστηκαν, εξανδραποδίστηκαν ή έζησαν την προσφυγιά κατά την επανάσταση της Χαλκιδικής το Μάιο του 1821. Πρόκειται για τις γυναίκες Κυρατζή Νικολάου και Στεριανή Αλεξανδρή, πρόσφυγες στις Σποράδες και τον Απόστολο Αγγέλου στη Φθιώτιδα. Σημαντική ήταν η συμβολή των Μεταγγιτισινών και στους αγώνες για την απελευθέρωση της Ελλάδας το 1821. Στα αρχεία του ελληνικού στρατού αναφέρονται οι παρακάτω κάτοικοι Μεταγγιτισίου: 1) Ανθυπολοχαγός Άγγελος Ιωάννου 2) δεκανέας Αθανάσιος Ζάχου 3) στρατιώτης Απόστολος Αγγέλου (έτος γραφής 1830) 4) Γεράκης Δήμου και 5) Στέργιος Δήμου. Σήμερα κάποια τοπωνύμια όπως Ζαχάδικο και Δήμου Δέντρα της περιοχής Μεταγγιτισίου μαρτυρούν ότι πράγματι οι πιο πάνω αγωνιστές ήταν κάποτε κάτοικοι Μεταγγιτισίου.

Σημείωση: (Η χρήση των ονομάτων σε πτώση γενική σαν επώνυμο, ίσχυε καθ' όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας μέχρι περίπου και το 1870).

Οι κάτοικοι του Μεταγγιτισίου είναι άνθρωποι απλοί, φιλόξενοι, δραστήριοι, εργατικοί και ασχολούνται με την γεωργία, κυρίως την καλλιέργεια της ελιάς, την κτηνοτροφία, την μελισσοκομία και τον τουρισμό. Έτσι τα προϊόντα που μπορεί να βρει κάθε επισκέπτης είναι λάδι, ελιές, γάλα, τυρί, μέλι, τσίπουρο από τοπικούς αμπελώνες αλλά και ενοικιαζόμενα δωμάτια για να μείνει και υπέροχες ταβέρνες για φαγητό. Οι άνθρωποι εδώ έχουν ανεπτυγμένο το θρησκευτικό τους συναίσθημα, γι' αυτό παντού

μέσα και έξω από το χωριό υπάρχουν πεντακάθαροι ναοί και εξωκλήσια που γεμίζουν από κόσμο όλες τις εορταστικές ημέρες του χρόνου. Ανάμεσα από τις εκκλησίες αυτές ξεχωρίζει ο ναός της Αγίας Παρασκευής, που είναι πολιούχος του χωριού. Την εικόνα της Αγίας Παρασκευής την έφεραν κάτοικοι από τον οικισμό Πραβίτα που μετοίκησαν εδώ και η μνήμη της γιορτάζεται στις 26 Ιουλίου. Παράλληλα όμως, κάθε 2 Μαΐου γιορτάζεται ακόμα και σήμερα ο πολιούχος προστάτης Άγιος Αθανάσιος των ντόπιων κατοίκων του Μεταγγιτισίου. Την ημέρα που γιορτάζεται κάθε Άγιος, γίνεται πανηγύρι και μετά το τέλος της θείας λειτουργίας μοιράζεται φαγητό (κουρμπάνι) και ακολουθεί γλέντι με χορευτικά συγκροτήματα και λαϊκά όργανα που κρατάει μέχρι το βράδυ. Τέτοια πανηγύρια γίνονται σχεδόν σ' όλα τα εξωκλήσια του χωριού όπως: 1) του Προφήτη Ηλία στις 20 Ιουλίου 2) του Αγίου Χριστοφόρου στις 9 Μαΐου 3) του Αγίου Γεωργίου στις 23 Απριλίου 4) της Αγίας Κυριακής στις 7 Ιουλίου 5) της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στις 6 Αυγούστου 6) του Αγίου Θεοδώρου το πρώτο Σάββατο μετά την Καθαρά Δευτέρα και 7) της Οσίας Ειρήνης της Χρυσοβαλάντου στις 28 Ιουλίου.

Άλλο ένα σπουδαίο συγκρότημα κτιρίων που εντυπωσιάζει είναι το 6/θ Δημοτικό Σχολείο με 53 μαθητές, το 1/θ Νηπιαγωγείο με 17 νήπια και ο παιδικός σταθμός με 15 παιδάκια. Όταν κατεδαφίστηκε το παλαιό Δημοτικό Σχολείο, οι μαθητές μεταφέρθηκαν στο νέο, που λειτούργησε για πρώτη χρονιά το 1960. Σήμερα σ' αυτό το σχολείο έχουν προστεθεί δύο ακόμα αίθουσες διδασκαλίας και εσωτερικές τουαλέτες και μαζί με το νεοανεγερθέν κτίριο, όπου συστεγάζονται το Νηπιαγωγείο και ο παιδικός σταθμός, με αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και χώρο για ιατρείο, αποτελούν ένα ενιαίο σχολικό συγκρότημα με μεγάλο αύλειο χώρο για να παίζουν οι μαθητές.

Το Μεταγγίτσι σήμερα είναι πόλος έλξης των επισκεπτών του Δήμου Σιθωνίας γιατί κάθε χρόνο γίνονται πολλές αθλητικές, πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Οι κυριότερες είναι: 1) Τα Μεταγγίτσια: Αγώνες δρόμου και στίβου για παιδιά και μεγάλους που διοργανώνονται από τον Δήμο Σιθωνίας το μήνα Σεπτέμβριο με υπεύθυνο τον κ. Παπαδημητρίου Νικόλαο.

2) Αγώνες ENDURO: Διοργανώνονται αγώνες με αγωνιστικές μηχανές από όλη την Ελλάδα και αφού κάνουν μια διαδρομή μέσα από δύσβατα μονοπάτια σ' όλα τα βουνά της περιοχής, συγκεντρώνονται όλοι στην τελική πίστα του αγώνα για να δείξουν τις ακροβατικές επιδεξιότητές τους στο κοινό, που από νωρίς έχει συγκεντρωθεί γύρω από την πίστα για να τους θαυμάσει και να απολαύσει την υπέροχη θέα του ποταμού Χαβρία με τα τρεχούμενα γάργαρα νερά και τα

πανύψηλα, καταπράσινα πλατάνια του.

3) Πορτή καρναβαλιού: Κάθε χρόνο την Κυριακή της Αποκριάς γιορτάζεται το καρναβάλι. Οι επισκέπτες θα δουν τους καρναβαλιστές και θα απολαύσουν νόστιμα εδέσματα που έχουν ετοιμάσει όλες οι γυναίκες του χωριού. Αφού κεραστούν όλοι οι παρευρισκόμενοι, στήνεται γλέντι με λαϊκά παραδοσιακά όργανα και όλοι μαζί ντόπιοι και ξένοι επισκέπτες ζουν σε ξέφρενους καρναβαλιστικούς ρυθμούς που θα τους μείνουν αξέχαστοι. Αυτή η γιορτή διακρίνεται για τη σάτιρα, το κρασί και το μπουφέ.

4) Φεστιβάλ Μύλου: Γίνεται το μήνα Αύγουστο στο Διονυσιακό υδρόμυλο δίπλα στο ποτάμι με πολύ μεγάλη συμμετοχή.

5) Βραδιά Καζαντζίδη: Γίνεται στον Άγιο Χριστόφορο τον μήνα Ιούλιο προς τιμή του Έλληνα τραγουδιστή Καζαντζίδη με λαϊκά τραγούδια από τον ομώνυμο σύλλογο που δραστηριοποιείται με μεγάλη επιτυχία τα τελευταία χρόνια.

6) Ελαίας δρώμενα: Η εκδήλωση αυτή γίνεται τον Ιούνιο στον αύλειο χώρο του Δημοτικού Σχολείου και διαρκεί 3 ημέρες. Εκεί θα καμαρώσετε διάφορα χορευτικά συγκροτήματα ντόπια και ξένα, θα δοκιμάσετε νοστιμότητα φαγητά που μαγειρεύουν φημισμένοι σεφ και θα επισκεφθείτε τα περίπτερα που δι-
αφημίζουν και πωλούν τοπικά προϊόντα της περιοχής.

Το Μεταγγίτσι είναι κατ' εξοχήν γεωργικό χωριό και παράγει διάφορα αγροτικά προϊόντα, στην ποιοτική αναβάθμιση των οποίων συνέβαλε τα μέγιστα ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεταγγιτσίου, που ιδρύθηκε το 1924 με στόχο να βοηθήσει τους παραγωγούς της περιοχής. Τα πρώτα βήματα όμως των εμπορικών και εξαγωγικών δραστηριοτήτων ξεκινούν τα τελευταία χρόνια. Σε σύντομο χρονικό διάστημα εξελίσσει τις υποδομές του και εντάσσει στην γκάμα των προϊόντων του την πράσινη ελιά Χαλκιδικής, την ελιά διαφόρων ποικιλιών, το ελαιόλαδο Χαλκιδικής, το ροδόνηρο, τη ρίγανη, το μέλι, το τσάι, τα αιθέρια έλαια και τα σαπούνια ελαιολάδου. Σημαντική προσπάθεια του Συνεταιρισμού θεωρείται η δημιουργία της σειράς ελαιολάδου «Αρώματα της Μεσογείου», η οποία δημιουργήθηκε με τη συνεργασία του χημείου του κράτους και διήρκεσε 2 έτη για την τελειοποίηση του προ-

ϊόντος. Επιπλέον, ανταποκρινόμενος στις απαιτήσεις της αγοράς για νέες εξίσου ποιοτικές προτάσεις, στήριξε ακόμα περισσότερο το προϊόν «Γαλανό Μεταγγιτσίου Χαλκιδικής» και κατάφερε μετά από εκπόνηση μελέτης να το εντάξει στον κατάλογο των προϊόντων ΠΟΠ (Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης) εξασφαλίζοντας την κατοχύρωσή του και αναδεικνύοντας την σπανιότητα και τη μοναδικότητα του προϊόντος.

Οι σύλλογοι που έχουν ιδρυθεί στο Μεταγγίτσι και δραστηριοποιούνται ο καθένας στον τομέα του είναι:

1) Πολιτιστικός Σύλλογος «Νέα Άσσα».

α. Έχει εννέα (9) χορευτικά συγκροτήματα και ειδικότερα τέσσερα παιδικά, ένα Γυμνασίου, ένα εφηβικό, ένα ενηλίκων, ένα γυναικών και ένα ανδρών.

β. Έχει μία ομάδα χορωδίας.

γ. Διοργανώνει αιμοδοσία και έχει 275 φιάλες αίματος με τράπεζες αίματος στα νοσοκομεία Ιπποκράτειο, Πολύγυρου και Αγίου Παύλου.

δ. Συμμετέχει με τα χορευτικά συγκροτήματα και την χορωδία σε πανηγύρια και σε διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

2) Ο Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Θύελλα». Διοργανώνει αγώνες ποδοσφαίρου και ενδιαφέρεται για τους παίκτες και τα οικονομικά της ομάδας.

3) Ο Σύλλογος Ερασιτεχνών Μοτοσικλετιστών SEM. Διοργανώνει αγώνες ENDURO.

4) Ο Σύλλογος Μύλου: Ενδιαφέρεται για την αναστήλωση του υδρόμυλου στο Διονυσιακό μετόχι και διοργανώνει το φεστιβάλ Μύλου.

5) Ο Σύλλογος «Καζαντζίδη». Διοργανώνει καλλιτεχνικές βραδιές με λαϊκά τραγούδια του Καζαντζίδη.

6) Ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου. Ενδιαφέρεται για την καλή λειτουργία των σχολείων, την συντήρηση των κτιρίων, βοηθάει τους δασκάλους στο έργο τους και αντιμετωπίζει από κοινού όλα τα σχολικά προβλήματα.

Όλοι οι παραπάνω σύλλογοι συνεργάζονται στενά μεταξύ τους αλλά και με το Δήμο Σιθωνίας που πάντοτε τους βοηθάει οικονομικά και διοργανώνουν εκδηλώσεις με πολύ μεγάλη επιτυχία, με στόχο να προβάλλουν το χωριό τους, να διασώσουν τα ήθη και τα έθιμα του τόπου τους και να διατηρήσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά.

Διονυσιακό μετόχι - υδρόμυλος

Βιβλιογραφία:

- 1) Παπαοικονόμου Νίκος, Παγχαλκιδικός λόγος τεύχη 11, 20, 21
- 2) Σμάγας Δ. Άγγελος, «Τεκμήρια» Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

2011, τεύχος 10

- 3) Σμάγας Α. Δημήτριος, Ραντεβού του Αγίου Νικολάου με την ιστορία 2004

ΤΟ ΑΘΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΜΑΚΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ως γνωστόν, στο χωριό Άγιος Μάμας Χαλκιδικής, διεξάγεται κάθε χρόνο, στις αρχές Σεπτεμβρίου, εμποροπανήγυρις-ζωοπανήγυρις. Αυτό το πανηγύρι γινόταν από πολύ παλιά, ακόμη και επί Τουρκοκρατίας. Εκεί, εκτός των άλλων, ελάμβαναν χώρα και αθλητικοί αγώνες, όπως π.χ. αγώνες πάλης μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων.

Κατά το έτος 1890 πήρε μέρος σε αυτούς τους αγώνες πάλης και ένας Κασσανδρινός παλαιστής, ο **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΙΑΚΟΣ**. Ο ΛΙΑΚΟΣ γεννήθηκε στο χωριό της Κασσάνδρας, Κασσανδρινό, το 1866. Ο πατέρας του ήταν από την Άθυτο, αλλά ζούσε στο Κασσανδρινό ως σώγαμπρος. Πέθανε όταν ο Αθανάσιος ήταν πολύ μικρός. Όταν ο Αθανάσιος έγινε 12 χρονών βρήκε δουλειά στη Χανιώτη, στον Γιαννιό Βοεβόδα, ως βοσκός στα πρόβατά του. Σε αυτήν την εργασία έμεινε μέχρι τα 24 του χρόνια. Ο υπαίθριος βίος, η φυσική έτσι ζωή και η διαρκής άσκηση, τον έκαναν εύρωστο σωματικώς και τελικά δεινό παλαιστή. Το 1890 πήγε στο πανηγύρι του Αγίου Μάμαντος και έλαβε μέρος σε αγώνα πάλης με Τούρκους επαγγελματίες παλαιστές. Ο αγώνας αυτός της πάλης άρχιζε ως εξής: Ο κάθε παλαιστής έφερε μια βόλτα στο γήπεδο και στο τέλος χαιρετούσε τον αντίπαλό του με χειραψία και σχετική υπόκλιση. Κατόπιν άρχιζε η πάλη. Ο Λιάκος είχε πολλά τεχνάσματα. Το καλύτερό του ήταν το εξής: Έπιανε ξαφνικά τον αντίπαλό του από τα πόδια, καθόταν στα γόνατά του, και με όλη τη δύναμή του τον έριχνε πίσω του ανάσκελα και αυτό σήμαινε την νίκη του.

Το έτος αυτό πάλεψε με δύο τούρκους, γιουρούκιδες, τους οποίους νίκησε εύκολα, στη βάση αυτού του τεχνάσματος. Προφανώς οι μεν Έλληνες θεατές ενθουσιάστηκαν και τον χειροκρότησαν οι δε Τούρκοι έφυγαν λυπημένοι. Το επόμενο έτος οι Τούρκοι, για να αποπλύνουν την ήττα τους έφεραν 3 δόκιμους παλαιστές κατά του Λιάκου. Τον πρώτον τον νίκησε εύκολα ο Λιάκος, αλλά και τον δεύτερον επίσης, αν και ήταν προφανώς κουρασμένος. Οι Τούρκοι τότε προβάλλουν απαιτητικά και άγρια και τον τρίτον παλαιστή. Οι Έλληνες φίλοι του λένε στον Λιάκο να μην δεχθεί και τον τρίτο αυτόν αγώνα γιατί προφανώς είχε

κουραστεί από τους δύο προηγούμενους. Ο Λιάκος όμως απαντά με σθένος. «Αφήστε με και θα τον κανονίσω και αυτόν». Τελικά τον κανόνισε πράγματι γιατί όχι μόνο τον νίκησε αλλά μόλις τον έριξε ανάσκελα πίσω του, τον έβαλε στους ώμους του και τον περιέφερε μέσα στο πλήθος των θεατών προς εμπαιγμό, πράγμα που εξαγρίωσε πολύ τους Τούρκους. Την επόμενη χρονιά 1892 οι Τούρκοι έφεραν, από τις Σέρρες, έναν

*Το πανηγύρι του Αγίου Μάμαντος
με τον ναό του Αγίου*

δόκιμο και φημισμένο παλαιστή σε όλη την Μακεδονία, τον Αχμέτ Πεχλιβάν. Το γεγονός αυτό το διαλάλησαν παντού. Ο Λιάκος δέχθηκε την πρόσκληση και με πολλούς φίλους του Κασσανδρινούς προσήλθε προετοιμασμένος κατάλληλα στο πανηγύρι. Η πρώτη του ενέργεια ήταν να μπει στο παρεκκλήσι του Αγίου Μάμαντος, να προσευχηθεί και να ζητήσει τη βοήθεια του Αγίου. Έτσι μπήκε στο γήπεδο με αναπτερω-

μένο το φρόνημα και πίστη ότι θα νικήσει. Οι θεατές ήταν όντως πολύ περισσότεροι από τις άλλες φορές. Μετά τη συνήθη εθιμοτυπία άρχισε ο αγώνας που ήταν πράγματι πολύ δύσκολος και για τον Λιάκο γιατί ο αντίπαλός του ήταν πεπειραμένος. Στην αρχή ο αγώνας ήταν αμφίρροπος και κράτησε πολύ σχετικά χρόνο. Όμως τελικά υπερίσχυσαν τα τεχνάσματα, η ευκινησία, η τόλμη και κυρίως η πίστη του Κασσανδρινού παλαιστή. Σε μια κατάλληλη στιγμή ο Λιάκος κατόρθωσε να εφαρμόσει το γνωστό τεχνάσμα του και έριξε πίσω του ανάσκελα τον αντίπαλό του πράγμα που σημαίνει τη νίκη του. Ο Τούρκος αντίπαλος φώναξε, «αχ με νίκησες». Ο Λιάκος φόρεσε το στεφάνι της νίκης και όλοι οι Έλληνες θεατές πανηγύριζαν. Οι Τούρκοι λυπημένοι επιτέθηκαν κατά των Ελλήνων θεατών οι οποίοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν, μαζί με τον Λιάκο, το γήπεδο προς αποφυγή ακόμη και δολοφονικής απόπειρας κατά του νικητή αυτού του αγώνα.

Ο Λιάκος παντρεύτηκε στη Βάλτα την κόρη της οικογένειας Αυγέρη. Απέκτησε μια κόρη την Αθηνά. Το τέλος του υπήρξε άδοξο. Εφονεύθει στο Μετόχι της Μονής Διονυσίου ύστερα από ενέδρα-παγίδα του Μουντούρη της Βάλτας.

Πηγή: Π. ΣΤΑΜΟΥ «Θρύλοι και παραδόσεις της Κασσάνδρας» Αθήναι 1972

ΠΙΠΕΡΟΥ – ΔΡΟΣΟΛΟΓΟΥ

ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΑΥΓΟΛΟΥΠΗΣ
Καθηγητής Αστρονομίας ΑΠΘ

Στα παιδικά μου χρόνια θυμάμαι πολλά καλοκαίρια κατάξερα. Υπήρχαν χρονιές που από το Πάσχα ξανάβρεχε μόνο μετά του Αγίου Δημητρίου. Τις καλοκαιρινές φυτείες, που ήταν κυρίως τα καλαμπόκια, τα φασόλια και τα μπιστόνια οι γονείς μας τις σκάλιζαν συνεχώς για να εμποδίσουν, όσο περισσότερο μπορούσαν, την φυγή της λίγης υγρασίας που μπορεί να υπήρχε ακόμη στις ρίζες τους. Για τα μπιστόνια προσπαθούσαν με τα ξύλινα καδιά φορτωμένα στα γαϊδουράκια τους να κουβαλήσουν λίγο νερό από τους λάκκους. Βάζανε μάλιστα μέσα στα καδιά, που είχαν για τον τρύγο, μεγάλα πλατανίσια κλωνάρια για να μην «κουκλουτάει» το νερό με το περπάτημα του γαϊδουριού και πετάζεται έξω από τα καδιά.

Ο πατέρας μου κάτι τέτοιες χρονιές από τον λόφο, όπου έχουμε την καλύβα μας και που λέγεται Λαγοτράχη, κοιτούσε πάντα τον ουρανό για να παρηγορηθεί με κανένα σύννεφο. Όταν μάλιστα απέναντι στον δυτικό ορίζοντα κοίταζε κανένα δυναμωμένο σύννεφο να στεφανώνει την κορυφή του Ολύμπου δεν άντεχε και πολλές φορές τον άκουγα μόνος του να βροντοφωνάζει «Έλα σα δω ρε», καλώντας το σύννεφο να ρθει κατά τα χωράφια μας, φέρνοντας τη βροχή.

Ήταν τόσο η λαχτάρα του για να υπήρχε μια πηγή στα κτήματά μας, που την έβλεπε κάθε τόσο στον ύπνο του. Πολλές φορές προσπάθησε με τον κασμά και το φτυάρι να κάνει ένα φράγμα σ' ένα λαγκάδι, που περνούσε μέσα από τα χωράφια μας. Το φράγμα αυτό δεν το κατάφερε ποτέ να το χαρεί, διότι το λαγκάδι ήταν πολύ κατηφορικό και το χειμώνα τα ορμητικά νερά του το κατέστρεφαν.

Τόσο πολύ μου συγκινούσε αυτή η ευχή του, που όταν έγινα φοιτητής έφτιαξα για χάρη του με τα χέρια μου δύο πηγάδια βάθους 6 μέτρων το καθένα και μάλιστα εσωτερικά τα επένδυσα με ξερολιθιές. Δυστυχώς όμως δεν είχαν πολύ νερό, έλυσαν μόνο το πρόβλημα του ποτίσματος των ζώων και σε μεγάλο βαθμό την συντήρηση των φαγητών, καθώς λειτουργούσαν και ως ψυγεία. Αυτό μάλιστα που εξυπηρέτησε πολύ τον πατέρα μου ήταν η ολοήμερη συντήρηση του γάλατος. Μετά το πρωινό άρμεγμα των κατσικιών μας το δοχείο του γάλατος το κρεμούσε με σχοινί μέσα στο νερό του πηγαδιού και διατηρούνταν ακόμη και όλη την καλοκαιρι-

νή ημέρα μέχρι το βραδινό άρμεγμα που ακολουθούσε για την παρασκευή του παραδοσιακού τυριού στο σπίτι.

Υπήρχαν χρονιές που από το τέλος Απριλίου φαινόταν οι κακές σοδιές που θα ακολουθούσαν στα δημητριακά, στα όσπρια και στα φρούτα από την παρατεταμένη ανομβρία. Η πρώτη σκέψη των ανθρώπων για την αντιμετώπισή της ήταν η λιτανεία. Έπαιρναν στα χέρια τους τις μεγάλες εικόνες από το τέμπλο της εκκλησίας και μαζί με τον ιερέα και με τα μεγάλα πασχαλιάτικα λάβαρα μπροστά όλοι οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι με

τις οικογένειες τους, ψάλλοντας εκκλησιαστικούς ύμνους και τροπάρια αγίων, περνούσαν από όλα σχεδόν τα κοντινά χωράφια τους, τις καλύβες και τις στάνες τους. Σ' όλη αυτή την διαδρομή ο ιερέας σε ειδικά μέρη σύμφωνα με τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα και με την ύπαρξη μικρών παρεκκλησιών έκανε στάσεις. Σ' αυτές τις στάσεις διάβαζε ειδικές ευχές που υπήρχαν για την ανομβρία στα εκκλησιαστικά βιβλία.

Για μερικές ημέρες επανέρχονταν το χαμόγελο στους κατοίκους του χωριού ελπίζοντας για την αναγκαία ζωογόνο βροχή, που ο πατέρας μου την αποκαλούσε «άσπρο χρυσό». Υπήρξαν και χρονιές που κάποια κοντινή στη λιτανεία αυτή βροχούλα δρόσιζε τις καρδιές των ανθρώπων, ώστε αν δεν ήταν

τόσο αρκετή να επαναλαμβάνονταν η λιτανεία.

Σε χρονιές όμως που η ξηρασία συνεχιζόταν απειλητικά, τότε ξυπνούσαν στα μυαλά των ανθρώπων οι προγονικές αναμνήσεις αντιμετώπισης της ανομβρίας. Αρχίζαν οι συζητήσεις για το πανάρχαιο έθιμο της «Πιπερούς – Δροσολογούς». Ενώ όμως τα πιο παλιά χρόνια όλοι σχεδόν προθυμοποιούνταν να παίξουν αυτόν τον ρόλο, στα δικά μου παιδικά χρόνια της δεκαετίας του 1950 έπρεπε να ξεγελάσουν καμία γυναίκα αφελή, που βέβαια πάντα βρισκόταν.

Το έθιμο αυτό της «Πιπερούς – Δροσολογούς», που γινόταν μόνο από γυναίκες δεν γίνονταν σε επίπεδο χωριού, αλλά ξεχωριστά σε κάθε γειτονιά και όχι αναγκαστικά την ίδια ημέρα σ' όλες τις γειτονιές.

Μια τέτοια χρονιά εκεί στη γειτονιά μας από ημέρες είχε ανάψει η συζήτηση μεταξύ των γυναικών ότι οι άλλες γειτονιές το έκαναν το έθιμο αυτό και ότι ίσως πρέπει και αυτές να κάνουν κάτι για να βρέξει επιτέλους. Όλες οι γειτονισσες συμφωνούσαν αλλά καμία δεν απο-

φάσιζε να ντυθεί «Πιπερού – Δροσολογού», διότι άλλες ντρεπόταν και άλλες φοβούνταν τους άνδρες τους και κυρίως τις πεθερές τους. Τελικά, μια γειτόνισσα με αρκετά σπαρμένα χωράφια, αρκετά ταμαχιάρα, που δεν ζούσε η πεθερά της και ο άνδρας της έλειπε το καλοκαίρι, ως υλοτόμος στα βουνά της Δράμας, το αποφάσισε.

Σκέφθηκε και μάλιστα φωναχτά ότι το λιπόσαρκο και κοντό σώμα της, με τα μικρούτσικα ασθενικά στήθη της κρύβονταν πολύ καλά κάτω από τα χόρτα και τα λουλούδια με τα οποία θα την στόλιζαν. Αυτό ήταν κυρίως το πρόβλημα που σκέφτονταν κάθε γυναίκα για να γίνει «Πιπερού – Δοσολογού». Έπρεπε να μείνει μόνο με ένα πολύ λεπτό φόρεμα, που το έλεγαν «μπαπουκλί» και εκεί πάνω έραβαν διάφορα χόρτα και λουλούδια και τύλιγαν και το κεφάλι της με πράσινα μεγάλα χόρτα, ώστε να μην αναγνωρίζεται ποια είναι.

Στη συνέχεια με συνοδεία τις γυναίκες και τα μικρά παιδιά της γειτονιάς γύριζαν από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας το μελωδικότατο τραγούδι που οι στίχοι του κατάλληλοι για τη ποθούμενη βροχή έχουν ως εξής:

*Πιπερού – Δροσολογού, παρακάλα το Θεό,
για να ρίξει τη βροχή, για να γίνουν τα σιτάρια,
για να γίνουν τα αμπέλια, για να γίνουν τα κριθάρια,
του Θεού τα παρασπόρια.
Μπάρες – μπάρες το νερό, λίμνες – λίμνες το κρασί.*

Τότε ανέβαινε η άδουσα σπιτονοικοκυρά στο σπίτι της και όπως είχε έτοιμο από τη βρύση του χωριού γεμάτο τον τενεκέ με νερό τον έριχνε από το παράθυρο ή

από το μπαλκόνι όλο το νερό με φόρα πάνω στην «Πιπερού», που έπρεπε εκείνη τη στιγμή αυτή να χορεύει και να δείχνει ευτυχισμένη.

Η ορμή του νερού από τον γεμάτο τενεκέ, όπως πρόβλεπε το έθιμο, πολλές φορές παρέσερνε και τα λουλούδια και τα χόρτα που κάλυπταν το σχεδόν γυμνό σώμα της και τότε ήταν το μεγάλο γέλιο. Το έθιμο μεταβάλλονταν σε ζωντανό κινηματογραφικό έργο και τότε η φυγάδευση στο σπίτι της από τις υπόλοιπες γυναίκες γίνονταν με επιδέξιες αστραπιαίες κινήσεις καλύπτοντας την από τα μάτια των συνοδών πονηρών παιδιών.

Για τις υπόλοιπες ημέρες το επεισόδιο ήταν το πρώτο θέμα σ' όλο πλέον το χωριό, όπως ήταν φυσικό, γιατί τότε δεν υπήρχαν ούτε ραδιόφωνα, ούτε θέατρα, ούτε κινηματογράφοι, ούτε τηλεοράσεις για άλλα θέματα συζήτησης.

Η γειτόνισσα η δικιά μας τη χρονιά εκείνη φρόντισε και πήρε από όλες τις άλλες γυναίκες την υπόσχεση να ρίχνουν το νερό λίγο – λίγο, χωρίς πολύ φόρα για να αποφευχθεί το προαναφερθέν συνηθισμένο φαινόμενο. Το λιπόσαρκο όμως σώμα της δεν άντεχε το κρύο νερό που έπεφτε κάθε τόσο πάνω της και πολύ γρήγορα άρχισε να τρέμει το σώμα της και να κτυπούν από το ρίγος τα δόντια της. Κουλουριάστηκε σαν σκαντζόχοιρος και όπου φύγει – φύγει. Τυλίχθηκε στις χειμωνιάτικες φλοκάτες μέσα στον αόρητο καύσωνα του καλοκαιριού και μόνο μετά από δύο ημέρες ξαναφάνηκε στην αυλή της.

* * *

ΟΙ ΘΕΑΤΡΙΝΟΙ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΚΟΥΛΑΣ

Ομ. Καθηγητής Παιδιατρικής Α.Π.Θ.

«Θα έρτν' οι θιατρίν(ι)»! «Θα έρτν' οι θιατρίν(ι)»!

Τουτέστιν «θα έρθουν οι θεατρίνοι»! «Θα έρθουν οι θεατρίνοι»! Με ταχύτητα αστραπής κυκλοφορούσε η είδηση του ερχομού των θεατρίνων από τη μία άκρη του Πολυγύρου μέχρι την άλλη. Ο ερχομός των θεατρίνων ήταν από τα μεγάλα, από τα ξεχωριστά γεγονότα, που λάμβαναν χώρα κατά διαστήματα στη μικρή μας πόλη, τότε στο τέλος της δεκαετίας του 1940 μέχρι τα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1950.

«Οι θιατρίν(ι)»!

Με το όνομα αυτό τους ξέραμε, με το όνομα αυτό πληροφορούμασταν ότι πρόκειται να μας έρθουν, με το όνομα αυτό σπεύδαμε να μεταδώσουμε την πληροφορία σε άλλους συμπατριώτες μας και να περιμένουμε όλο έξαψη τον ερχομό τους. Αργότερα έμαθα

ότι οι ομάδες αυτών των θεατρίνων, που μας επισκέπτονταν ονομάζονταν «πλανόδιοι θίασοι» ή «μπουλούκια». Η αξέχαστη χυμώδης θεατρίνα Σπεράντζα Βρανά γράφει τα εξής: «Τα μπουλούκια δημιουργήθηκαν από θεατρίνους, που δεν μπόρεσαν να κάνουν καριέρα στην Αθήνα και έπαιρναν τα βουνά και τα λαγκάδια σαν τους αρματολούς και τους κλέφτες για να επιβιώσουν».

Ήταν, όπως είπαμε, ένα από τα μεγάλα, από τα ξεχωριστά γεγονότα η έλευση των θεατρίνων. Από στόμα σε στόμα σε λίγο όλοι μάθαιναν ότι ήρθαν οι θεατρίνοι. Ήταν το αποκλειστικό θέμα συζήτησης μικρών και μεγάλων. Ήταν το γεγονός, που τάραζε για λίγο τα λιμνάζοντα νερά της ανυπόφορης επαρχιώτικης καθημερινότητας. Ήταν «ένα βότσαλο στη λίμνη».

Οι θεατρίνοι βέβαια εκείνης της εποχής δεν εί-

χαν την καλύτερη φήμη ως άτομα. Τη δημόσια γνώμη περί θεατρίνων εξέφραζε αυτό, που έλεγε με απόλυτη σιγουριά και βαθιά γνώση και με περισπούδαστο ύφος η θεία η Κυράνου ξυνίζοντας τα μούτρα της: **«Μμμμ θιατρίνις κι θιατρίν(ι)! Ένα ξέρου ιγώ. Πάσα θιατρίνα πουτάνα κι πάσα θιατρίνους πούστης»!** Η θεία Κυράνου είχε πολυετή θητεία αρχικά «δουλικού» και κατόπιν «δούλας» σε πολλά σπίτια της Θεσσαλονίκης και η παραμονή της εκείνη στην πόλη της έδινε το δικαίωμα να έχει γνώμη επί παντός επιστητού. Αφού εξέφραζε τη γνώμη της για τους θεατρίνους πάντα μας συμβούλευε: **«Μακριά, μακριά απ' τσ' θιατρίνις κι τσ' θιατρίν(ι), πιδιάμ».**

Εμείς βέβαια κάθε άλλο παρά μακριά από τους θεατρίνους μέναμε παρά τη συμβουλή της θείας Κυράνου. Όσο ήταν δυνατόν ήμασταν δίπλα τους παρακολουθώντας με κατάνυξη κάθε τους ενέργεια από την ώρα που έρχονταν μέχρι την ώρα που μας αποχαιρετούσαν.

Οι θεατρίνοι έρχονταν συνήθως στην πόλη μας όλοι μαζί με ένα φορτηγό αυτοκίνητο, στην ανοιχτή καρότσα του οποίου ήταν στοιβαγμένοι οι ίδιοι μαζί με τα αντικείμενα της δουλειάς τους. Εμείς τα παιδιά πληροφορούμασταν εγκαίρως την ημερομηνία που θα 'ρχονταν οι θεατρίνοι και το μέρος που θα εγκαθίστανταν και θα έδιναν τις παραστάσεις τους, κι έτσι ήμασταν παρόντες κατά την άφιξή τους. Τρία ήταν τα σημεία του Πολυγύρου που εγκαθίσταναν οι θεατρίνοι.

Το ένα ήταν μια αλάνα που υπήρχε τότε απέναντι από το Ηρώο, το δεύτερο ήταν μια άλλη αλάνα κοντά στη συνοικία «Κότσαλα» και το τρίτο ήταν το καφενείο του Χαλεπλή στον κεντρικό δρόμο του Πολυγύρου, στην «πλατεία του πλάτανου». Όταν λοιπόν σταματούσε το φορτηγό των θεατρίνων σε μία από τις αλάνες ή στην είσοδο του καφενείου και άρχιζαν να κατεβαίνουν οι θεατρίνοι και να ξεφορτώνουν τα υπάρχοντά τους εκεί, άρχιζε για εμάς η μαγεία. Ξεφόρτωναν πρώτα πρώτα ένα τεράστιο διπλωμένο πανί, που σε λίγο με τους κατάλληλους χειρισμούς γινόταν ... τσαντήρι! Ναι το θέατρο όπου θα έπαιζαν οι θεατρίνοι ήταν ένα τσαντήρι, που το έστηναν οι ίδιοι στις αλάνες. Ο φωτισμός γινόταν με λάμπες ασετυλίνης (λουξ), αλλά υπήρχαν ενδιάμεσα και ... συμπληρωματικές ή εφεδρικές γκαζόλαμπες. Όταν η παράσταση βέβαια δινόταν στο καφενείο δεν χρειαζόταν το τσαντήρι. Σε θεατρική αίθουσα μετατρέπονταν το ίδιο το καφενείο και σε μια άκρη της στήνονταν η σκη-

νή, που ήταν συνήθως σανίδες τοποθετημένες πάνω σε ενωμένα τραπέζια. Μετά το ξεφόρτωμα του τσαντηριού ξεφόρτωναν τα σκηνικά, που ήταν τοπία ή εσωτερικοί χώροι ζωγραφισμένοι σε μεγάλα χαρτόνια καθώς και διάφορα επίπλα (τραπέζια, καρέκλες, καναπέδες κλπ.). Τέλος αυτό που μας εντυπωσίαζε και μας μάγευε ήταν, όταν ξεφόρτωναν τις **«φορεσιές»** τους όπως τις λέγαμε τότε, δηλαδή τα κοστούμια τους, τα φορέματά τους γεμάτα μπιχλιμπίδια, χάντρες, φτερά και χρώματα, τα γουναρικά τους, τα καπέλα τους, τις τσάντες τους, τα παπούτσια τους κλπ. Όλα φανταχτερά και πολύχρωμα για τις ανάγκες των θεατρικών παραστάσεων, που μας άφηναν άφωνους. Ρουφούσαμε κυριολεκτικά με όλο μας το είναι τη διαδικασία αυτή εκστασιασμένοι. Κάποιες φορές οι θεατρίνοι βλέποντάς μας να μην ξεκολλά-

με από δίπλα τους μας άφηναν και παρακολουθούσαμε τις πρόβες τους. Η παρακολούθηση των κανονικών παραστάσεων ήταν μεγάλη πολυτέλεια για εμάς. Σπάνια πηγαίναμε με τους γονείς μας και κάπως συχνότερα με κάποιους συγγενείς ή γείτονες, που τους παρακαλούσαμε να μας πάρουν μαζί τους, όταν πήγαιναν στο θέατρο.

Πολλές φορές «τρυπώναμε» κρυφά από τα πλά-

για του τσαντηριού-θέατρου ή αν δεν μπορούσαμε να μπούμε καθόμασταν απλώς απ' έξω και ακούγαμε. Ήχος άνευ εικόνας!

Για πολύ καιρό μετά στα σπίτια μας, στις αυλές μας και στις αλάνες, «παίζαμε» μεταξύ μας τα έργα που είχαμε δει μιμούμενοι τους θεατρίνους και τις θεατρίνες, προσπαθώντας έτσι να κρατήσουμε όσο μπορούσαμε περισσότερο τη μαγεία που είχαμε εισπράξει από την παράσταση που είδαμε ή ακούσαμε.

Αυτό που με ξένιζε περισσότερο απ' όλα, που με άφηνε άφωνο ήταν η μεταμόρφωση των θεατρίνων στη σκηνή. Ενώ όταν τους βλέπαμε να ξεφορτώνουν τα υπάρχοντά τους έμοιαζαν με κοινούς εργάτες και όταν κυκλοφορούσαν στους δρόμους του Πολυγύρου ήταν σαν κοινοί άνθρωποι, πάνω στη σκηνή ήταν τελείως μεταμορφωμένοι! Αργότερα βέβαια έμαθα ότι τα φώτα, τα κοστούμια, οι περούκες, οι εκφράσεις του προσώπου ανάλογα με το ρόλο και κυρίως το βάψιμο του προσώπου (το μακιγιάζ) μεταμόρφωναν τους κοινούς ανθρώπους σε πλάσματα ξεχωριστά, σε πλάσματα άλλου κόσμου, που προσέφεραν τη μαγεία του θεάτρου. Τότε όμως για μένα η μεταμόρφωση ήταν ανεξήγητη. Η θεία όμως η Κυράνου, που

Καφενείο Χαλεπλή. Μετατρέπονταν σε θέατρο για τους πλανόδιους θεατρίνους

όπως είπα είχε γνώση και γνώμη για τα πάντα, διαλάλουμε ότι η μεταμόρφωση των θεατρίνων οφειλόταν αποκλειστικά στο βάψιμο του προσώπου τους. και το βάψιμο αυτό γινόταν με το **φκιασίδ'**. Τρομερό πράγμα! Φοβερό! Ιδού τι έλεγε η θεία η Κυράνου για το φκιασίδ': **«Αυτές οι θιατρίνις κι αφνοί οι θιατρίν(ι) βαζ'ν στα μούτρα τς φκιασίδ'. Για ταυτό αλλάζ'ν τα μούτρα τς. Του φκιασίδ' όμως, πιδιά μ', δεν είναι καλό πράμα· είναι διαβολικό, είναι πρόστυχου πράμα· μακριά, μακριά απ' του φκιασίδ'»**. Πρέπει εδώ να αναφέρουμε ότι το φκιασίδ' (προφανώς από το φκιάνω=κάνω) ήταν καλλυντικό, που το έφτιαχναν κάποιες γυναίκες με διάφορα υλικά, που τα κρατούσαν μυστικά. Δεν ήταν όμως αποδεκτό μια καθώς πρέπει γυναίκα, μια τίμια θεοφοβούμενη γυναίκα να βάζει φκιασίδι στα μούτρα της. Άκουγα συχνά τη μάνα μου να σχολιάζει κάποιες γυναίκες, συνήθως γυναίκες υπαλλήλων που μετατίθονταν στον Πολύγυρο, και να λέει γι' αυτές ότι βάζουν φκιασίδι. **«Σίγουρα θα είχαν αγαπητικό αυτές, σίγουρα δεν ήταν εντάξει γυναίκες»**, συμπέραινε. Το φκιασίδι παρ' όλα αυτά ήταν αυτό κυρίως, που έκανε μαγικούς τους θεατρίνους κι ας ήταν διαβολικό, κι ας ήταν πρόστυχο!

Οι θεατρίνοι κάθε φορά που έρχονταν έμεναν για λίγες μέρες στη μικρή μας πόλη και βέβαια κάθε βράδυ έπαιζαν διαφορετικά έργα. Στην αρχή της βραδιάς έπαιζαν ένα δράμα ή κωμειδύλλιο και μετά έπαιζαν μια μικρή κωμωδία. Τα δράματα ή και τα κωμειδύλλια ακόμα που έπαιζαν ήταν δακρύβρεκτα και είχαν σπαραξικάρδιους τίτλους. Κάποιοι τίτλοι που θυμάμαι ήταν οι εξής: **«Γκρεμισμένη φωλιά»**, **«Η κόρη της αμαρτίας»**, **«Αι δύο ορφανί»**, **«Η Γκόλφω»**, **«Ο αγαπητικός της βοσκοπούλας»**, **«Η Γενοβέφα»**, **«Η άγνωστος»**, **«Εσμέ η Τουρκοπούλα»**, **«Η τύχη της Μαρούλας»** κλπ. Το κλάμα που προκαλούσαν στο κοινό τα έργα αυτά ήταν ειλικρινές και αυθόρμητο. Το κοινό τότε ήταν άμαθο και απαίδευτο στην πλειοψηφία του, αλλά ευαίσθητο. Συνέπασχε, συγκινιόταν ή οργιζόταν ανάλογα με την εξέλιξη του έργου και αντιδρούσε ανάλογα. Ζούσε με όλο του το είναι τα πάθη των ηρώων.

Ακόμα έχω στ' αυτιά μου τον ήχο του κλάματος κάποιων γυναικών που έκλαιγαν με λυγμούς κατά τη διάρκεια της παράστασης.

Μετά το δράμα, όπως είπα, ακολουθούσε μια κωμωδία. Θυμάμαι δυο μονάχα τίτλους κωμωδιών: **«Η δασκάλα και ο μαθητής»** και **«Οι τρεις ... Μαρίκες»!** Συνηθισμένο ήταν να παίζουν κάποιες κωμωδίες με παντομίμα χωρίς ή με ελάχιστα λόγια, που αργότερα έμαθα ότι λέγονταν **«νούτικες κωμωδίες»**. Νούτικος σημαίνει αυτοσχέδιος. Είναι λέξη τούρκικης προέλευσης. Πρέπει λοιπόν να αυτοσχεδίαζαν οι θεατρίνοι ανάλογα προφανώς με το κοινό και τις αντιδράσεις του. Αξέχαστη θα μου μείνει μια σκηνή όπου ένας θε-

ατρίνος παρίστανε πως είχε «κόψιμο». Έπιανε την κοιλιά του, έκανε μορφασμούς, έκανε τις σχετικές κινήσεις με το σώμα του αλλά παρά τις προσπάθειές του δεν έβρισκε μέρος να «ξαλαφρώσει». Αυτό διαρκούσε πολλή ώρα, γινόταν όλο και πιο έντονο με αποτέλεσμα ο κόσμος να χτυπιέται και να ουρλιάζει από τα γέλια. Διασκέδαζαν με όλη τους την ψυχή και με τα παθήματα των ηρώων. Έτσι φεύγανε από το θέατρο βαθιά συγκινημένοι από το δράμα αλλά και με μια υπέροχη ιλαρότητα από την κωμωδία που ακολουθούσε. Κάποιες φορές μετά την κωμωδία, όλος ο θίασος επί σκηνής χόρευε έναν τσάμικο που σείοταν το σανίδι και ο κόσμος παραληρούσε.

Οι θεατρίνοι ήταν μια από τις ελάχιστες ευκαιρίες φυγής από την αφόρητη καθημερινότητα εκείνης της εποχής. Ήταν το φως στο σκοτάδι, ο ήλιος στην καρδιά του χειμώνα, ήταν το νερό της πηγής στον διψασμένο οδοιπόρο. Ήταν η φυγή! Η φυγή έστω της μιας βραδιάς.

Τώρα δεν υπάρχουν πια πλανόδιοι θεατρίνοι, δεν υπάρχουν μπουλούκια. Όσοι όμως τα ζήσαμε θα κουβαλούμε για πάντα στη ψυχή μας την έξαψη και τη μαγεία που μας προσέφεραν.

Αποδίδει θαυμάσια την προσφορά των πλανόδιων θεατρίνων η συγκλονιστική, η μεγάλη **Edith Piaf** στο τραγούδι της **«Le chemin des forains»** (**Το πέρασμα των θεατρίνων**) όπου μεταξύ άλλων λέει:

*«Σκοτώνουν την πλήξη για μια βραδιά οι θεατρίνοι.
Τρυπά το σκοτάδι της νύχτας η λάμψη από τις ασημένιες πούλιες των φορεμάτων τους.*

*Οι χαρωπές τους οι κινήσεις και τα κοστούμια τους
τα θαυμαστά χαράζονται για πάντα στα μάτια των
κατοίκων του χωριού, που σίγουρα θα τους δουν και
στο όνειρό τους εκείνη τη βραδιά».*

Και επίσης ο μεγάλος **Charles Aznavour** απευθυνόμενος στους κατοίκους ενός χωριού μια βραδιά, που πήγαν εκεί οι θεατρίνοι, τους λέει μεταξύ άλλων τα εξής στο συγκλονιστικό τραγούδι του **«Les comediens»** (**Οι θεατρίνοι**):

*«Ελάτε να δείτε τους θεατρίνους, ελάτε να τους δείτε.
Θα αφήσουν βαθιά μες στην καρδιά σας κάτι από τη
μουσική τους, κάτι από τη χαρά τους.*

Ελάτε να δείτε τους θεατρίνους, ελάτε να τους δείτε».

«Ελάτε να δείτε τους θεατρίνους, ελάτε να τους δείτε», φωνάζει ο Aznavour. **«Θα έρtn οι θιατρίν'(ι)»**. **«Ήρταν οι θιατρίν(ι)»**, φωνάζαμε εμείς. Ήταν το «βότσαλο», που τάραζε τα νερά «της λίμνης» της μικρής μας πόλης και τους έδινε ζωή.

Από τότε είδα άπειρους θιάσους και άπειρα θεατρικά έργα. Κανένα όμως δεν ξεπέρασε την πρωτόγνωρη συγκίνηση εκείνης της «Γκόλφως», εκείνης της «Ωραιάς του Πέραν» και των άλλων ηρωίδων και ηρώων, που ζωντάνευαν οι πλανόδιοι θεατρίνοι, οι συμπαθείς «μπουλουκτσίδες».

ΣΑΝ ΑΠΟΨΙ ΤΕΤΟΙΑ ΜΕΡΑ...

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΝΑΤΑΣ - ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΡΟΧΡΙΣΤΟΣ

• *Ειδήσεις, τοπικά νέα, συμβάντα και σχόλια από τα χωριά της Χαλκιδικής, δράσεις και πεπραγμένα του Παγχαλκιδικού Συλλόγου όπως τα διαβάσαμε κι εμείς σε παλιές εφημερίδες της Χαλκιδικής, της Θεσσαλονίκης, των Αθηνών, ακόμη και της Κωνσταντινουπόλεως. Επιδιώξή μας είναι να φιλοξενούμε κάθε φορά όσο το δυνατόν περισσότερες εφημερίδες, σε θέματα που αφορούν τα χωριά της Χαλκιδικής και τον Παγχαλκιδικό, που το καθένα δίνει το κλίμα της εποχής που αναφέρεται.*

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

10 Αυγούστου 1923: ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΠΡΟΣΦΥΤΩΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Καθήκον μας ιερόν και απαραίτητον θεωρούμεν ίνα δημοσία εκφράσωμεν τας θερμάς μας ευχαριστίας και την βαθίαν μας ευγνωμοσύνην προς τον διασπανίων προτερημάτων κεκοσμημένον Υποδιοικητήν Χαλκιδικής κ. Ιωάννην Λαμπρόπουλον μετά του επίσης ευγενεστάτου και συμπαθούς Γραμματέως της Υποδιοικήσεως κ. Ρωτίου Ζογλοπίτου διά το πατρικόν ενδιαφέρον αυτών υπέρ ημών. Επίσης θερμώς ευχαριστούμεν και τον εν Πολυγύρω **εξοχότατον ιατρόν Γεώργ. Παπανικολάου δια την προθυμίαν μεθ' ἧς μας παρέσχε τας πολυτίμους ιατρικάς συμβουλὰς του χωρίς ποτέ να δεχθεί ούτε ελαχίστην αμοιβήν.**

Εν Πολυγύρω τη 31-7-1923 δια τους πρόσφυγας Πολυγύρου Ε.Δ.Τ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΝΕΑ

21 Σεπτεμβρίου 1924: Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Αφίκετο χθες προερχόμενος εξ Αθηνών ο πρώτος Νομάρχης Χαλκιδικής κ. Τζανέτος, ο οποίος αφού παραμείνει επί τινας ημέρας ενταύθα ίνα μετά του κ. Γεν. Διοικητού δια ζητήματα της Νομαρχίας του, θα αναχωρήσει εις Πολύγυρον προς ανάληψιν των καθηκόντων του.

ΦΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4 Αυγούστου 1932: ΠΩΣ ΕΧΕΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΣ

Παρά του Νομιάτρου... ελάβωμεν την εξής απάντησιν: «Εἰς το ὑπό ημερ. 27.. εδημοσιεύθη ὑπό τον τίτλον «μυστηριώδης οφθαλμία», συνταχθέν ως φαίνεται κατόπιν εσφαλμένων πληροφοριών.

Ἡ ἀλήθεια... ἔχει ως εξής: Εἰς το χωρίον... ἔχει πράγματι παρατηρηθεῖ ἀπό πολλῶν ἐτῶν εἰς μέλη οικογενειῶν τινῶν, ὅχι ἀπλῶν οφθαλμία, ἀλλά τύφλωσις, τῆς ὁποίας τὰ αἷτια δὲν ἐξηκριβώθησαν, καίτοι αρ-

κετοὶ των παθόντων ἐξητάσθησαν ὑπὸ ἐιδικῶν καὶ τῆς Θεσ/νίκης καὶ των Αθηνῶν.

Κατὰ το 1928 μετέβην ἐπὶ τόπου μετὰ του... καὶ του ἐιδικοῦ οφθαλμολόγου κ. Γεωργιάδου, ὅστις ἐπισταμένως ἐξήτασε τοὺς πάσχοντας, χωρὶς νὰ δυνηθεῖ καὶ οὗτος νὰ καθορίσει σαφῶς τὴν αἰτίαν τῆς νόσου. Ἢδη ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ πάσχουσιν ἐκ τυφλώσεως δέκα μόνον άτομα, προσβληθέντα κατὰ καιροὺς ἐκ ταύτης ἀπὸ τοῦ 1894 καὶ ἐντεύθεν.

Ὁ Νομιάτρος Χαλκιδικῆς Γ. Παπανικολάκης.

ΦΩΝΗ

ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

10 Ιουλίου 1955: ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗΝ ΜΑΣ

Ὁ κ. Ζάχος Κ. Ευσταθιάδης, συμπατριώτης μας ἐκ Βαρβάρας, κάτοικος ἤδη Θεσσαλονίκης, ὅστις ἐχρη-

μάτισε Πρόεδρος τοῦ Παγχαλκιδικοῦ Συλλόγου μετὰ τον αἰμνηστον Γεώργιον Παπανικολάου, μέχρι τοῦ ἐτους 1916, μας ἀπέστειλε δραχμάς ἑκατὸν ὡς εἰσφοράν τοῦ εἰς τον ἔρανον πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Ἀριστοτέλους ὁμοῦ με δραχμάς τριακοσίας, τας ὁποίας δια τον αὐτὸν σκοπὸν, ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν, ὁ ἐν Καλλιφορνία των Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐγκατεστημένος συμπατριώτης, ἐκ Μαντεμοχωρίων ἔλκων τὴν καταγωγὴν κ. Α. Stadies...

(Για τον π. πρόεδρο του «Παγχαλκιδικοῦ, Ζάχο Ευσταθιάδη, ἡ στήλη μας ετοιμάζει ἐιδικὸ ἀφιέρωμα γιὰ κάποιον ἀπὸ τὰ ἐπόμενα τεύχη του «Παγχαλκιδικοῦ Λόγου»)

25 Σεπτεμβρίου 1955: ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΓΙΓΑΝΤΕΣ

Στρατώνιον 22. Ἰδέαν περὶ των μυθολογικῶν γιγάντων μας ἔδωσε ὁ διεθνὸς φήμης Ἡλίας Λαμπριανίδης, ὅστις... μας κατέπληξεν κυριολεκτικῶς με τὰ ἀπίστευτα νούμερα που παρουσίασεν...

Οὗτος κατ' ἀρχὴν προέβη εἰς ἐπίδειξιν των μύων των, οἱ ὁποῖοι ὠμοῖαζον πρὸς χαλύβδινα ἐξογκώματα καὶ ἐν συνεχείᾳ παρουσίασεν ἐνώπιον πολυπληθοῦς κοινού διάφορα ἐκπληκτικὰ νούμερα. Π. χ. ἐλύγισεν με ευκολίαν σιδηρὰν ράβδον πάχους ἄνω των πέντε

Ὁ Ζάχος Ευσταθιάδης (3ος ἀπὸ ἀριστερὰ) ὡς μέλος Δ.Σ. τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Ἀνδρῶν Θεσσαλονίκης

εκατοστών και την μετέβαλεν εντός ολίγων δευτερολέπτων εις ελατήριο, ωσάν να απρόκειτο περί ράβδου αποτελούμενης εκ κηρού...

Εξηπλώθη εις την γην και επί της κοιλίας του εσήκωσε με ευκολίαν μέγα βαρέλιον πλήρες πετρελαίου. Επί του βαρελίου ετέθη δοκός επί της οποίας προσετέθη το βάρος δώδεκα ανδρών. Κατά την διάρκειαν της ασκήσεως, ο καταπληκτικός Λαμπριανίδης, εξηκολούθη να ομιλή, ενθαρύνων τους θεατάς... Υπό τοιούτου βάρους (άνω των οκτακοσίων οκάδων) αν ήτο άλλος, ασφαλώς θα επολτοποιείτο.

Είναι τιμή δια την Ελλάδα να διαθέτη τοιούτους γίγαντας και ιδιαίτερα τιμή δια την Χαλκιδικήν, διότι ο εν λόγω δεύτερος Κουταλιανός, κατάγεται από τη Μ. Παναγία Χαλκιδικής.

16 Σεπτεμβρίου 1956: Η ΠΑΝΥΓΥΡΙΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ

Κατά την εφετεινήν ζωοπανήγυριν του Αγίου Μάμαντος υπέφερον τα συγκεντρωθέντα διάφορα ζώα εκ δίψης λόγω ανεπαρκείας ύδατος δια το πότισμά των.

Ετέρα σοβαρωτάτη έλλειψις ήτο η ανυπαρξία και στοιχειωδών ουρητηρίων δια τας χιλιάδας των επισκεπτών της.

Νομίζομεν ότι το απαιτηθησόμενον χρηματικόν ποσόν δια την εξασφάλισιν περισσοτέρου ύδατος και την κατασκευήν ουρητηρίων είναι ασήμαντον και συνεπώς η Κοινότης Αγίου Μάμαντος, η οποία τόσα έσοδα έχει εκ της ζωοπανηγύρεως οφείλει να μεριμνήσει σχετικώς.

21 Αυγούστου 1960: ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΔΟΥΡΥΦΟΡΟΣ ΥΠΕΡΑΝΩ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Την 8ην και 45' εσπερινήν της παρελθούσης Πέμπτης οι κάτοικοι της πόλεώς μας παρηκολούθησαν

επί 15 πρώτα λεπτά εις τον ουρανόν της τον Αμερικανικόν δορυφόρον «ΗΧΩ», ο οποίος εφαινετο ως λαμπρός αστήρ πρώτου μεγέθους κινούμενος εκ Δυσμών προς Ανατολάς.

ΦΩΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

15 Αυγούστου 1978: ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΑΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Τεχνίτες από τη Χαλκιδική, που τους παραχώρησαν τα «Μεταλλεία Κασσάνδρας» επετέλεσαν θαυμάσιο έργο, που προκάλεσε τον καθολικό θαυμασμό, και αναστήλωσαν την Αγία Σοφία Θεσσαλονίκης καθώς και τη στοά Μπεζεστενίου στην συμπρωτεύουσα, που χτυπήθηκε απ' τους σεισμούς.

Οι Χαλκιδικιώτες τεχνίτες, ξυλουργοί και υποστηλωτές των στοών των Μεταλλείων Μαδέμ-Λάκου και Ολυμπιάδας, που δούλεψαν με επικεφαλής τον εργοδηγό κ. Νίκο Μήτσιου ήταν οι ακόλουθοι:

Βουζονίκος Λεωνίδας, Μπίλης Ευστράτιος, Μανίκας Ευάγγελος, Σαρίγγελος Βαλσάμης, Παπαγεωργίου Χρήστος (οδηγός), Γαιτάνης Αριστοτέλης, Τσανουσίδης Σταύρος, Γκαμήλης Δημήτριος, Σιμιγλάκης Γεώργιος.

Για το σπουδαίο έργο που επετέλεσαν εκφράστηκαν ευχαριστίες και ευαρέσκεις των υπουργών Β. Ελλάδος και Δημ. Έργων κ.κ. Μάρτη και Ζαρτινίδη στον κ. Μποδοσάκη...

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

27 Ιουλίου 1975: Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Προ ημερών αφίχθη με την οικογένειά του δια να περάση τις διακοπές του σε κάμπινγκ της Χαλκιδικής ο πρωθυπουργός της Ολλανδίας κ. Ντην Γιολ.

* * *

Η δράση του Συλλόγου μας

Επίσκεψη-εκδρομή στα Αρχαία Στάγειρα. Πρώτη παγκόσμια ανακοίνωση από τον δρ. αρχιολογίας Κώστα Σισμανίδη, για την ανεύρεση του τάφου του Αριστοτέλη. Κυριακή 15 Μαΐου 2016.

Την Κυριακή 15 Μαΐου 2016 ο Σύλλογός μας πραγματοποίησε εκδρομή-επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο των αρχαίων Σταγείρων, καθώς και στο θεματικό πάρκο των σημερινών Σταγείρων, με ξεναγούς τον δρ. Αρχαιολογίας κ. Κώστα Σισμανίδη και τον καθηγητή της αστροφυσικής τους ΑΠΘ κ. Σταύρο Αυγολούπη, αντίστοιχα. Μετά την καθιερωμένη ξενάγηση στους ταυτοποιημένους αρχαιολογικούς χώρους (αρχαία αγορά, δεξαμενή, ακρόπολη, βυζαντινός πύργος, ελληνοιστικές οικίες, αρχαίο ιερό, αρχαίο θεσμοφόριο κλπ.) οι εκδρομείς οδηγήθηκαν από τον κ. Σισμανίδη, ο οποίος ας σημειωθεί ότι είναι ο ανασκαφέας των αρχαίων Σταγείρων από 20ετίας, σε ένα πεταλόσχημο κτίριο του οποίου η τοιχοποιία διασώζεται σε ικανό ύψος, και εκεί ανακοινώθηκε σε παγκόσμια πρώτη: Αυτός είναι ο τάφος-ηρώ του Αριστοτέ-

λη, όπου εναποτέθηκε η τέφρα του που μεταφέρθηκε από τη Χαλκίδα όπου είχε πεθάνει το 322 π.Χ. Πρόκειται για εύρημα παγκοσμίου ενδιαφέροντος που έφερε στο φως η επίμονη και συστηματική ανασκαφή του ρέκτη και χαρισματικού αρχαιολόγου κ. Σισμανίδη. Προτού συνειδητοποιήσουν οι παριστάμενοι τη σοβαρότητα των στιγμών που βίωναν, ο κ. Σισμανίδης με πάλλουσα από συγκίνηση την φωνή ανέγνωσε ολόκληρη την άκρως τεκμηριωμένη επίσημη ανακοίνωσή, που θα διάβασε (όπως και έγινε) στο επικείμενο παγκόσμιο συνέδριο στη Θεσσαλονίκη με αφορμή τα 2400 χρόνια από τη γέννηση του μακρινού συμπατριώτη μας, δείχνοντας συγχρόνως τα στοιχεία του οικοδομήματος, του μαρμαροθετήματος και του βωμού. Ήταν πράγματι συγκλονισμός. Ριγήσαμε όλοι.. Σημειώνεται ότι όλα όσα ειπώθηκαν, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό δημοσιεύθηκαν στο προηγούμενο 27ο τεύχος σε άρθρο του κ. Σισμανίδη σελ. 31 και 32. Ο καθηγητής κ. Σταύρος Αυγολούπης σε μια στιγμή συγκινησιακής φόρτισης έσκυψε και φίλησε το χώμα της ταφής, προκαλώ-

ντας ρίγη ελληνικής υπερηφάνειας. Ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Μιχ. Καρτσιώτης, άκρως συγκινημένος, κατεφίλησε τον κ. Σι-σμανίδη και διερμηνεύοντας τα αισθήματα των εκδρομέων, τον συνεχάρη θερμά και τον ευχαρίστησε εκ βάθρων για τη μοναδικότητα των στιγμών που χάρισε σε όλους.

Ακολούθησε η επίσκεψη στο θεματικό πάρκο των σημερινών Σταγείρων, όπου είναι τοποθετημένο από το 1957 ο μαρμαρίνιος ανδριάντας του Αριστοτέλη, έργο του γλύπτη Νικόλα, (βλ. σχετικό άρθρο του κ. Γιάννη Κανατά, στο Παγχαλκιδικό Λόγο τ. 27 σελ. 36-39, Απριλίου-Μαΐου Ιουνίου 2016). Εδώ το λόγο είχε ο καθηγητής κ. Σταύρος Αυγολούπης· εξήγησε τη λειτουργία όλων των εγκατεστημένων πειραματικών εφαρμογών. Στο μαγευτικό δασύλλιο της Αγ. Παρασκευής της Αρναίας γευμάτισαν οι εκδρομείς και το απόγευμα δεν παρέλειψαν να επισκεφθούν τον ναό-μνημείο του Αγ. Στεφάνου της κωμοπόλεως, όπου ο πολιτικός μηχανικός και μέλος του Δ.Σ. κ. Θεόδ. Τσαμούρης, βασικός συντελεστής της αποκατάστασης του ναού μετά την πυρκαγιά της 5ης Σεπτεμβρίου 2005, έκανε συγκινημένους σύντομη ενημέρωση για το ιστορικό του Ναού.

Τους εκδρομείς συνόδευαν εκ μέρους του Δ.Σ. ο πρόεδρος του, ο αντιπρόεδρος κ. Πάνιος Βερροιώτης, ο ταμίας κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος, ο υπεύθυνος της εκδρομής και τα μέλη κ. Θεόδ. Τσαμούρης και Αναστασία Δάφφα.

Πενθήμερη Εκδρομή στη ΠΑΡΟ-ΝΑΞΟ. 28-29-30-31 Μαΐου και 1 Ιουνίου.

Πραγματοποιήθηκε, όπως είχε προγραμματισθεί, η πενήμερη εκδρομή στα δύο ξακουστά νησιά των Κυκλάδων Πάρο και Νάξο με μεγάλη επιτυχία. Δύο διανυκτερεύσεις στην Πάρο και δύο στη Νάξο σε υπέροχα ξενοδοχεία 4*.

Στην Πάρο που ήταν ο πρώτος σταθμός επισκεφτήκαμε και ξεναγηθήκαμε στην περίφημη εκκλησία της Παναγίας Εκατονταπυλιανής, όπου και παρακολουθήσαμε τη Θεία Λειτουργία την Κυριακή 29 Μαΐου. Ξεναγηθήκαμε επίσης στο μουσείο της Εκκλησίας, στο Βαπτιστήρι και στο Αρχαιολογικό μουσείο. Στον ελεύθερο χρόνο μας περιηγηθήκαμε στα στενά σοκάκια της παροικίας. Το μεσημέρι πήγαμε στην Αντίπαρο για φαγητό. Το απόγευμα ήπιαμε τον καφέ μας στη γραφική Νάουσα. Απολαύσαμε ένα υπέροχο δείπνο στο ξενοδοχείο και μετά πήγαμε για ποτό πάλι στη Νάουσα. Την επόμενη μέρα πριν αναχωρήσουμε για Νάξο νωρίς το μεσημέρι, περιηγηθήκαμε στο παραθαλάσσιο χωριό της Πάρου.

Στην Νάξο επισκεφτήκαμε και ξεναγηθήκαμε στην Πορτάρα, μια τεράστια πύλη δίπλα στο λιμάνι, που σώθηκε από το Αρχαίο Ναό του Απόλλωνα. Επισκεφτήκαμε επίσης τη Μητρόπολη, τον Καθολικό Ναό και το κάστρο της Νάξου. Περιηγηθήκαμε στη χώρα, στα υπέροχα γραφικά στενάκια. Το βράδυ μετά το φαγητό στο ξενοδοχείο, απολαύσαμε το ποτό μας στη χώρα, σε ωραία μπαράκια δίπλα στη θάλασσα.

Την δεύτερη μέρα επισκεφτήκαμε τα ορεινά χωριά της Νάξου. Σταματήσαμε στο χωριό Χάλκη στην εκκλησία της Παναγίας και μείναμε αρκετό χρόνο στο γραφικό και γνωστό χωριό Ατίρανθος. Στην επιστροφή μέσα από τα βουνά, σταμάτησαμε στο χωριό Απόλλωνα και είδαμε τα αγάλματα των Κούρων. Το βράδυ στο ξενοδοχείο, έγινε το καθιερωμένο πλέον γλέντι με ορχήστρα και νησιώτικα τραγούδια. Ποτό (προσφορά του πρακτορείου ΑΘΩΣ που συνεργαζόμαστε στις εκδρομές) Χορός και διασκέδαση μέχρι τα μεσάνυχτα. Μια πραγματικά υπέροχη βραδιά.

Την επόμενη ημέρα, τελευταία της εκδρομής, πήραμε στις 09:45 το καράβι, φτάσαμε στον Πειραιά και αμέσως μετά αναχωρήσαμε για Θεσσαλονίκη, γεμάτοι με υπέροχες αναμνήσεις. Η εκδρομή πραγματοποιήθηκε με δύο λεωφορεία και 97 εκδρομείς. Από το Δ.Σ. μετείχαν ο Γεν. Γραμ. Ιωάννης Κοτσάνης, υπεύθυνος της εκδρομής, ο Ταμίας Αβραάμ Παπαδόπουλος και η έφορος Αναστασία Δάφφα.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για του μόνιμους πλέον ξεναγούς μας Γιώργο Κτενίδη και Τάσο Παπαδόπουλο, καθώς επίσης και στην Κατερίνα Βλάχου από τον Ταξίαρχη που με τα μασάλια που μας είπε έδωσε μια ξεχωριστή νότα στην εκδρομή. Τους ευχαριστούμε θερμά.

Ι. Κ.

Μεγάλη μουσικοχορευτική εκδήλωση στο θεατράκι του 1ου Λυκείου Πανοράματος με θέμα «Το τραγούδι και ο χορός από την εποχή του Αριστοτέλη μέχρι σήμερα». Τετάρτη βράδυ 8 Ιουνίου 2016.

Μεγάλη εκδήλωση οργάνωσε ο Σύλλογός μας το βράδυ της 8ης Ιουνίου 2016 στο θεατράκι του 1ου Λυκείου Πανοράματος σε συνεργασία με το δήμο Πυλαίας-Χορτιάτη, με θέμα "Το τραγούδι και ο χορός από την εποχή του Αριστοτέλη μέχρι σήμερα". Την εκδήλωση εμπνεύστηκε, έγραψε το σενάριο και σκηνοθέτησε ο καθηγητής Φυσικής Αγωγής και χοροδιδάσκαλος του συλλόγου μας κ. Θεόδωρος Φλώρος, η οποία προετοιμάστηκε και υλοποιήθηκε με τη βοήθεια του ειδικού Γραμματέα και υπεύθυνου των χορευτικών τμημάτων του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Αστέριου Λυρτζή.

Ήταν μια φαντασμαγορική μουσικοχορευτική παράσταση αφιερωμένη σε όλες τις Ιστορικές στιγμές του έθνους μας που τα είχε όλα και ταξίδεψε τους θεατές με μαγικό τρόπο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Μεταξύ άλλων ακούστηκαν αποσπάσματα από ποιήματα της Σαπφούς, κείμενα από την εποχή του Βυζαντίου, την Άλωση της Πόλης, την Επανάσταση του 1821, το Μακεδονικό Αγώνα, τη Μικρασιατική Καταστροφή και τη Γενοκτονία των Ποντίων, την Κατοχή, τον Εμφύλιο με το τραγούδι του «νεκρού αδελφού», όπου το σκετσάκι που ετοίμασε ο κ. Φλώρος αποδόθηκε άψογα από την κ. Ντελή Ζωή στο ρόλο της μάνας και από τους κ. Μπάμπα Βαγγέλη και Κανδύλα Γιάννη στο ρόλο των αδελφών, μέχρι την ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη, αλλά και τη μουσικοχορευτική περιήγηση στην Ελλάδα του σήμερα.

Καλωσόρισμα στην έναρξη της εκδήλωσης απηύθυνε ο Ειδικός Γραμματέας του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Αστέριος Λυρτζής, ενώ χαιρετισμούς απηύθυναν προς τους παρευρισκόμενους ο δήμαρχος Χορτιάτη - Πυλαίας κ. Ιγνάτιος Καϊτεζίδης, ο πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Μιχάλης Καρτσιώτης και ο εμπνευστής της εκδήλωσης κ. Θεόδωρος Φλώρος. Την απαγγελία και την καλλιτεχνική ανάγνωση των ποιητικών και πεζών κειμένων έκανε με άψογο τρόπο η εκπαιδευτικός κ. Ντάνη Δωρή.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του συλλόγου μας ευχαριστεί ιδιαίτερα την κ. Ραφαέλλα Μάνου από το Χορευτικό Όμιλο Τρικάλων, για την καταπληκτική χορογραφία της στον Αρχαιοελληνικό χορό και τις πάμπολλες πρόβες που έκανε μαζί με το νεανικό τμήμα του Συλλόγου μας, καθώς και όλους τους χορευτές και χορεύτριες των συλλόγων που συμμετείχαν: ΜΑΣ «Ομβριανός» Πετροκεράσων, Σαρακατσάνων φοιτητών του ΑΠΘ, Ένωσης Ποντίων Πανοράματος, τους μικρούς Πόντιους που απέδωσαν θαυμάσια τον πυρρήσιο χορό και φυσικά τους

χορευτές του Συλλόγου μας. Τέλος ευχαριστούμε τους μουσικούς, οι οποίοι συμμετείχαν φιλοκερδώς στις ενότητες από την κατοχή έως την εισβολή της τηλεόρασης στα σπίτια των σύγχρονων Ελλήνων.

(Βλέπετε και σελίδα 48)

Σ. Λ.

Ο εορτασμός της 195ης επετείου της μάχης των Βασιλικών (καπετάν Χάψας) του 1821. Κυριακή 12 Ιουνίου 2016.

Γιορτάστηκε και εφέτος στην Ι. Μονή της Αγ. Αναστασίας και στο εκεί μνημείο, με την επιβαλλόμενη επισημότητα η επέτειος της μάχης των Βασιλικών της 10ης Ιουνίου 1821 και του ολοκαυτώματος της Μονής. Την όλη οργάνωση είχε για τρίτη χρονιά η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής, στην οποία ο Σύλλογός μας έχει ματαβιάσει από το 2014 την φροντίδα και την ευθύνη του εορτασμού της επετείου (βλ. απόφαση Δ.Σ. σελ. 42 τ. 23 του περιοδικού μας), συνεπικουρούμενη από τους τρεις Δήμους: Πολυγύρου (Γαλάτιστα), Θέρμης (Βασιλικά) και Σιθωνίας (Συκιά) και φυσικά τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο.

Το πρωί, στο Καθολικό της Μονής, μετά τη Θεία Λειτουργία εψάλη μνημόσυνο, χοροστατούντος του σεβ. Μητροπολίτου Μιλήτου και ηγουμένου της Μονής κ.κ. Αποστόλου, παρουσία των επισήμων προσκεκλημένων, υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των ηρωικών πεσόντων στη φοβερή εκείνη μάχη, του καπετάν Χάψα και των παλικαριών του και των αναιρεθέντων κληρικών και λαϊκών στον χαλασμό εκείνο. Ακολούθησε η εκφώνηση του πανηγυρικού από τον θεολόγο, κ. Δημ. Ρήγα. Στη συνέχεια οι επίσημοι και ο κόσμος κατευθύνθηκαν στο χώρο του μνημείου, όπου εψάλη επιμνημόσυνη δέηση και κατετέθηκαν στεφάνια. Παρούσα και η μεικτή χορωδία του Παγχαλκιδικού που έψαλε δυο πατριωτικά τραγούδια. Το ένα εξυμνούσε τον Εμμ. Παπά και το άλλο τον Χάψα. Τον αποχαιρετισμό έκανε ο πρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Μιχ. Καρτσιώτης, ο οποίος υπενθύμισε ότι το όλο μνημείο, με τον ανδριάντα του καπετάν Χάψα και την αναπαράσταση της μάχης (έργα του γλύπτη καθηγητή της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π. Θ. κ. Γεωργίου Τσάρα) μαζί με όλα τα παρακολούθημα, στήθηκε με πρωτοβουλία και δαπάνη του Παγχαλκιδικού Συλλόγου το 1998, και στο εκεί οστεοφυλάκιο μεταφέρθηκαν και φυλάσσονται τα ιερά κόκκαλα των ηρώων που έπεσαν στο πεδίο της τιμής το 1821. Επίσης τόνισε για άλλη μια φορά ότι ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος, όπως είχε ανακοινωθεί από πέρυσι, ύστερα από 20 και πλέον έτη που είχε την ευθύνη της οργάνωσης και του συντονισμού της ετήσιας αυτής εθνικής εκδήλωσης, παρέδωσε πλέον από προπερύσι την σκυτάλη της διοργάνωσης της εκδήλωσης στην Αντιπεριφέρεια της Χαλκιδικής με συνδιοργανωτές τους τρεις Δήμους: Πολυγύρου, Θέρμης και Σιθωνίας. Ο Παγχαλκιδικός δεν αποκόπτεται από τον εορτασμό αλλά κρατάει για τον εαυτό του τη φροντίδα και τη δαπάνη της τέλεσης του θρησκευτικού μνημοσύνου υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των θυσιασθέντων για την Πατρίδα, το οποίο θα τελείται εξ ονόματος όλων, όπως μέχρι σήμερα.

Η Περιφερειακή Ενότητα της Χαλκιδικής και οι τρεις Δήμοι, είναι ισχυροί και σταθεροί δημόσιοι θεσμοί-πυλώνες, που επάνω τους μπορεί να στηριχθεί η πραγματοποίηση του ετήσιου εορτασμού μιας τόσο μεγάλης Εθνικής Επετείου, ώστε να έχει συνέχεια.

Απώτερη επιδίωξη ας είναι, να γίνει σχετική πρόταση, προς την Κυβέρνηση, ώστε η γιορτή αυτή να αναγνωρισθεί από την πολιτεία ως επίσημη τοπική εθνική εορτή. Μόνο έτσι θα

διατηρηθεί στο διηνεκές η μνήμη των ηρώων και θα αναγνωρισθεί η συμβολή της Χαλκιδικής στον αγώνα υπέρ της ανεξαρτησίας του 1821.

Η τελετή έληξε με τον Εθνικό Ύμνο.

Στη συνέχεια υπό την σκιά των πεύκων παρετέθη λιτή δεξίωση από τον αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Ιωάννη Γιώργο. Στην τελετή παρέστησαν και κατέθεσαν στεφάνια: Εκ μέρους της Κυβερνήσεως ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Ν. Παρασκευόπουλος, Εκπρόσωποι των Δημάρχων Πολυγύρου ο αντιδήμαρχος κ. Χρ. Βορδός, Σιθωνίας η Δημοτική Σύμβουλος υπεύθυνη Δημοσ. Σχέσεων του Δήμου κ. Μαρία Λαθούρη-Πάργα, Θέρμης ο κ. Στέλλιος Δούμπλιος Πρόεδρος της Κοινότητας Βασιλικών, εκπρόσωποι των στρατιωτικών Αρχών και των Σωμάτων ασφαλείας αιρετοί εκπρόσωποι των γύρω Κοινοτήτων κ.α. Την τελετή «στόλισε» και η παρουσία αντιπροσωπείας μαθητών του Γυμνασίου Γαλάτιστας με τη σημαία του Σχολείου τους, τη σημαία της Επανάστασης του 1821 και με συνοδό τον Γυμνασιάρχη τους κ. Φλώριο Κρητικό. Συγχαρητήρια κ. Γυμνασιάρχα, συγχαρητήρια παιδιά. Θα σας περιμένουμε και του χρόνου.

Τελετάρχης ήταν ο κ. Δημήτριος Λοκοβίτης, ενώ για τον ευπρεπισμό του χώρου μερίμνησε εφέτος αυθόρμητα και με αποτελεσματικότητα το μέλος του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού κ. Θεόδωρος Τσαμούρης και ο Δήμος Πολυγύρου (Κοινότητα Γαλάτιστας). Όπως κάθε χρόνο όμως την τελευταία πινακίδα έβαλε ο μόνιμος κοσμήτορας του μνημείου και επίτιμο μέλος του Παγχαλκιδικού, συνταξιούχος εκπαιδευτικός κ. Αστέριος Σαμαράς, από τον Γαλαρινό.

Η Χορωδία μας στη Δράμα. Συμμετοχή στο 21ο Χορωδιακό Φεστιβάλ της πόλεως. Σάββατο 25-6-2016.

Η χορωδία μας, καλεσμένη από το Δήμο Δράμας, ταξίδεψε στην όμορφη αυτή πόλη και πήρε μέρος στο 21ο Χορωδιακό Φεστιβάλ Δράμας που διοργανώνεται κάθε χρόνο με την ευκαιρία του εορτασμού της απελευθέρωσης της πόλεως από τον οθωμανικό ζυγό τον Ιούλιο του 1913. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ είναι το όνομα του ετήσιου πολυήμερου αυτού εορτασμού. Εκεί τραγούδησε μαζί με άλλες τρεις χορωδίες: των Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Ν. Δράμας, τη Θουκιδίδεια Δημοτική χορωδία του Δήμου Αλίμου Αττικής και την τοπική Δημοτική Χορωδία. Μαέστρος μας ο κ. Νίκος Καλαϊτζής και πιανίστας ο κ. Σάκης Δερμιτζάκης με σολίστ τον κ. Γιώργο Ζιούπο.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Ωδείο, μια αίθουσα καινούργια 400 θέσεων, υπέροχη, με όλα τα παρακολούθημα της αστραφτερά και προπαντός δροσερή, αφού το θερμόμετρο έξω έδειχνε 38 βαθμούς.

Η αίθουσα ήταν γεμάτη, και η απόδοση των χορωδιών θαυμάσια. Παρόντες: ο Δήμαρχος της πόλεως κ. Χριστόδουλος Μαρσάκος, ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού κ. Τερζής και ο πρόεδρος της χορωδίας Δράμας κ. Παναγιώτης Ματάκος. Και οι τρεις χαιρέτισαν την εκδήλωση, μας καλωσόρισαν και μας υποδέχθηκαν με θερμά λόγια.

Σημειώνουμε την ιδιαίτερη θερμή υποδοχή που μας επεφύλαξε τόσο ο κ. Ματάκος όσο και ο μαέστρος της Δραμινής χορωδίας, ο κ. Γ. Μπούρας, φίλος του κ. Γιάννη Καραμίχου, ο οποίος και είχε μεσολαβήσει για την πρόσκληση.

Σε όλες τις χορωδίας απονεμήθηκαν ανθοδέσμες, αναμνηστικά διπλώματα και τιμητικές πλακέτες, μέσα σε χειροκρο-

τήματα και σε ένα ιδιαίτερα θερμό κλίμα. Από πλευράς του δικού μας Συλλόγου προσφώνησε ο πρόεδρος κ. Μιχ. Καρτσιώτης. Ευχαρίστησε για την τιμητική πρόσκληση, επαίνεσε τη Δράμα για τον πλούσιο εορτασμό όπως αξίζει στην ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, αναφέρθηκε στη ματωμένη ιστορία της και τα δεινά της, αλλά και στην φήμη της πόλης με τη θρυλική ποδοσφαιρική ομάδα της ΔΟΞΑΣ τη δεκαετία του 1950, και στη σύγχρονη εικόνα της που την κατατάσσει στις ομορφότερες πόλεις της πατρίδας μας.

Στο τέλος ανέβηκαν όλες οι χορωδίες στη σκηνή, τραγούδησαν: «Ω, Ελευθερία μάννα των λαών...» υπό την διεύθυνση και των τεσσάρων μαέστρων και ανέβασαν στα ύψη την «εθνική αδρεναλίνη» όλων μας. Τα συγχαρητήρια με τη λήξη δόθηκαν σε όλους τους συντελεστές πληθωρικά.

Στη δεξίωση που ετοιμάστηκε στο τέλος για όλους μας δεν μπορέσαμε να πάμε γιατί η ώρα είχε περάσει, 23.30'. Ζητήσαμε

συγγνώμη από τους διοργανωτές και πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Άφιξη στη Θεσσαλονίκη ώρα 2.00' μεσάνυχτα.

Η συμμετοχή του χορευτικού μας σε εκδηλώσεις του καλοκαιριού 2016.

Οι εμφανίσεις του χορευτικού μας το καλοκαίρι:

1. Στο Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών Βορείου Ελλάδος με τίτλο «Καλώς Ανταμωθήκαμε» στη Νέα Τρίγλια του Δήμου Νέας Προποντίδας. Χορέψαμε στο γήπεδο Νέας Τρίγλιας καλεσμένοι από το Δήμο Νέας Προποντίδας.
2. Στα Ουρανοπολίτικα 2016. Χορέψαμε στον αύλειο χώρο του Δημοτικού σχολείου Ουρανούπολης, καλεσμένοι από το χοροδιδάσκαλο Γιώργο Μπαραχάνο και την ενορία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Ουρανοπόλεως.
3. Την Κυριακή 28/8 χορέψαμε στο Νέο Μαρμαρά, καλεσμένοι από τον τοπικό πολιτιστικό Σύλλογος Προικόννησος.

* * *

Η δράση άλλων Συλλόγων και φορέων

Του Συλλόγου Πολυγυρινών Θεσσαλονίκης Ο ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

Ο Σύλλογος Πολυγυρινών Θεσ/νίκης «Ο ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ», από το έτος 1989, που είναι και το έτος της ιδρύσεώς του και μέχρι σήμερα είχε στενή συνεργασία με το Δήμο Πολυγύρου καθώς και με τους τοπικούς Συλλόγους και άλλους φορείς, προσφέροντας ποικιλοτρόπως τις υπηρεσίες του και την οικονομική του βοήθεια στην πόλη μας.

- Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας, μετά από πρόσκληση του Δήμου Πολυγύρου, τα μέλη του Δ.Σ., μαζί με πολλά άλλα μέλη του Συλλόγου, παραβρέθηκαν την 19η Δεκεμβρίου 2015, στην τελετή των εγκαινίων του ανακαινισμένου κλειστού Δημοτικού Θεάτρου Πολυγύρου και των αποκαλυπτηρίων της καλλιτεχνικής γλυπτικής σύνθεσης, που στήθηκε με δαπάνη του Συλλόγου μας, στον προαύλιο χώρο του Δημοτικού Θεάτρου και συμβολίζει τους άρρηκτους δεσμούς του Συλλόγου μας με τη γενέτειρα πόλη μας, τον Πολύγυρο.

- Σ' αυτή την τελετή, ο Δήμαρχος Πολυγύρου απένειμε στον Σύλλογό μας, τιμητική πλακέτα καθώς και αντίγραφο ζωγραφικού πίνακα του ιστορικού γραμματοσήμου, που κυκλοφόρησαν τα ΕΛΤΑ το έτος 1988 και παριστάνει τις «Εξι Βρύσες Πολυγύρου», σαν απόδοση τιμής προς το Σύλλογό μας για το κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτισμικό έργο του και την συνεχή και αδιάλειπτη προσφορά του στην πόλη του Πολυγύρου.

- Στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση, που έγινε στην «ΕΣ-ΤΙΑ» του Παγκαλκιδικού Συλλόγου Θεσ/νίκης, στις 13/5/2016, πραγματοποιήθηκε η ανανέωση του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Το ανανεωμένο Δ.Σ. αποτελείται από την Πρόεδρο Μπουλάκη-Λυπηρίδη Μαρία, τον Αντιπρόεδρο Τσίκουλα Ιωάννη, τον Γ. Γραμματέα Βερροιώτη Πάνο, τον Ταμία Κελιαφάνο Απόστολο και τα μέλη Τσαμουρτζή Μαρία, Τσολοδήμο Κων/τίνο και Δημηνά Αθανάσιο.

Η Εξελεγκτική Επιτροπή αποτελείται από τον Πρόεδρο Κουκουμπή Θεοδόσιο και τα μέλη Μπαντέ Πόπη και Μπουλάκη Θωμάη.

- Μετά το πέρας των εργασιών της Γεν. Συνέλευσης ακολούθησε συνεστίαση των παρευρισκομένων μελών σε παρακείμενο εστιατόριο.

Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν, αποφασίστηκαν και στη συνέχεια δρομολογήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν, ήταν :

- Η διάθεση 25.000 ευρώ στο Δήμο Πολυγύρου, υπό μορφή δωρεάς, για την ανακαίνιση του παλαιού Παιδικού Σταθμού Πολυγύρου, που βρίσκεται στην τοποθεσία «Κότσαλα».
- Η ολοκλήρωση της συγγραφής, της εκτύπωσης και διάθεσης, δωρεάν, του βιβλίου της 25/ετούς πορείας του Συλλόγου, σε όλα τα μέλη, τους εκπροσώπους δημοσίων και ιδιωτικών φορέων και συλλόγων της Χαλκιδικής και της Θεσσαλονίκης και σε όσους τίμησαν, βοήθησαν και προέβαλαν το έργο του Συλλόγου, όλα αυτά τα χρόνια.
- Η διάθεση 1.000 ευρώ, υπό μορφή χορηγίας και συμβολικής βοήθειας προς τον Αθλητικό Όμιλο Πολυγύρου, που δραστηριοποιείται στην πόλη μας με πληθώρα τμημάτων, διαφόρων αθλημάτων, επιτελώντας μέγιστο κοινωνικό και αθλητικό έργο προς την κοινωνία και ιδιαίτερα προς την νεολαία του Πολυγύρου.
- Η διάθεση 500 ευρώ, υπό μορφή δωρεάς στην Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ιερού Ναού του Αγίου Αθανασίου Πολυγύρου για την αγορά πλακιδίων για την επιστροφή του δαπέδου του ναού.
- Η διοργάνωση μουσικής βραδιάς, που πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 13 Ιουλίου 2016, στα πλαίσια του 8ου Φεστιβάλ του Δήμου Πολυγύρου, με θέμα : «Μουσικές περιπλανήσεις». Το μουσικό πρόγραμμα επιμελήθηκε και παρουσίασε με μεγάλη επιτυχία ο Κώστας Τσολοδήμος με τη μουσική συντροφιά του, που αποτελείται από καλλιτέχνες γνωστούς κι αγαπημένους από τις μουσικές μας εκδηλώσεις των τελευταίων χρόνων.
- Σ' αυτή την εκδήλωση οι εκπρόσωποι του Αθλητικού Ομίλου Πολυγύρου (Α.Ο.Π.), απένειμαν τιμητική πλακέτα στον Σύλλογό μας για την οικονομική βοήθεια που τους παρείχε στην προσπάθειά τους για την αναβάθμιση του αθλητικού πνεύματος προς το καλό της νεολαίας του Πολυγύρου.
- Εξαιρετικά μεγάλη υπήρξε η συνδρομή του ικανότατου, ακούραστου και πάντα πρόθυμου, Γιώργου Διαμαντουλάκη στην όλη διοργάνωση και τον συντονισμό της μουσικής μας εκδήλωσης.

σης αλλά και στην έκδοση και διακίνηση του βιβλίου μας.

- Στην εκδήλωση αυτή έγινε και η πρώτη περιληπτική παρουσίαση του βιβλίου του Συλλόγου.

**Ο Γ. Γραμματέας
Βερροιώτης Πάνος**

Του Συλλόγου των απανταχού Ταξιαρχιωτών ΧΟΡΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ 28-2-2016

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία, αλλά μικρή συμμετοχή των μελών μας, ο ετήσιος χορός του Συλλόγου μας το μεσημέρι της Κυριακής 28 Φεβρουαρίου 2016 στην ταβέρνα «ΜΟΥΣ-ΤΑΚΑΣ», στα Βασιλικά, όπου παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος μας κ. Ζωγράφος, ο τοπικός σύμβουλος του χωριού μας κ. Ξάκης και ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ» κ. Καρτσιώτης.

Η καλή μουσική και η διάθεση των συμμετεχόντων συνετέλεσαν ώστε να πραγματοποιηθεί ένα πολύ ωραίο γλέντι.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 13,14,15 Μαΐου 2016

Μια ακόμη καταπληκτική τριήμερη εκδρομή του Συλλόγου μας στο Μεσολόγγι πραγματοποιήθηκε στις 13,14,15 Μαΐου 2016, με το παρακάτω συνοπτικό πρόγραμμα:

Την πρώτη μέρα μετά από μικρές στάσεις και πέρασμα από το Αγρίνιο φτάσαμε στο ξενοδοχείο μας απέναντι από τον κήπο των Ηρώων στο Μεσολόγγι, το σύμβολο εθνικής αναφοράς. Το απόγευμα και το βραδάκι περιηγηθήκαμε, φάγαμε και κάναμε βραδινές καντάδες στο Μεσολόγγι.

Τη δεύτερη μέρα αναχωρήσαμε για την πανέμορφη διαδρομή περιμετρικά της λίμνης Τριχωνίδας: Παναιτώλιο - Θέρμο - Γαβαλού κλπ και επισκεφτήκαμε το Μοναστήρι του Κοσμά του Αιτωλού και την εκκλησία της Παναγίας Ελεούσας. Το μεσημέρι επισκεφτήκαμε το Αιτωλικό, που αποκαλείται και «μικρή Βενετία». Μετά από μια περιήγηση στο Αιτωλικό με το λεωφορείο, επισκεφτήκαμε τον Ι.Ν. των Ταξιαρχών με το ιστορικό πηγάδι και τον τάφο της κυρά-Βασιλικής του Αλή Πασά. Συνεχίσαμε με βόλτα, καφέ, φαγητό κλπ στο Αιτωλικό. Το απόγευμα επιστρέψαμε στο Μεσολόγγι για ξεκούραση και το βραδάκι αναχωρήσαμε για το νησάκι της Τουρλίδας, όπου χαρήκαμε το ηλιοβασίλεμα και γλεντήσαμε σε ταβέρνα με ζωντανή μουσική, καλό φαγητό και αρκετό χορό.

Την τελευταία μέρα, μετά το πρωινό, επισκεφτήκαμε στην κεντρική πλατεία του Μεσολογγίου το Μουσείο Ιστορίας και Τέχνης, το οποίο στεγάζεται σε ένα νεοκλασικό, διώροφο κτίριο του 1931, που έχει το όνομα του γενναίου Σουλιώτη αγωνιστή, Μάρκου Μπότσαρη, όπου ξεναγηθήκαμε για περίπου μια ώρα. Μετά από περιήγηση στους δρόμους και στις πλατείες του Μεσολογγίου, όπου είδαμε το σπίτι - μουσείο Τρικούπη, το σπίτι και το άγαλμα του Κωστή Παλαμά κλπ, αναχωρήσαμε για τα Γιάννενα, όπου φάγαμε το μεσημεριανό μας φαγητό πριν πάρουμε το δρόμο της επιστροφής για Θεσσαλονίκη, όπου φτάσαμε νωρίς το βράδυ μετά από μια ενδιάμεση στάση για καφέ, φορτωμένοι με θαυμάσιες εντυπώσεις και γεμάτες τις «μπταρίες» μας.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Ο Σύλλογός μας προγραμματίζει για το πρώτο Σάββατο του Σεπτεμβρίου 3/9/2016, το «9ο Αντάμωμα των Απανταχού Ταξιαρχιωτών με τους μόνιμους κατοίκους και τους φίλους του χωριού μας».

- Τέλος για τα μέσα Σεπτεμβρίου ο Σύλλογός μας προγραμματίζει τετραήμερη εκδρομή στη Σκύρο.

Για όλες τις εκδηλώσεις τα μέλη μας ενημερώνονται με sms. Φυσικά όπως πάντα όλοι μπορούν να ενημερώνονται και να αντλούν περισσότερες πληροφορίες για το Σύλλογο και το χωριό μας, από την Ιστοσελίδα του Συλλόγου των Απανταχού Ταξιαρχιωτών Χαλκιδικής, στη διεύθυνση <http://www.taxiarchis.net>, το facebook του Συλλόγου, το κανάλι του Συλλόγου στο youtube/taxiarchisdotnet όπου μπορούν να δουν όλα τα ανηρτημένα βίντεο.

Λυρτζής Αστέριος

Πρόεδρος Συλλόγου Απανταχού Ταξιαρχιωτών Χαλκιδικής

Δραστηριότητες σχολικών συμβούλων, δασκάλων και μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής.

Ο Σχολικός Σύμβουλος, 3ης Περιφέρειας Χαλκιδικής, Δρ. Απόστολος Παρασκευάς σε συνεργασία, με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους, τη Διεύθυνση Α/θμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής, το ΚΠΕ Αρναίας και την υποστήριξη του Δήμου Αριστοτέλης και της Ιεράς Μητρόπολης Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου, υλοποίησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα: «Εκπαιδευτική Αξιοποίηση Αρχαιολογικών χώρων & Μουσείων της Βορειοανατολικής Χαλκιδικής από τα Δημοτικά Σχολεία της 3ης ΠΕ Χαλκιδικής». Σκοπός του ετήσιου προγράμματος ήταν η εκπαιδευτική αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων της ΒΑ Χαλκιδικής από τους μαθητές και εκπαιδευτικούς των Δ.Σ. της 3ης ΠΕ Χαλκιδικής, μέσω βιωματικών και συνεργατικών δράσεων. Στα πλαίσια ολοκλήρωσης του προγράμματος αλλά και του εορτασμού του έτους Αριστοτέλη υλοποιήθηκε ανοικτή εκδήλωση για το κοινό την 1η Ιουνίου 2016, στο Αριστοτέλειο Πνευματικό Κέντρο Ιερισσού, όπου οι 411 μαθητές με τους 37 εκπαιδευτικούς από τα 11 συμμετέχοντα σχολεία (Γαλάτιστας, Στανού, Αρναίας, Νεοχωρίου, Παλαιοχωρίου, Σταγείρων-Στρατωνίκης, Βαρβάρας, Ολυμπιάδας, 1ο Ιερισσού, Νέων Ρόδων και Ουρανούπολης). Επιπλέον λειτούργησε ανοικτή έκθεση με τα έργα των μαθητών.

Επίσης με πρωτοβουλία των Σχολικών Συμβούλων της 1ης και 2ης Εκπ. Περιφέρειας χαλκιδικής κ.κ. Γεωργίου Μπότσα και Ευαγγέλου Κελεσίδη, από το σχολ. έτος 2014-2015 δημιουργήθηκε στη Χαλκιδική δίκτυο τοπικής Ιστορίας με τίτλο: «Η Χαλκιδική στο διάβα του χρόνου», με σκοπό να γνωρίσουν καλά οι μαθητές την ιστορία τους τόπου τους. Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας από 12 διευθυντές σχολείων και δασκάλους η οποία με την καθοδήγηση των σ.σ. ασχολήθηκε με τις θεματικές ενότητες: Μυθολογία, Αρχαία χρόνια. Βυζαντινά χρόνια. Τουρκοκρατία και επανάσταση. Νεότερα χρόνια και προσφυγιά. Λαογραφία. Χρήση των νέων τεχνολογιών.

Κατά το πρώτο έτος οι μαθητές των σχολείων με την καθοδήγηση των δασκάλων τους παρήγαγαν πλούσιο υλικό που παρουσιάστηκε στο «Φεστιβάλ τοπικής ιστορίας» στις 28-6-2015 στον Αγ. Μάμα και βρίσκεται αναρτημένο στη δ/νση <http://h-diktyo.wikidot.com/>.

Κατά το δεύτερο έτος λειτουργίας του δικτύου 2015-2016 πραγματοποιήθηκαν σειρά επιμορφωτικών σεμιναρίων για την καλύτερη επιστημονική κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε θέματα της τοπικής ιστορίας.

Ειδικότερα πραγματοποιήθηκαν οι εξής επιμορφωτικές ημερίδες:

Στις 22 Μαρτίου 2016 στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας

Ολύνθου από τους αρχαιολόγους: Ακτσελή Δήμητρα, Γκατζογία Ευγενία και Βασιλείου Σπύρο.

Στις 28 Μαρτίου 2016 στο σπήλαιο των Πετραλώνων από τους αρχαιολόγους: Μιχελάκη Χριστίνα και Σύρο Αναστάσιο.

Στις 4 Απριλίου 2016 στο Κέντρο Βυζαντινού Πολιτισμού «Ιουστινιανός» από τους αρχαιολόγους: Τσανανά Αικατερίνη, Στούμπου Ελένη και Αλμπέρτη Νικόλαο.

Στο ιστότοπο <http://h-diktyo.wikidot.com/> είναι ανηρτημένο το εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε και είναι διαθέσιμο στο κοινό.

Σ.Σ. Εμείς ως Παγχαλκιδικός Σύλλογος ευχαριστούμε και συγχαιρούμε τους σχολικούς συμβούλους, τους διευθυντές

και τους δασκάλους των Σχολείων για τους κόπους που καταβάλλουν για την αρτιότερη εκπαίδευση των παιδιών μας και δηλώνουμε συμπαραστάτες σε κάθε τους προσπάθεια. Μικρή απόδειξη είναι η αποστολή σε όλα τα Σχολεία (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια) του βιβλίου «Προσωπογραφία των αγωνιστών του 1821 από τη Χαλκιδική» του αρχαιολόγου κ. Νίκου Παπαοικονόμου όπου μέσα στις 650 σελίδες του περιλαμβάνονται βιογραφικά 1300 αγωνιστών της Χαλκιδικής το 1821 από 63 χωριά της. Εκεί καθένας θα βρει τα ονόματα και τη δράση των αγωνιστών του δικού του χωριού με το όνομα και τη δράση του. ΚΑΛΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ.

Το Δ.Σ.

* * *

Νέα της Χαλκιδικής μας

Γράφει και επιμελείται ο Γιώργος Διαμαντουλάκης

Παρουσίαση βιβλίου για τον Αριστοτέλη

«Ο Αριστοτέλης – Αναζήτηση της Ιδανικής Πόλης & Η Γέννηση της πολιτικής επιστήμης» είναι ο τίτλος του δώτου βιβλίου του Θανάση Μπαντέ, που παρουσιάστηκε στην Ιερισσό την Πέμπτη 11 Αυγούστου με οργανωτές τον Δήμο Αριστοτέλη και τη Συντακτική Επιτροπή του Περιοδικού «Κύτταρο Ιερισσού».

Για το βιβλίο μίλησε η εκπαιδευτικός Άννα Λαγόντζου, η φιλόλογος Ευαγγελία Λαγόντζου και η τραπεζικός υπάλληλος Μαρία Λαγόντζου.

Στην κυκλοφορία ο οδικός άξονας Ποτίδαιας-Κασσανδρείας

Στην κυκλοφορία παραδόθηκε στις 13 Ιουνίου από τον Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας Απόστολο Τζιτζικώστα ο οδικός άξονας Ποτίδαια – Κασσανδρεία της Χαλκιδικής, συνολικού προϋπολογισμού 63 εκ. ευρώ, ένα από τα σημαντικότερα έργα που αναμορφώνει το οδικό κύκλωμα της χερσονήσου της Κασσάνδρας. Ο οδικός άξονας είναι μήκους 17,5 χλμ. με δυο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση και δυο νέους κόμβους, στη Νέα Φώκαια και στην Κασσάνδρεια.

Τον αγιασμό του νέου δρόμου τέλεσε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ.κ. Νικόδημος, ενώ στην τελετή παρέστησαν μεταξύ άλλων ο Περιφερειάρχης κ. Απόστολος Τζιτζικώστας, ο Βουλευτής Χαλκιδικής της ΝΔ, Γιώργος Βαγιωνάς, ο Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής και αρμόδιος του τομέα Υποδομών και Δικτύων Γιάννης Γιώργος, ο αρμόδιος Περιφερειακός Σύμβουλος για τα Τεχνικά Έργα της ΠΚΜ Στάθης Αβραμίδης, οι Δήμαρχοι Κασσάνδρας Βασίλης Κυρίσης και Νέας Προποντίδας Εμμανουήλ Καρράς, οι επικεφαλής της Αστυνομικής Διεύθυνσης και του Πυροσβεστικού Σώματος στη Χαλκιδική, ο Πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων Χαλκιδικής Γρηγόρης Τάσιος, υπηρεσιακοί παράγοντες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της ΠΚΜ, στελέχη της αναδόχου εταιρίας, αλλά και εκπρόσωποι των τοπικών φορέων της Π.Ε. Χαλκιδικής.

Τροχαία – πνιγμοί

Δυστυχώς για ακόμη ένα καλοκαίρι δεν έλειψαν από τη

Χαλκιδική τόσο τα σοβαρά τροχαία ατυχήματα όσο και οι πνιγμοί. Δεν γίνονται –που δεν γίνονται– αυτά που πρέπει τουλάχιστον ας προσέχουμε λίγο περισσότερο...

Τουλάχιστον προς ενίσχυση των λιγοστών ασθενοφόρων του ΕΚΑΒ προστέθηκε φέτος ένα ελικόπτερο – παραχώρηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, από τα μέσα περίπου του Ιούλη και θα είναι σε ετοιμότητα κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή ως το τέλος του καλοκαιριού.

Με επιτυχία διεξήχθη ο 46ος Διάπλους του Τωρωναίου Κόλπου

Με επιτυχία διεξήχθη το Σάββατο 16 Ιουλίου 2016 ο Διεθνής Κολυμβητικός Διάπλους του Τωρωναίου Κόλπου μια από τις κορυφαίες αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, ο οποίος φέτος είχε 19 συμμετοχές. Ο Τάσος Αγαθαγγέλου τερμάτισε πρώτος σε 6 ώρες και ακολούθησαν οι Ισπανοί Ponce Daniel Jiemenz και Larrosa Jose Luis. Στην τελετή λήξης παραβρέθηκε μεταξύ των άλλων ο Πρόεδρος της ΚΕΔΕ και δήμαρχος Αμαρουσίου, Γιώργος Πατούλης, ο οποίος τιμήθηκε από τον Δήμαρχο Σιθωνίας για την εθελοντική του δράση στην Αυτοδιοίκηση.

Στον Χαλκιδικιώτη Μουζενίδη το χρυσό στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα σφαιροβολίας

Το πρώτο μετάλλιο της χώρας και μάλιστα χρυσό, στην ιστορία του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Παίδων-Κορασίδων κατέκτησε ο Οδυσσέας Μουζενίδης του ΑΣ Κενταύρου Ν. Καλλικράτειας στην σφαιροβολία, στην Τιφλίδα. Ο αθλητής κατάφερε στον αγώνα να κάνει αυτό που μπορεί καλύτερα: να ρίξει μακριά τη σφαίρα και φυσικά να πανηγυρίσει στην έναρξη της αθλητικής του καριέρας, μια σπουδαία διάκριση.

Εγκαινιάστηκε το Πολιτιστικό Κέντρο Νικήτης

Τα εγκαίνια του νέου Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Σιθωνίας, στο χώρο του ΕΠΑΛ Νικήτης, πραγματοποιήθηκαν την 1η Ιουλίου. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης των εγκαινίων ο δήμαρχος, κ. Τζιτζιος, τίμησε πρόσωπα της Νικήτης που προσέφεραν με το έργο τους και το παράδειγμά τους στα κοινά. Η εκδήλωση των εγκαινίων έκλεισε με ένα εξαιρετικό μου-

σικό πρόγραμμα, που επιμελήθηκε ο πολυβραβευμένος μαέστρος, Αντώνης Κοντογεωργίου, που κατάγεται από τη Νικήτη.

Την επόμενη μέρα ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις με τη συναυλία της Μελίνας Κανά, της Λιζέτας Καλημέρη και της Άννας Ζήση, που κατάγονται και οι τρεις επίσης από τη Νικήτη.

Η Χαλκιδική ανέβηκε τα σκαλοπάτια του Ηρώδειου και της Φιλοσοφικής Αθηνών.

Στα πλαίσια της πραγματοποίησης στην Αθήνα του παγκοσμίου συνεδρίου με θέμα «Η φιλοσοφία του Αριστοτέλη» που οργάνωσαν η Ελληνική φιλοσοφική Εταιρεία με συμπράττουσες: τη Διεθνή Εταιρεία Ελληνικής Φιλοσοφίας και της Φιλοσοφικής Εταιρείας Κύπρου, κλήθηκαν από τους οργανωτές, τιμώντας τη Χαλκιδική, γενέτειρα του Αριστοτέλη και πήραν μέρος στις τελετές έναρξης και λήξης των εργασιών του συνεδρίου στην Αθήνα Χαλκιδικιώτικα πολιτιστικά σχήματα ως εξής:

Α'

Στις 9 Ιουλίου στην τελετή έναρξης του συνεδρίου, στο θέατρο Ηρώδου του Αττικού η μεικτή χορωδία του πολιτιστικού Συλλόγου Ιερισσού «Ο Κλειγένης» μαζί με τη Δημοτική χορωδία της Μουσικής Σχολής του Δήμου Βόλβης (συνολικά 80 χορωδοί), με την παιδική χορωδία ROSARTE και την ορχήστρα σύγχρονης μουσικής της ΕΡΤ, σε ένα κατάμεστο Ηρώδειο, σε μια συγκλονιστική βραδιά, πήραν μέρος και τραγούδησαν στο ορατόριο «Λειτουργικό για μια πατρίδα» υπό τη γενική διεύθυνση του μαέστρου και συνθέτη του έργου Λευτέρη Καλκάνη, σε ποίηση Ιάσωνα Λειδινού. Την προετοιμασία των δικών μας χορωδιών για την εμφάνιση έκανε ο γνωστός μουσικός και διευθυντής των δύο χορωδιών κ. Σταύρος Καραμάνης, στον οποίο αξίζουν θερμά συγχαρητήρια.

Β'

Στις 15 Ιουλίου στην τελετή λήξης του συνεδρίου, εμφανίστηκαν και χόρεψαν παραδοσιακούς χαλκιδικιώτικους χορούς στο κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών δυο χαλκιδικιώτικα χορευτικά συγκροτήματα: Του Πολιτιστικού Συλλόγου Ιερισσού «Ο Κλειγένης» με χοροδιδάσκαλο τον κ. Γιάννη Πλιούκα και το «Μικτό της Χαλκιδικής-Λαογραφικός Όμιλος Πολυγύρου» με χοροδιδασκάλισσα την κ. Έφη Κελιαφάνου (συνολικά 70 χορευτές), η οποία είχε και τη γενική ευθύνη της τελετής της λήξης. Χόρεψαν χορούς, αντιπροσωπευτικό δείγμα της χαλκιδικιώτικης λαϊκής μουσικοχορευτικής παράδοσης και όχι μόνο, και απέσπασαν θερμά χειροκροτήματα και επαίνους.

Γ'

Στα δύο σύνολα-σχήματα, χορωδίες και χορευτικά, που εκπροσώπησαν τη Χαλκιδική και την έφεραν στην πολιτιστική καρδιά της Ελλάδας, στο Ηρώδειο και στη Φιλοσοφική, εκφράζουμε όχι απλά συγχαρητήρια αλλά και ευχές για συνέχιση τέτοιων επιτυχιών και για άνοδο σε ακόμα ψηλότερα σκαλοπάτια. Εύγε σε όλους. Η μικρή μας πατρίδα σας ευγνωμονεί. Σημειώνεται ότι τα έξοδα μεταβάσεως και διαμονής στην Αθήνα των πολυπληθών «συνόλων» βάραιναν αναλογικά, όπως μας είπαν, τους Δήμους Αριστοτέλη, Βόλβης και Πολυγύρου. Χορηγός επίσης ήλθε και ο Τουριστικός Οργανισμός Χαλκιδικής. Στις γιορτές συνόδευσαν τα τμήματα προσωπικά οι Δήμαρχοι των δήμων Αριστοτέλη και Βόλβης κ.κ.

Γεώργιος Ζουμπάς και Διαμαντής Λιάμας. Κύριοι Δήμαρχοι συγχαρητήρια.

Γεύση-Παράδοση-Πολιτισμός στο Πολύγυρο

Σε μια από τις πιο επιτυχημένες εκδηλώσεις του Δήμου Πολυγύρου εξελίχθηκε η 2η γιορτή ανάδειξης τοπικών προϊόντων και πολιτιστικών εκδηλώσεων «ΓΕΥΣΗ – ΠΑΡΑΔΟΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ», που διοργάνωσε το Μορφωτικό – Πολιτιστικό – Αθλητικό – Κοινωνικό Νομικό Πρόσωπο του Δήμου Πολυγύρου «ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ».

Την αυλαία των εκδηλώσεων άνοιξε την Πέμπτη 18 Αυγούστου το βράδυ η Χορωδία Ορμύλιας και ο πολιτιστικός φορέας «ΕΝΕΠΕ ΜΟΥΣΑ», παρουσιάζοντας στην αυλή του Δημαρχείου τη μουσική παράσταση «Τσιτσάνη Ραψωδία μετά μουσικής».

Την Παρασκευή 19 Αυγούστου επικράτησε το αδιαχώρητο στον Ταξιάρχη, στην 33η Γιορτή Μανιταριού, εκδήλωση που οργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ταξιάρχη.

Στις 20 και 21 Αυγούστου ο πεζόδρομος του Πολυγύρου ντυμένος με χρώματα γιορτινά υποδέχτηκε χιλιάδες επισκέπτες, που απόλαυσαν παραδοσιακά εδέσματα και διασκέδασαν με χορούς, μουσική και τραγούδια ως τις πρώτες πρωινές ώρες.

Μικροί και μεγάλοι περπάτησαν στο κέντρο της πόλης, επισκέφτηκαν το Λαογραφικό Μουσείο Πολυγύρου, βρέθηκαν στην Οικία Παραλή, για να μάθουν για τον παλιό Πολύγυρο μέσα από φωτογραφίες, γνώρισαν τη δουλειά των μαθητών του Τμήματος Αγιογραφίας Γαλάτιστας, θαύμασαν καλλιτεχνικές δημιουργίες και ζωγραφικά έργα.

Πίτες, μεζέδες, παραδοσιακά, γλυκά και ποτά, που έφτιαξαν οι γυναίκες με τα χεράκια τους αποκλειστικά για τη μεγάλη αυτή γιορτή, έκλεψαν τις εντυπώσεις του κοινού, που έμεινε απόλυτα ικανοποιημένο από τη ζεστή φιλοξενία.

Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τα πιάτα που ετοίμασαν σεφ της Λέσχης Αρχιμαγείρων Βορείου Ελλάδος με βασικό τους συστατικό τοπικά προϊόντα, ο διαγωνισμός πίτας με κριτές τον Πατέρα Επιφάνιο Μυλοποταμινό, τη συγγραφέα βιβλίων μαγειρικής, Κική Εμμανουηλίδου, την Κατερίνα Πέτρου από τη Λέσχη Αρχιμαγείρων Β. Ελλάδος.

Στους νικητές του διαγωνισμού δόθηκαν διάφορα δώρα και αναμνηστικά σε όλους τους διαγωνιζόμενους.

Ντυμένα με τις παραδοσιακές τους φορεσιές τα χορευτικά τμήματα, παιδικά και ενηλίκων, δεκάδων συλλόγων του Δήμου Πολυγύρου πλημμύρισαν τον πεζόδρομο και με τη συνοδεία παραδοσιακής μπάντας παρουσίασαν χορούς από τη Χαλκιδική και την Ελλάδα στην πλατεία των Έξι Βρύσεων. Στο Δημαρχείο Πολυγύρου, πραγματοποιήθηκαν ομιλίες από τον πρωτοσύγκελο της Ιεράς Μητροπόλεως Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αδραμερίων, π. Χρυσόστομο Μαϊδώνη με θέμα η Αγιογραφία τον 20ο αιώνα και οι σχολές της Μητροπόλεως.

Και οι δύο βραδιές κατέληξαν σε γλέντι με την συμμετοχή όλων των ηλικιών, την μπάντα παραδοσιακής ορχήστρας και της ορχήστρας των ΑΦΩΝ Τσικούρη.

Και κάπως έτσι έπεσε η αυλαία σε ένα τετραήμερο εκδηλώσεων όπου ο επισκέπτης δοκίμασε παραδοσιακά και βιολογικά προϊόντα, σε μία γιορτή που τα είχε όλα: φαγητό, γλυκό, ποτό μουσική και χορό!

Το Δ.Σ. του Ν.Π.Δ.Δ.

Επιστολές που λάβαμε

Του Δημάρχου Ν. Προποντίδας κ. Εμμ. Καρρά

Ν. Μουδανιά 4-8-2016

Προς το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Σας ευχαριστώ ολόψυχα για την ενεργή συμμετοχή σας στο φεστιβάλ παραδοσιακών χορών Βορείου Ελλάδος με τίτλο «Καλώς ανταμωθήκαμε...», που διοργάνωσε ο Δήμος Ν. Προποντίδας και ο Ο.Π.Α του Δήμου μας την Παρασκευή 29 Ιουλίου 2016 στο στάδιο της Ν. Τρίγλιας, στην οποία πήραν μέρος και χόρεψαν 45 χορευτικά συγκροτήματα ισάριθμων φορέων. Η παρουσία σας εμπλούτισε τα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου μας και έκανε την εκδήλωση ξεχωριστή.

Ο Δήμαρχος Εμμ. Καρράς

Σημ. του Δ.Σ.. Με τη σειρά μας Αξιότιμε κ. Δήμαρχε σας ευχαριστούμε για την πρόσκληση και συγχαίρουμε τόσο εσάς όσο και τον πρόεδρο του ΟΠΑ ιατρό κ. Εμμ. Μπέη για την τέλεια οργάνωση και για τη άψογη φιλοξενία. Και σκεπτόμαστε ότι είχατε να φιλέψετε χίλια περίπου άτομα!!! Μπράβο σας. Ως Δ.Σ. του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι αφού τόσο εσείς όσο και ο κ. Εμμ. Μπέης είστε εκλεκτά τακτικά μέλη του ιστορικού μας Συλλόγου.

Του Διευθυντή των Αγροτικών Φυλακών Κασσάνδρας

Κασσάνδρα 7-6-2016

Προς το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Εκ μέρους των κρατουμένων. Η Διεύθυνση της Αγροτικής φυλακής Κασσάνδρας αισθάνεται την ανάγκη να σας ευχαριστήσει για την προσφορά 50 τηλεκαρτών για τους απόρους κρατουμένους της φυλακής μας. Ευχόμαστε ο Θεός να σας δίνει δύναμη και να σας φωτίζει να εκδηλώνετε την αγάπη σας στους συνανθρώπους μας με τέτοιες αγαθοεργές πράξεις.

Ο Διευθυντής Δημήτριος Αποστολάκης.

Σημ. Δ.Σ. Σας ευχαριστούμε για τις ευχές. Για πάνω από δέκα χρόνια ο Σύλλογός μας διατηρεί τη σχέση αυτού του τύπου με τις φυλακές Κασσάνδρας με ετήσιες προ του Πάσχα επισκέψεις και προσφορά όσων η αγάπη των μελών μας συγκεντρώνει. Θεού θέλοντος θα συνεχίσουμε.

* * *

Βιβλία και λοιπά έντυπα που λάβαμε

Βιβλία

Παναγιώτης Χρ. Ζώης, Δρ. Φ. "Εμμανουήλ Κριαράς 2008. Συμπλήρωμα". Θεσσαλονίκη 2016.

Ιωάννης Κ. Χολέβας, διδάκτωρ "Αριστοτέλης ο μέγιστος των φιλοσόφων. 2400 έτη από τη γέννησή του". Εκδόσεις Πελασγός, Αθήνα 2016.

Σ.Σ. Επίσημη παρουσίαση του βιβλίου έγινε στις 6 Απριλίου 2016 στην Αθήνα (βιβλιοπωλείο Ιανός) από τον Σύλλογο Θεσσαλονικέων Αθηνών.

Αθανάσιος Θ. Τσαμουρτζής. "Οι μεγάλες δυνάμεις στη νεότερη ελληνική ιστορία". Θεσσαλονίκη 2016.

Σταύρος Ι. Αυγολούπης, Καθηγητής Αστρονομίας ΑΠΘ. "Στοιχεία Αστρονομίας για μαθητές και εκπαιδευτικούς". Εκδόσεις Πλανητάριο 2015.

Δημήτριος Β. Νταφούλης, σχολικός σύμβουλος "Επί τιμή". Χρώματα αγάπης. Λάρισα 2015.

Δημήτρης Αθ. Κοσμάς. "Πλουτάρχου: Πώς αν τις διακρίνει τον κόλακα του φίλου". Μετάφραση-σχόλια. Εκδόσεις Γλάρος, Μάιος 2016.

Αντώνης Σ. Μαρμαρινός, "Ο Νέος Μαρμαράς. Τα πρώτα δύσκολα χρόνια". Θεσσαλονίκη 1997.

Λεύκωμα του Δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη

Περιοδικά

Αρναία, τ. 111, Απρίλιος-Ιούνιος 2016. Εκδότης ο κ. Δημήτριος Θεοχ. Κύρου θεολόγος-φιλόλογος.

Διακονία, τ. 82 Απρίλιος-Ιούνιος 2016. Έκδοση της Ιεράς Μητροπόλεως Ξάνθης και Περιθεωρίου.

Πολύγυρος, τ. 84, Απρίλιος-Ιούνιος 2016. Περιοδική Έκδοση του Λαογραφικού Ομίλου Πολυγύρου. Εκδότης Ιωάννης Δημ. Κανατάς.

Βοϊακή Ζωή, τ. 244, Μάιος 2016. Τριμηνιαίο περιοδικό της Βοϊακής Εστίας Θεσσαλονίκης.

Σελίδες απ' τη Φωκίδα, τ. 156, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2015. Έκδοση της Εταιρείας Φωκικών Μελετών.

Εμμανουήλ Παπάς, τ. 99, Ιούνιος 2016. Έκδοση του ομνύμου συλλόγου Θεσσαλονίκης

Εφημερίδες

Τα Χαλκιδικιώτικα Νέα. Φ. 155 Απρίλιος - Ιούνιος 2016. Όργανο του Πολιτιστικού Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

Ευχαριστήριο

Για άλλη μια φορά ο μεγάλος ευεργέτης του Συλλόγου μας ιατρός

δρ. Γεώργιος Βαγιωνάς έγινε ΧΟΡΗΓΟΣ

σε αγορά ιστορικών βιβλίων για τα Σχολεία της Χαλκιδικής. Μόλις δημοσιεύσαμε στο προηγούμενο τεύχος αγγελία με την οποία ζητείτο χορηγός για την προμήθεια ικανού αριθμού αντιτύπων του βιβλίου του **Νίκου Παπαοικονόμου** από τα Δουμπιά, «Προσωπογραφία αγωνιστών του 1821 από τη Χαλκιδική κλπ.» που μόλις είχε κυκλοφορήσει, προκειμένου να σταλούν σε όλα τα Σχολεία της Χαλκιδικής (Δημοτικά-Γυμνάσια-Λύκεια), ώστε οι εκπ/κοί και οι μαθητές να γνωρίσουν καλύτερα την τοπική ιστορία, **έσπευσε και κατέβαλε το απαιτούμενο ποσό** στο ταμείο του βιβλιοπωλείου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, η οποία και εξέδωσε το βιβλίο, και ως Παγχαλκιδικός πλέον, προμηθευτήκαμε 130 βιβλία τα οποία θα σταλούν σε όλα τα σχολεία με δική μας φροντίδα μόλις αυτά ανοίξουν και αρχίσει η λειτουργία τους. Το ογκώδες βιβλίο, καρπός πολυετούς σκληρής δουλειάς, στις 650 σελίδες του περιέχει τα βιογραφικά 1300 Χαλκιδικιωτών αγωνιστών από 63 χωριά της Χαλκιδικής, που πολέμησαν στη επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821 και όταν αυτή καταπνίγηκε, δεν παράτησαν τα όπλα αλλά κατέβηκαν στη νότια Ελλάδα, εντάχθηκαν σε άλλα εμπόλεμα τμήματα και συνέχισαν να πολεμούν μέχρι την απελευθέρωση κλπ.

Για τη νέα αυτή χορηγία το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού

Ευχαριστεί

εκ θαθέων τον ευπατρίδη ιατρό δρ. **Γεώργιο Βαγιωνά** που για άλλη μια φορά απέδειξε πόσο νοιάζεται για να αναδειχθεί η ιστορία του ευλογημένου τόπου μας, της Χαλκιδικής μας. Το Δ.Σ.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ Για την παράσταση στο Πανόραμα

Το Δ. Σ. του Παγχαλκιδικού **με ομόφωνη απόφασή του**, που έχει καταχωρηθεί στο πρακτικό της 28ης Ιουνίου 2016, εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές της ιδιαίτερα επιτυχημένης μουσικοχορευτικής εκδήλωσης στο θεατράκι του 1ου Λυκείου Πανοράματος με θέμα: «Ο χορός και το τραγούδι από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα», που έγινε το βράδυ της 8ης Ιουνίου 2016, σε συνεργασία με το Δήμο Πυλαίας-Χορτιάτη, με δήμαρχο τον κ. **Ιγνάτιο Καϊτεζίδη**, στα πλαίσια του εορτασμού του 2016 ως ΕΤΟΥΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ. Ιδιαίτερες ευχαριστίες και συγχαρητήρια εκφράζονται στον εμπνευστή, σεναριογράφο και σκηνοθέτη της παράστασης κ. **Θεόδωρο Φλώρο**, χοροδιδάκαλο των χορευτικών τμημάτων του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, στον υπεύθυνο των χορευτικών ειδ. Γραμματέα κ. **Στέργιο Λυρτζή**, στον ιατρό-τραγουδιστή κ. **Απόστολο Σωτηρούδη** και τη δασκάλα με την καταπληκτική άρθρωση του λόγου κ. **Δωρή Ντάνη**. Όσο για τις κοπέλες-ιέρειες με τα λευκά φορέματα σε αρχαιοελληνική ραφή, που με τους βηματισμούς με το τύμπανο, τους σχηματισμούς και τη νεανική ομορφιά και φρεσκάδα άφησαν άφωνους τους θεατές, ό,τι και να πει κανείς είναι λίγο. Ήταν όλες υπέροχες. Συγχαρητήρια. Οι εντυπώσεις θα μείνουν για πολλά χρόνια στις καρδιές μας.

Το Δ.Σ.

ΠΕΝΘΗ

Έφυγαν από τη ζωή:

Ο **Χρήστος Μασούτης**, μέλος εν ζωή του Συλλόγου μας με Α.Μ. 942, τ. δάσκαλος και Δ/ντής σε Δημοτικά Σχολεία της Θεσσαλονίκης.

Ο **Γκουντουσούδης Νικόλαος**, μέλος εν ζωή του Συλλόγου μας που μόλις ενεγράφη με Α.Μ. 1602, φυσικός σε σύνταξη.

Ο Παγχαλκιδικός απευθύνει θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους ευχόμενος την «εξ ύψους παρηγορία». ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ.

Η ΧΟΡΗΓΙΑ

Χορηγός της έκδοσης του παρόντος 28ου τεύχους είναι και πάλι

ο κ. Ιωάννης Τζίτζιος

**πολιτικός μηχανικός από τη Νικήτη, και σημερινός Δήμαρχος
του Δήμου Σιθωνίας με έδρα τη Νικήτη**

Το Δ.Σ. και ο κόσμος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Ευχαριστεί

και πάλι εκ βαθέων τον κ. **Ιωάννη Τζίτζιο** που για δεύτερη φορά γίνεται χορηγός προσωπικά της έκδοσης του Παγχαλκιδικού Λόγου. Σημειώνεται ότι πάλι με προσωπική του χορηγία είχε εκδοθεί και το 22ο τεύχος του περιοδικού μας. Τον είχαμε εγγράψει τότε στον κατάλογο των χορηγών. Με τη νέα του χορηγία θα εγγραφεί και στον χρυσό κατάλογο των Δωρητών, ώστε να μνημονεύεται εσαεί η ευγενική χειρονομία του και να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση.

Ο κ. **Ιωάννης Τζίτζιος** είναι γέννημα και θρέμμα Χαλκιδικιώτης (Νικητιανός). Εκλέχτηκε και υπηρέτησε ως Δήμαρχος Σιθωνίας από το 1999 ως το 2006 και από το 2011 μέχρι σήμερα και μέχρι το 2019. Στην τελευταία του εκλογή μάλιστα (2014) σημείωσε μεγάλο ρεκόρ, αφού έλαβε **το 81%** των ψήφων των δημοτών του. Αυτό ήταν αποτέλεσμα των πολλών, ποικίλων και μεγάλων έργων που εκτέλεσε σε όλα τα χωριά του Δήμου του (Νικήτη, Άγ. Νικόλαο, Ν. Μαρμαρά, Συκιά, Μεταγγίτσι και Σάρτη), τα οποία άλλαξαν όψη.

Ως Παγχαλκιδικός σύλλογος σεμνυνόμεθα ιδιαίτερα γιατί ο κ. **Ι. Τζίτζιος** είναι επίλεκτο τακτικό μέλος μας με Α.Μ. 895 έχουμε αγαστή συνεργασία και επί δημαρχιών του συνδιοργανώσαμε ποικίλες εκδηλώσεις σε όλα ανεξαιρέτα τα χωριά του Δήμου και συνεχίζουμε. Ιδιαίτερα τώρα που αποπερατώθηκε το καινούργιο Πολιτιστικό Κέντρο στη Νικήτη η συνεργασία μας θα καταστεί συχνότερη. Επίσης ο Δήμος Σιθωνίας, με εισήγησή του, έγινε χορηγός της έκδοσης του 14ου τεύχους του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Αξιότιμε Κύριε Δήμαρχε ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΚΑΙ ΠΑΛΙ.

ΤΟ Δ.Σ.

ΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Μέχρι σήμερα χορηγοί του περιοδικού είναι:

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΩΝΑΣ (τ. 1-4), ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (τ. 5-6),
ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΜΑΣΑΛΑ-ΜΟΥΣΤΟΥ (τ. 7), ΜΟΣΧΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (τ. 8),
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΟΛΥΜΠΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ (τ. 9), ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ (τ. 10),
ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ (τ. 11), ΠΕΡΙΦ. ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 12),
ΚΩΝ. & ΑΦΡ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (τ. 13), ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ (τ. 14),
ΜΑΓΔΑ ΚΕΚΕΡΗ-ΣΛΙΝΗ (τ. 15), ΗΛΕΚΤΡΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (τ. 16),
ΕΛΛΗ, ΜΑΡΙΑ, ΚΑΙΤΗ & ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ (τ. 17),
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (τ. 18), ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΟΣ (τ. 19),
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ & ΘΩΜΑΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ (τ. 20),
ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΓΛΟΥ (τ. 21), ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΤΖΙΟΣ (τ. 22),
ΕΚΜΕ Α.Ε. Ι. & Β. ΚΑΡΥΩΤΗΣ (τ.23), ΠΑΥΛΟΣ ΔΕΑΣ (τ. 24),
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΡΑΒΑΤΟΥ (τ. 25),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 26), ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ (τ. 27),
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΤΖΙΟΣ (τ. 28)**

Νέα μέλη του Συλλόγου εγγραφέντα μέχρι 31.08.2016

		Αρ.Μητρώου		Αρ.Μητρώου		
1.	Μπαλαμπάνης Απόστολος	N. Καλλικράτεια	1570	29. Χατζηκουδέλης Αθανάσιος	N. Ποτίδαια	1600
2.	Καραβασίλη Κατερίνα	Χανιώτη	1571	30. Μαυρομάτη Μαρία	Θεσ/νίκη	1601
3.	Αναγνωστάρας Μιχαήλ	Νικήτη	1572	31. Γκουντουσούδης Νικόλαος	Πολύγυρος	1602
4.	Παναγιωτοπούλου Θεόδωρα	Θεσ/νίκη	1573	32. Καπλάνης Πέτρος	Πολύγυρος	1603
5.	Πούλιος Μαυροδής	Νικήτη	1574	33. Καπλάνης Θωμάς	Πολύγυρος	1604
6.	Φουντούκης Δημήτριος	Νικήτη	1575	34. Παπαδημητρίου Γεώργιος	Στάγειρα	1605
7.	Τρικαλιώτης Θεοχάρης	Πυργαδίκια	1576	35. Αρουτζίδου Μαρία	Θεσ/νίκη	1606
8.	Σαλαγκούδη Βούλα	Αγ. Πρόδρομος	1577	36. Στάμος Ιωάννης	Βάβδος	1607
9.	Δασκαλοπούλου Υβόνη	N. Καλλικράτεια	1578	37. Πέργουλης Παντελής	Στάγειρα	1608
10.	Κυριαζίδης Νικόλαος	N. Καλίνδοια	1579	38. Στάμου Μιχαήλ	Αφυτος	1609
11.	Μηλαπίδου Ευδοξία	Αγ. Νικόλαος	1580	39. Δαλαμάγκα Μαρία	Πολύχρονο	1610
12.	Γιαννέλη - Ιωαννίδου Αλεξάνδρα	Αγ. Νικόλαος	1581	40. Παπαρηγοράκης Μιχαήλ	Πολύχρονο	1611
13.	Χούτας Στυλιανός	Ορμύλια	1582	41. Περιστερίδου Μαρία	Πολύχρονο	1612
14.	Καμαργιώτη Αικατερίνη	Ορμύλια	1583	42. Βογιάζα Κορίνα	Χανιώτη	1613
15.	Στάμου Έφη	Παλαιόχωρα	1584	43. Ρήγας Δημήτριος	Αρναία	1614
16.	Παπανικολάου Ευτυχία	Ορμύλια	1585	44. Λαλιώτης Αγγ. Χρήστος	Αρναία	1615
17.	Χαλουκνιά Παγώνα	Βράσταμα	1586	45. Μουστάκας Γεώργιος	Κρήνη	1616
18.	Πιτσιόρλα Μαρία	Δουμπιά	1587	46. Γκανίδου Μαρία	Θεσ/νίκη	1617
19.	Παπαπαναγιώτου Νικόλαος	Πολύγυρος	1588	47. Τρικαλιώτη-Κιοτάκη Ακριβή	Αρναία	1618
20.	Ανθιμίδης Γεώργιος	Πολύγυρος	1589	48. Δημητρακούδης Γεώργιος	Αρναία	1619
21.	Λιαμάδης Δημήτριος	Πολύγυρος	1590	49. Δημητρακούδη Αικατερίνη	Αρναία	1620
22.	Τσικούρη - Ζαγορίτη Ευμορφία	Πολύγυρος	1591	50. Ξηροσαββίδου Κων/να-Κλαίρη	Αρναία	1621
23.	Νταλαμήσιος Ηλίας	Πολύγυρος	1592	51. Μπουλούσης Χρυσοβαλάντης	Κασσάνδρεια	1622
24.	Αυγερινός Μάριος	Πολύγυρος	1593	52. Κωστίκα-Νικολούδη Παναγιώτα	Νικήτη	1623
25.	Δέας Σταύρος	Πολύγυρος	1594	53. Τινδήρης Ευάγγελος	Θεσ/νίκη	1624
26.	Βάρδα Στέλλα	Θεσ/νίκη	1595	54. Καραλής Γεώργιος του Κοσμά	Νικήτη	1625
27.	Γρηγοριάδου Μαρία	Αρναία	1598	55. Καλογεράκη Άρτεμις	Πορταριά	1626
28.	Χολέβας Παναγιώτης	Θεσ/νίκη	1599	56. Ζάχου Βασιλική	Πολύχρονο	1627
				57. Ζάχου Ευθαλία	Πολύχρονο	1628

Σημ. Το Δ.Σ. καλωσορίζει με χαρά τα νέα μέλη και τα προσκαλεί σε ενεργό συμμετοχή στη ζωή και τη δράση του Συλλόγου μας.

Πανελλήνιο Συνέδριο

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (ΕΜΣ) σε συνεργασία με την **Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής (ΙΛΕΧ)** θα πραγματοποιήσει Πανελλήνιο Συνέδριο για τον Αριστοτέλη τον προσεχή Νοέμβριο (στις 18 και 19) 2016 με θέμα: *"Παιδεία, Πολιτισμός και Πολιτική κατά τον Αριστοτέλη"*. Το Συνέδριο είναι αφιερωμένο στη μνήμη του μεγάλου διανοητή Κωνσταντίνου Δεσποτόπουλου.

Η προετοιμασία του Συνεδρίου έχει προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό με την πρόθυμη συμμετοχή κορυφαίων Αριστοτελιστών. Η διοργάνωσή του τελεί υπό την αιγίδα της UNESCO, εκλήθη δε να κηρύξει την έναρξή του ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Πρ. Παυλόπουλος**.

Οι εργασίες του θα γίνουν στην ιστορική αίθουσα διαλέξεων της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών στη Θεσσαλονίκη. Την επομένη του Συνεδρίου (Κυριακή 20 Νοεμβρίου 2016) ο αρχαιολόγος κ. **Κων. Σισμανίδης** θα ομιλήσει αναλυτικά στον ίδιο χώρο και θα παρουσιάσει διαφάνειες από τον τάφο του Αριστοτέλη στα αρχαία Στάγειρα. Θα ακολουθήσει η ανακήρυξή του εκ μέρους της ΙΛΕΧ ως επιτίμου μέλους της.

Για τους αρθρογράφους

Όσα από τα άρθρα που μας στείλατε δεν τα είδατε δημοσιευμένα και σ' αυτό το τεύχος, θα δημοσιευθούν στα επόμενα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ κ. ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Θα παραστεί στον εορτασμό της 195ης επετείου της αντιστάσεως της ηρωικής Κασσάνδρας και του Χαλασμού της, το 1821

στην Ποτίδαια την Κυριακή 13 Νοεμβρίου 2016,

όπου μετά τη Θεία Λειτουργία θα τελεσθεί Δοξολογία, κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο της κωμοπόλεως και θα ακολουθήσει παρέλαση ενώπιόν του.

Τον πανηγυρικό της ημέρας θα εκφωνήσει ο **συμπατριώτης μας κ. Μαργαρίτης Σχοινάς** (από τη Φούρκα της Κασσάνδρας) εκπρόσωπος τύπου του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που θα έρθει εδώ από τις Βρυξέλλες ειδικά για το σκοπό αυτόν.

Ο Παγγαλκιδικός Σύλλογος, που τιμά κάθε χρόνο την επέτειο με τη φυσική παρουσία μελών του Δ.Σ. και καταθέτει στεφάνι, εφέτος, που ο εορτασμός γίνεται λαμπρότερος, θα παραστεί με σύσσωμο του Δ.Σ. και με λεωφορεία, όσα αν χρειαστούν, για τη μετάβαση των μελών μας.

Σημείωση για τα μέλη μας: Σημειώνεται ότι μετά τις εκδηλώσεις θα πραγματοποιήσουμε εκδρομή και ξενάγηση στα πέριξ και θα γευματίσουμε όλοι μαζί.

Δηλώσεις συμμετοχής στην κ. Μάχη 6932474037. Άτομο/10 ευρώ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (ΕΜΣ) σε συνεργασία με την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής (ΙΛΕΧ) έχουν την τιμή να σας προσκαλέσουν στην παρουσίαση των κάτωθι δύο βιβλίων των:

- **Νικολάου Παπασικονόμου** με θέμα: Προσωπογραφία αγωνιστών του 1821 από την Χαλκιδική και τη Θεσσαλονίκη.
- **Δημητρίου Παπάζη** με θέμα: Βάβδος. Ιστορική και εκκλησιαστική μελέτη. Συμβολή στην ιστορία της Χαλκιδικής, ΕΜΣ, Θεσσαλονίκη, 2016.

Η παρουσίαση θα πραγματοποιηθεί αντίστοιχα από τους καθηγητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κκ. **Ιάκωβο Μιχαηλίδη** και **Διονύσιο Βαλαή**.

Θα προλογίσει ο Πρόεδρος της ΕΜΣ ομότ. Καθηγητής ΑΠΘ κ. **Αθ. Καραθανάσης**. Συντονιστής ο Γενικός Γραμματέας της ΕΜΣ και Πρόεδρος της ΙΛΕΧ, δικηγόρος κ. **Βασ. Πάππας**.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 28 Σεπτεμβρίου 2016 και ώρα 7 μ.μ. στην Αίθουσα Διαλέξεων της ΕΜΣ, οδός Εθν. Αμύνης 4, 1ος όρ.

Παράκληση να παραστείτε.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Αθανάσιος Ε. Καραθανάσης

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Βασίλειος Ν. Πάππας

Ζητείται χορηγός για το επόμενο 29ο τεύχος

Η εκτύπωσή του κοστίζει 1980 ευρώ. Η χορηγία μπορεί να γίνει από ένα πρόσωπο ή φορέα ή και από περισσότερα.

Για εκδήλωση ενδιαφέροντος στο τηλέφωνο του προέδρου μας κ. Μιχ. Καρτσιώτη 6946470157

Η λειτουργία των Γραφείων του Συλλόγου

Τα γραφεία του Συλλόγου είναι ανοιχτά κάθε Δευτέρα-Τετάρτη και Πέμπτη 18.00' - 21.00'.

Κάθε Τρίτη το απόγευμα είμαστε σχεδόν όλα τα μέλη του Δ.Σ. εκεί γιατί λειτουργούν τα τμήματα του χορευτικού και της χορωδίας. Πριν από κάθε επίσκεψη καλόν είναι να γίνεται ένα τηλεφώνημα στο 2310 323839.

Τα τμήματα που θα λειτουργήσουν εφέτος

Το Δ.Σ. στη συνεδρίαση της 29ης Αυγούστου 2016 αποφάσισε όπως την προσεχή περίοδο 2016-2017 λειτουργήσουν τα εξής τμήματα:

Η χορωδία

Θα λειτουργήσει κανονικά όπως πέρυσι με τους παλιούς και νέους χορωδούς. Εφέτος θα καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια για το ποιοτικό ανέβασμά της, προκειμένου να πάρουμε μέρος σε πολύ σοβαρές εμφανίσεις. Για το λόγο αυτόν χρειαζόμαστε μερικές ακόμα καλύτερες φωνές. Ας φροντίσουμε να τις εξασφαλίσουμε.

Τα μαθήματα θα γίνονται κάθε Τρίτη 8.00' - 9.30' μ.μ. με έναρξη την Τρίτη 27 Σεπτεμβρίου 2016.
Υπεύθυνος του τμήματος θα είναι και πάλι ο πρόεδρος του Συλλόγου κ. **Μιχ. Καρτσιώτης** (6946470157) με βοηθό την έφορο κ. **Νατάσα Δάφφα** (6977407320).
Διευθυντής της χορωδία θα παραμείνει ο κ. **Νίκος Καλαϊτζής** (6947468535).

Το χορευτικό τμήμα

Θα λειτουργήσει κανονικά με τους παλιούς χορευτές και χορεύτριες και με όσους καινούργιους προσέλθουν και επιθυμούν να ασχοληθούν με τους παραδοσιακούς χορούς. Χρειαζόμαστε νέους και νέες για να γίνει η ανανέωση. Με την έναρξη θα ξεκινήσουμε με ένα τμήμα, το οποίο, αν θα υπάρχει μεγάλη προσέλευση, θα χωριστεί, όπως πέρυσι, στα δύο.

Τα μαθήματα θα γίνονται κάθε Τρίτη 6.45' - 7.45' μ.μ. με έναρξη την Τρίτη 27 Σεπτεμβρίου 2016.
Υπεύθυνος του τμήματος θα είναι και πάλι ο Ειδ. Γραμματέας του Δ.Σ. κ. **Αστέριος Λυρτζής** (6944779345) με βοηθό την έφορο κ. **Νατάσα Δάφφα** (6947468535).
Χοροδιδάσκαλος θα παραμείνει ο καθηγητής Φυσ. Αγωγής κ. **Θεόδωρος Φλώρος** (6945361405).

Το τμήμα γυναικών

Στο τμήμα γυναικών θα λειτουργήσουν και εφέτος δύο ομάδες :

Η ομάδα του ντεκουπάζ και ομάδα της ανάγνωσης βιβλίων:

α) **Η ομάδα του ντεκουπάζ** θα λειτουργεί κάθε Πέμπτη 6-9 μ.μ. με έναρξη την Πέμπτη 13 Οκτωβρίου 2016.
Υπεύθυνος του τμήματος είναι ο αντιπρόεδρος κ. **Πάνος Βερροιώτης** (6972984506) και βοηθός του η κ. **Άννα Τσότσου-Κυργιαφίνη** (6973980732).

Στην ομάδα θα διδάξει η κ. **Λιζέτα Γιοσμά** (6978480156) που δίδαξε και πέρυσι.
Σημειώνεται ότι τα έργα που θα κατασκευασθούν με υλικά του Συλλόγου, θα εκτεθούν στη γιορτή των Χριστουγέννων σε BAZAAR και τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν θα διατεθούν για φιλανθρωπικό σκοπό.

β) **Η ομάδα φιλαναγνώσας** θα συνέρχεται μια φορά το μήνα και συγκεκριμένα την πρώτη Πέμπτη κάθε μήνα, 5-7 μ.μ. με έναρξη την Πέμπτη 3 Νοεμβρίου 2016.

Υπεύθυνη της ομάδας είναι η έφορος κ. **Μάχη Κωστοπούλου** (6932474037) με βοηθό την κ. **Άννα Τσότσου-Κυργιαφίνη** (6973980732).

Επιστημονική συντονίστρια η φιλόλογος κ. **Γεωργία Πούλου** (6934561955), που πρόσφερε τις υπηρεσίες της και πέρυσι.

Το τμήμα νεολαίας

Χρόνια τώρα και ιδιαίτερα εφέτος **καλούμε τα νέα παιδιά, αγόρια και κορίτσια**, είτε σπουδάζουν είτε εργάζονται, να έρθουν στον Παγχαλκιδικό και είμαστε βέβαιοι ότι θα βρουν ικανοποίηση στα ενδιαφέροντά τους και θα ικανοποιήσουν τις ανησυχίες τους. Βλέπετε κύριο άρθρο.

ΚΑΛΟΥΜΕ ΟΛΗ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ να έρθει στην Εστία του Συλλόγου για πρώτη συνάντηση τη Δευτέρα 3 Οκτωβρίου 2016 και ώρα 7:30 μ.μ. για να κάνουμε το πρόγραμμα λειτουργίας του τμήματος.
Υπεύθυνος του τμήματος είναι ο Ειδ. Γραμματέας του Συλλόγου κ. **Αστέριος Λυρτζής** (6944779345).

Γενικά σε όλα τα τμήματα (πλην του νεανικού) εγγράφονται και φοιτούν μόνο τακτικά μέλη του συλλόγου.

ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ, ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αντιπρόσωπος: Δημήτριος Σμάγας
6942095999 (Άγ. Νικόλαος)

Ανταποκριτές:

Μεταγγισίου	Κατσίκας Γεώργιος 6946257817
Πυργαδικίων	Αγγελίδης Αλέξανδρος 6973016187

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΡΝΑΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Παντελής Ζωγράφος
6956140250 (Αρναία)

Ανταποκριτές:

Αρναίας	Πάχτα Ζηνοβία 6937313294
Βαρβάρας	Τσιάλη Λεμονιά 6946525098
Μεγ. Παναγίας	Κατραντσιώτου Ελένη 6977337556
Νεοχωρίου	Χιούτης Κων/ντίνος 6945255403
Ολυμπιάδας	Αναστασίου Βασίλειος 6977775105
Παλαιοχωρίου	Τσιάλης Ευστ. Γεώργιος 6974061900
Στανού	Τουπλικιώτης Αθανάσιος 6972422953
Σταγείρων	Παπαδημητρίου Γεώργιος 694510274
Στρατονίκης	Τσανανά Ελένη σύζ. Γεωρ. 6946149510
Στρατωνίου	Ανετούδης Αριστείδης 6932622687 Μπαλαρά Γιάννα 6945983653

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΓΑΛΑΤΙΣΤΑΣ

Αντιπρόσωπος: Αστέριος Σουάνης
6978262440 (Γαλάτιστα)

Ανταποκριτές:

Βάβδου	Κουτσός Σαρ. Χρήστος 6944682564
--------	------------------------------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΖΕΡΒΟΧΩΡΙΩΝ

Αντιπρόσωπος: Χρήστος Μπαμπαΐτης
6976601853 (Παχαιόχωρα)

Ανταποκριτές:

Γεροπλάτανου	Παπαγρηγορίου Αθανάσιος 6943075258
Δουμπιών	Παπαοικονόμου Εμμ. Νίκος 6937671915
Κρήμνης	Κοντογιώργης Δημήτριος 6944758636
Μαραθούσας	Θεοχάρης Ευστράτιος 6938738735
Ριζών	Γιάννος Τάσος 6945167252
Σανών	Βαβδινούδης Δημήτριος 6940771652

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΕΡΙΣΣΟΥ

Αντιπρόσωπος: Φώτης Ταλέας
6944758623 (Ιερισσός)

Ανταποκριτές:

Αμμουλιανής	Ροδοκαλάκης Φωτ. Γεώργιος 6944678830
Ιερισσού	Μαρίνος Ιωάννης 6975505132
Νέων Ρόδων	Ταλέας Γεώργιος 6946461528
Ουρανούπολης	Καραστεργίου Ελένη 6932735573

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Νικόλαος Παραλής
6932579452 (Κασσάνδρεια)
Θεόδωρος Παπαγιάννης
6981032571 (Κασσάνδρεια)

Ανταποκριτές:

Κασσανδρείας	Μπουλούσης Χρυσοβαλάντης 6944989934
Αθύτου	Κωστοπούλου Μάχη 6932474037
Καλάνδρας	Ραπτόπουλος Σάκης 6977773617
Καλλιθέα	Παπαγιάννης Θεόδωρος 6981032571
Κασσανδρινού	Μαθαία Μαγδαληνή 6944694417
Κρυοπηγής	Σουσούρας Χρήστος 6937661655
Νέα Φώκαιας	Κουκής Θεόδωρος 2374081522
Φούρκας	Μανώλτσιος Ιωάννης 6981260949

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΑΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Άννα Χαλκιά
6979492853 (Ν. Καλλικράτεια)

Ανταποκριτές:

Άγ. Παύλου	Μυλωνά Ελευθερία 6975023812
Λακκώματος	Χουλιάρας Θεόδωρος 6938421901
Ν. Γωνιάς	Βούτση Αικατερίνη 6932539114
Ν. Ηράκλειας	Ραγιάς Νίκος 6932905273
Ν. Καλλικράτειας	Τζούμα-Ζαμπόκα Κονδυλένια 6978024295
Ν. Συλλάτων	Πανταζής Αθανάσιος 6972547148
Σωζόπολης	Ψαθά Κρυσταλλένια 6982983875

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΟΥ ΜΑΡΜΑΡΑΣ

Αντιπρόσωπος: Χρήστος Γκιζγκής
6987774958 (Ν. Μαρμαράς)

Ανταποκριτές:

Νέος Μαρμαράς	Καπλάνης Γεώργιος 6983337260
Παρθενώνα	Παπαδοπούλου-Μαργαρίτη Στέλλα 6948076521

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ

Αντιπρόσωπος: Αθανάσιος Χατζηπαπάς
6976762043 (Ν. Μουδανιά)

Ανταποκριτές:

Άγ. Παντελεήμων	Καρατζάκης Αργύριος 6976319203
Άγ. Μάμας	Κυρίμης Στυλιανός 6948080892
Διονυσίου	Ντοντσάκη-Μουτσάκη Μαρία 6942411001
Ζωγράφου	Μηνάογλου Κων/ντίνος 6972342060
Ν. Μουδανίων	Τζιουρτζιούμη Παναγιώτα 6944393553
Ν. Ποτίδαιας	Χατζηκονδέλης Αθανάσιος 6944622856
Ν. Φλογητών	Μαυρίδης Βάιος 6974418120
Ολύνθου	Αναστασιάδου Μαρία Βορ. 6977413971
Πορταριάς	Καλογεράκη Άρτεμης 6974187956
Σημάντρων	Ζουμπουλίδου Χ ^η Στογιάννη Ελένη 6977745305

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΑΣ ΤΡΙΓΛΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Αλέξανδρος Οικονομίδης
6976238375 (Ν. Τρίγλια)

Ανταποκριτές:

Ελαιοχωρίων	Βακαλούδης Κων/ντίνος 6945331299
Κρήνης	Τσέλιου Σμαρώ 6977869760
Ν. Πλαγίων	Μπανάκης Νικόλαος 6946487662
Ν. Τενέδου	Τυροβούζης Αθανάσιος 6973909777
Πετραλώνων	Χαραλαμπίδης Αναστάσιος 6940292721

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΙΚΗΤΗΣ

Αντιπρόσωπος: Στυλιανός Κωστίκας
6974792466 (Νικήτη)

Ανταποκριτές:

Νικήτης	Αναγνωστάρας Γεώργιος 6942562006
Μεταμόρφωσης	Βασιλειάδης Ιωάννης 6946953441

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Βασίλειος Γκαρλής
6973557907 (Ορμύλια)

Ανταποκριτές:

Βατοπεδίου	Χασταμουρίδης Χαράλαμπος 6977000663
------------	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΛΛΗΝΗΣ

Αντιπρόσωπος: Αστέριος Βαμβακάς
6974486323 (Πολύχρονο)

Ανταποκριτές:

Άγ. Παρασκευής	Χριστέλη Καίτη 6974930896
Ν. Σκιώνης	Ζιώβα Τηλ. Μαρία 6978706512
Παλιουρίου	Κόνιαλη Ελευθερία 6972598392
Πευκοχωρίου	Καραμανλής Νικόλαος 6977468667
Πολυχρόνου	Μητσιάνη Αλεξάνδρα 6974960770
Χανιώτη	Πελέκα Ξένια 6977862948

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Εκπρόσωποι: Γεώργιος Διαμαντουλάκης
6977007729 (Πολύγυρος)
Ιωάννης Κανατάς
6945822836 (Πολύγυρος)

Ανταποκριτές:

Αγ. Προδρόμου	Βατζόλας Μιλτιάδης 6945388137
Βραστών	Παντάλης Παύλος 6973263460
Παλαιοκάστρου	Δημηνός Αθανάσιος 6945265181
Ταξιάρχη	Λυρτζής Αστέριος 6944779345

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΚΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Μαρία Λαθούρη - Πάργα
6980344545 (Συκιά)

Ανταποκριτές:

Συκιάς	Κανέλης Ελευθέριος Δημ. Σχ. 6972432152
Σάρτης	Χριστάρα Σόνια (φαρμακείο) 6948508024

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Αντιπρόσωπος: Αστέριος Σαμαράς
6978279448 (Βασιλικά)

Ανταποκριτές:

Βασιλικών	Αργυρίου Αργύριος 6942250753
Γαλαρινού	Καραμόσχος Γεώργιος 6974337958
Λακκιάς	Δερμεντζής Γεώργιος 6937166492
Λειβαδίου	Ταυλίκος Πασχάλης (Λάκης) 6975595700

Σουρωτής	Σαμαράς Ιωάννης 6946219116
Ταγαράδων	Καλαφάτης Σωτ. Αθανάσιος 6979048920

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΠΑΝΩΜΗΣ

Αντιπρόσωπος: Γρηγόριος Λάτσιος
6944450896 (Επανωμή)

Ανταποκριτές:

Επανωμής	Πράτανου-Λάτσιου Γερακίνα 6973337784
Μεσημερίου	Παπαδόπουλος Ι. Κων/ντίνος 6972273198
Πλαγιαρίου	Γκόρης Στέλιος (κατάστημα) 6977222357

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙΟΥ

Αντιπρόσωπος: Άγγελος Μπαλμπάτσης
6974372072 (Ζαγκλιβέρι)

Ανταποκριτές:

Κωτούδης Βασίλειος	6948049910
Πετροκεράσων	Λέκκας Γιάγκος 6978681120
Αδάμ	Αδαμούδη Αναστασία 6937098098
Ν. Καλινδοίων	Κυργαζίδης Νικόλαος (πρώην Καλαμωτού) 6997120748

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΡΜΗΣ

Αντιπρόσωποι: Βασίλειος Ματσιόγκος
6974938469
Ιωάννης Τρικαλιώτης
6976570967

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Α' Παράκληση μετά τον Διακανονισμό

Το 2016 σε λίγο τελειώνει, ας σπεύσουν όσοι δεν έχουν καταβάλει ήδη την συνδρομή τους (15 ευρώ το χρόνο) να τακτοποιηθούν.

Και επαναλαμβάνουμε: Το Δ.Σ. λόγω των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουμε όλοι οι Έλληνες,

προέβη στην παραγραφή όλων των παλαιών χρεών των μελών.

Σήμερα ο καθένας έχει την υποχρέωση να εξοφλήσει

μόνον τις συνδρομές των δύο τελευταίων ετών 2015 και 2016.

Β' Τρόποι καταβολής της συνδρομής:

α) Στο ταμείο ή σε οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ. ή στον αντιπρόσωπο ή τον ανταποκριτή του χωριού σας.

β) Στα γραφεία μας κάθε βράδυ πλην Παρασκευής 6-9 μ.μ.

γ) Στην Τράπεζα **Πειραιώς αρ. λογ. 6233040032572.**

δ) Στους παρακάτω συνεργάτες:

1. Ζηνοβία Ιηπ. Πάχτα για τη Θεσσαλονίκη και την Αρναία με τα περίξ τηλ. 6937313294

2. Νίκος Πιτσιόρλας για τον Πολύγυρο και τα περίξ τηλ. 6979816851 και

3. Αθανάσιος Χατζηπαπάς (βιβλιοπωλείο "Οϊωνός" Εθνικής Αντιστάσεως 33) τηλ. 2373025139 και 6976762043.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΡΟΜΩΝ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2016**Οκτώβριος 2016**

Τετάρτη 5 Οκτωβρίου	ΜΕΓΑΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ για τον Αριστοτέλη και τα 90 χρόνια του ΑΠΘ.	Ώρα 7.30' στο άγαλμα του Αριστοτέλη στον αύλειο χώρο του κτιρίου διοικήσεως του ΑΠΘ (βλ.λεπτομ. σελ. 57)
Παρασκευή 7 - Σάββατο 15 Οκτωβρίου	8ήμερη εκδρομή αεροπορικής και ατμοπλοϊκής στη Ρώμη - Φλωρεντία	Το λεπτομερές πρόγραμμα έχει ήδη διανεμηθεί στους 143 εκδρομείς. Υπεύθυνος: κ. Ι. Κοτσάνης 6936950188
Τετάρτη 19 Οκτωβρίου	Παρουσίαση του νέου βιβλίου του κ. Γιάννη Τσίκουλα με τίτλο: Πράματα και θάματα της παιδικής μου ηλικίας στον Πολύγυρο.	Ώρα 20.00' στην εστία μας. Θα το παρουσιάσουν ο καθηγητής κ. Στ. Αυγολούπης και ο ιατρός κ. Χρ. Παπαγιάννης. Το βιβλίο θα διανεμηθεί δωρεάν.

Νοέμβριος 2016

Κυριακή 6 Νοεμβρίου	Η φθινοπωρινή συνεστίαση μας με το ΜΑΝΩΛΗ ΜΗΤΣΙΑ για πλούσια διασκέδαση και Χακιδικιώτικα ανέκδοτα (μασάλια). (βλ. σελ. 57)	Ώρα 13.00' στο κέντρο FOCUS. Άτομο/15 ευρώ, όλα πληρωμένα. Δηλώσεις για συμμετοχή και κρατήσεις Ι. Κοτσάνης 6936950188, από 15 Οκτ. και μετά.
Τετάρτη 9 Νοεμβρίου	Παρουσίαση του βιβλίου του Συλλ. Πολυγυρινών Θεσ/νίκης Ο ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ για τα 25 χρόνια ζωής του.	Ώρα 20.00 στην εστία μας. Θα το παρουσιάσουν μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου και θα διανεμηθεί δωρεάν.
Κυριακή 13 Νοεμβρίου	Εκδρομή στην Ποτίδαια (Κασσάνδρα) για τον εορτασμό της σχετικής επετείου, όπου θα παραβρεθεί και ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.	Αναχώρηση λεωφορείων ώρα 8.30' από πλατεία Χάψα. Άτομο/10 ευρώ. Δηλώσεις στην κα Μάχη 6932474037. (βλ. σελ. 51)
Τετάρτη 23 Νοεμβρίου	Παρουσίαση του βιβλίου της Άννας Κομνιανίδου: <i>Καραμέλες με άρωμα καπνού</i> .	Ώρα 20.00' στην εστία μας. Θα το παρουσιάσει η φιλόλογος κ. Γεωργία Πούλου και άλλες γυναίκες του τμήματος φιλιαναγνωσίας.
Κυριακή 27 Νοεμβρίου	15η Συνάντηση χορωδιών στη αίθουσα Αλέξανδρος Θεσ/νίκης	Ώρα 19.00' με συμμετοχή χορωδιών τη Χαλκιδικής. Το πρόγραμμα θα ανακοινωθεί.

Δεκέμβριος 2016

Σαββατοκύριακο 3-4 Δεκεμβρίου	Διήμερη εκδρομή χαλάρωσης στην Ξάνθη και τα περίεξ. Δηλώσεις κ. Ι. Κοτσάνης 6936950188	Ώρα αναχώρησης 8.00' από πλατεία Χάψα. Άτομο/65 ευρώ στο ξενοδ. Ζ Παλλάς 5* με πρωινό και δείπνο.
Τετάρτη 7 Δεκεμβρίου	Εικαστική βραδιά αφιερωμένη στο μεγάλο ζωγράφο συμπατριώτη μας Γιώργο Παραλή.	Ώρα 7 μ.μ. στην Εστία μας. Ομιλητής με προβολή διφανειών κλπ, ο αντιπρόεδρος του Συλλόγου μας κ. Πάνος Βερροιώτης. Θα αναρτηθούν αντίγραφα έργων του.
Κυριακή 11 Δεκεμβρίου	16η Συνάντηση χορωδιών στη Νικήτη. Μαζί και εκδρομή. Δηλώσεις στην κα Μάχη 6932474037.	Ώρα 11.30' στο καινούργιο πολιτιστικό κέντρο Νικήτης με χορωδίες του οικείου Δήμου και όχι μόνο.
Πέμπτη 22 Δεκεμβρίου	Χριστουγεννιάτικη γιορτή με ύμνους τραγούδια δρώμενα και διασκέδαση κατά τα καθιερωμένα.	Ώρα 7 μ.μ. στην εστία μας. Οι νοικοκυρές ας φέρουν όλες κάτι νηστήσιμο. Τα ποτά κάποιος θα βρεθεί να μας το προσφέρει.
Αρχές με μέσα Δεκεμβρίου	Εμφάνιση της χορωδίας μας σε φεστιβάλ χορωδιών.	Ο χρόνος, ο τόπος και οι διοργανωτές θα ανακοινωθούν έγκαιρα.

Ο Αγιασμός επί τη ενάρξη θα γίνει Δευτέρα 26 Σεπτεμβρίου, ώρα 7 μ.μ. (θα προσφερθεί και καφές)

Οι λοιπές δράσεις: 1. Κάθε **Δευτέρα** 20.00-21.30' είναι αφιερωμένη στη νεολαία.

2. Κάθε **Τρίτη** 17.45'-19.45' τα χορευτικά τμήματα και η χορωδία ενηλίκων.

3. Κάθε **Τετάρτη** αν δεν υπάρχει εκδήλωση η αίθουσα λειτουργεί για διάφορες εργασίες.

4. Κάθε **Πέμπτη** 18.00'-21.00' είναι αφιερωμένη στο τμήμα γυναικών (ομάδες ντεκουπάζ και φιλιαναγνωσίας).

Για κάθε άλλη δραστηριότητα θα ενημερώνεστε με ανακοινώσεις και μηνύματα μέσω κινητών (SMS) και από εφέτος με ανάρτηση στην ιστοσελίδα μας www.panchlakidikos.gr

ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Ο Παγχαλικικός Σύλλογος και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο συνδιοργανώνουν
στα πλαίσια του διπλού εορτασμού:

**2400 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΙ
90 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΣ**

ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Στον υπαίθριο χώρο του ΑΠΘ, όπου ο ανδριάντας του Αριστοτέλη

την Τετάρτη 5 Οκτωβρίου και ώρα 7:30 μ.μ. με το εξής πρόγραμμα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

- Προσφωνήσεις του Πρύτανη του ΑΠΘ και του Προέδρου του Παγχαλικικού Συλλόγου
- Σύντομες παρεμβάσεις από καθηγητές του Διεπιστημονικού Κέντρου Αριστοτελικών Μελετών (ΔΙΚΑΜ) του ΑΠΘ.
- Χορογραφία αρχαίου ελληνικού χορού με ιέρειες-κοπέλες του Παγχαλικικού με αρχαιοελληνικές εχνδυμασίες, στο πρότυπο της αφής της φλόγας στην αρχαία Ολυμπία.
- Συναυλία με την Ορφεία Αρμονία που θα παρουσιάσει γνήσια μουσικά αποσπασματα από τον 3ο π.Χ. αι.-4ο μ.Χ. αι.

Στην μοναδική και πρωτότυπη αυτή εκδήλωση

Καλούμε

Όλους να παραστείτε και να απολαύσετε ένα υπέροχο θέαμα με μια σπάνια μουσική.

Το Δ. Σ

Σημ. Η Ορφική Αρμονία είναι ένα σύνολο από 25 μουσικούς, που για μια ώρα θα ερμηνεύουν, με αρχαία μουσικά όργανα, σωζόμενα έργα και ρυθμούς από την αρχαιότητα, ενώ ηθοποιοί και ποιητές θα απαγγέλουν κατάλληλα κείμενα. Σε κάποια φάση, 20 κοπέλες-ιέρειες, μέλη του νεανικού τμήματος του Παγχαλικικού Συλλόγου με λευκές φορεσιές σε αρχαιοελληνική ραφή θα παρουσιάσουν συνοδεία τυμπάνου μια εξαιρετική χορογραφία τη οποία δίδαξαν ηθοποιοί του Εθνικού Θεάτρου.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ

Με μεγάλη χαρά ανακοινώνουμε ότι βρέθηκε επί τέλους ο χρόνος και ο μεγάλος τραγουδιστής, ακριβός συμπατριώτης μας και επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας (Α.Μ.851),

Ο ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΗΤΣΙΑΣ

που για πενήντα περίπου χρόνια λάμπει στο καλλιτεχνικό στερέωμα της Ελλάδας και όχι μόνο, θα έρθει με την ορχήστρα του κοντά μας:

Την Κυριακή 6 Νοεμβρίου 2016,

ώρα 13.00' στο γνωστό μας κέντρο FOCUS

για να μας συντροφεύει και να μας τραγουδήσει αφιλοκερδώς

στη ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ μας.

Το λεπτομερές πρόγραμμα ετοιμάζεται και θα αναρτηθεί όταν ολοκληρωθεί.

Παράκληση: Επειδή προβλέπεται κοσμοσυρροή, δηλώστε έγκαιρα συμμετοχή στον υπεύθυνο των μεγάλων εκδηλώσεων Γεν. Γραμματέα του Συλλόγου μας

κ. Γιάννη Κοτσάνη 6936950188.

Οι αντιπρόσωποι και οι ανταποκριτές στα χωριά, ας προβαίνουν σε ομαδικές κρατήσεις.

Το σχετικό υλικό θα τους σταλεί έγκαιρα.

Τιμή πρόσκλησης 15 ευρώ/άτομο με όλα πληρωμένα.

"Σιγαλές των πάλλευκων σωμάτων οι κινήσεις... έτσι ανταμώνει η ανάσα των πελμάτων με τον ήχο, που σταλάζει μεθυστικός απ' το ξέσιμο των χορδών, τον αναστεναγμό του αυλού, τη μάνητα των τυμπάνων. Ιέρειες αργοσέρνονται, κάνοντας τους ελιγμούς του χρόνου ωδή θριαμβική, υψώνουν χέρια, θωπεύοντας της μνήμης την ήσυχη ανάσα. ...Όχι, δεν είναι μόνο σμάρι από λευκές πεπλοφόρες που μακρόσυρτο χορό χορεύουν για να θέλξουν σκέψεις προγονικές... η αρχαία δόξα είναι, που διαβαίνει πομπή πανώρια στα λευκά μετάξια της ντυμένη, θαρρείς σε μαρμάρينو βάθρο για να ανέβει..."

Μίνα Καϊάφα-Σαροπούλου